

Fabrikalardan makine sesinden
önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl:14, Sayı:356, 22 Haziran 1988

İŞÇİNİN SESİ

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

Burjuvazi kendi içinde bile silahlı savaş veriyor. Biz de 1980 öncesinin şu güzel sloganını hatırlayalım:

İŞÇİLER SİLAHLANIN, DEVRİME HAZIRLANIN!

Burjuva siyasetinde kan gövdeyi götürüyor. Bu, işçi sınıfının savaşını yasal ve barışçıl çerçeve içine hapsetmeye çalışanların hainliğini çok güzel sergiliyor. Burjuvazi, kendi yasalarını kendisi çiğneyip, kendi içinde silahlı kapışmaya girerken, işçi sınıfının illegal örgütlenmesini ve silahlı hazırlık yapmasını engellemeye çalışmak, işçi sınıfına burjuvazi adına pusu kurmaktır. İşçi sınıfı bu pusuya düşmeyecektir.

Burjuvazinin derin ekonomik bunalımının üstünde yükselen bir dizi siyasal operasyon ve cinayet ardı ardına geliyor. Burjuvazi içi çıkar çatışmaları geçmiş devrimci durum döneminde bile görülmedik düzeyde kanlı boyutlara yükseldi.

Burjuva ekonomik ve siyasal ortamında kan gövdeyi götürüyor

MİT'teki hesaplaşma dört üst düzey yöneticinin başını yedi. Daha kimlerinkini ve nasıl yiyeceği bir yana. Ardından İTO başkanı Niyazi Adıgüzel ve yanındaki iki kişi öldürüldü. Öldüren intihar etti. Öldüren ve ölenlerin dördü de eski MHP'li. Adıgüzel Dalan'la birlikte ANAP'ta parti içi politika yapmak üzere ortak bir büro kiralamıştı. Ölenlerden eski gazeteci Mevlüt Işık da ANAP'lı Çankaya belediye başkanının basın danışmanıydı.

18 Haziran günü de ANAP kongresinde Özal'a suikast girişiminde bulunuldu. Bulunan eski bir MHP'li. Özal'a düzenlenen suikast burjuvazi içi siyasal kapışmanın bir sonucu da olabilir. Özal'ın kendisinin parti içindeki konumunu sağlamlaştırmaya yönelik bir oyunu da olabilir. Nitekim, suikat girişiminden sonra yapılan genel başkanlık seçimlerinde Özal bir çekimser oy hariç bütün delegelerin oyunu alarak genel başkan seçildi.

Her iki durumda da bu suikast girişimi burjuva siyasal tabloyu çok iyi yansıtır. Birinci durumda, burjuvazi içindeki kapışmaların MİT operasyonu, İTO başkanını öldürme gibi noktalardan, başbakanı temizleme düzeyine kadar yükseldiğini gösterir. İkinci durumda ise Türkiye'nin siyasal ortamında ancak böyle, suikastler düzeyinde oyun çevrilebildiğini gösterir. Yani her durumda işler, ağız dalaşı, hırlaşma, küfürleşme düzeylerini aşmış, hesaplar, silahla, kanla görülmeye başlanmıştır.

Bu, işçi sınıfının savaşını yasal ve barışçıl çerçeve içine hapsetmeye çalışanların hainliğini çok güzel sergiliyor. Burjuvazi, kendi yasalarını kendisi çiğneyip, kendi içinde silahlı kapışmaya girerken, işçi sınıfının illegal örgütlenmesini ve silahlı hazırlık yapmasını engellemeye çalışmak, işçi sınıfına burjuvazi adına pusu kurmaktır. İşçi sınıfı bu pusuya düşmeyecektir.

Siyasal cinayetlerin derininde ekonomik bunalım yatıyor

Ekonomide yeni bir altüst oluş ve yaprak dökümü yaşanıyor. Bazı şirketler batıyor, bazıları daha da semiriyor. İflasın eşiğindeki bazı şirketler "kurtarılıyor". TİSK başkanı Halit Narin'in şirketleri bankalara olan borcunu ödeyemediğinden iflasın eşiğine geldi ve dört banka tarafından "kurtarıldı".

Burjuvazinin kurtarma kavramı da çok ilginç. Narin gurubunun kurtarılması şöyle oldu: Gurubun yüzde 10 hissesi Narin'e bırakıldı geri kalan hisseler, en büyük pay ve yönetim İş Bankası'nda olmak üzere, alacaklı dört banka tarafından paylaşıldı. Ercan holding de uluslararası şirketler tarafından "kurtarılıyor". *Günaydın* da dahil 9 gazetenin sahibi Veb Offset Tesislerini Asil Nadir satın aldı.

Dışa açılma girişimlerinin sonuç vermemesiyle ve Özal'ın 4 Şubat kararlarıyla gelinen ekonomik altüst oluş döneminde altta kalan burjuva kesimlerden biri de ihracatçı firmalar. Hükümetin Irak'a yapılan ihracata yaptığı peşin ödemeyi yüzde 78'den yüzde 58'e düşürmesiyle ihracatçı firmalardan acı feryatlar yükseldi. Hükümete sert eleştiriler geldi. TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi toplantısında da hükümetin ekonomik politikası eleştirildi. Aynı toplantıda konsey başkanı Sakıp Sabancı eleştirenleri uyardı. Düşman karşısında gibi davranmanın, birbirine girmenin sakıncalı olduğunu söyledi. Sabancı şöyle dedi:

"Memleket, hükümet, bürokratlar, polis, belediye bizim. Onları karşımızda görüp, onlara karşı otomatiğe bağlı mücadele havasına, onları devamlı kötüleme havasına girmenin hatasını artık anlamalıyız... Yönetenlere omuz verirsek işler daha iyi gider." *(Cumhuriyet,* 4 Haziran 1988)

Sabancı, burjuvazinin kendini tüm ülkenin sahibi sandığını nasıl da açık etmiş. Hükümetin, bürokratların, polisin onların olduğu doğrudur da memleket nereden onların oluyor? Bu memleket bütün zenginliklerin yaratıcısı işçi sınıfınındır, emekçilerindir. Hakkınız olmayanın üzerinde oturan ve böyle ahkam kesen sizleri, hükümetinizle, bürokratlarınızla, polisiniz, ordunuz ve tüm devlet kurumlarınızla alaşağı edeceğimiz günler geliyor.

Özal hükümeti, yaklaşan felaket karşısında her yolu deniyor. Özal'ın son ABD gezisi bir dilencilik turuydu. Uluslararası finans kuruluşlarından yeni borçlar bulmak, borç ertelemek için epey ter döktü.

Burjuva partilerde bunalımlar bir üst boyuta sıçradı

Bir bacağını işçi emekçi halka, ötekini burjuvaziye basacağım derken, SHP'nin bacakları ayrılmak üzere. SHP'deki hiziplerin kurultay öncesinde, il kongreleriyle girdiği savaş ortamı İstanbul kongresiyle iyice ısındı. İstanbul kongresinin iptali ise bunalımı bir üst boyuta yükseltti. SHP'deki bunalımın buradan öte gidebileceği tek adım kopmalar, bölünmeler, istifalardır. Türkiye'nin sürekli sola kayan siyasal ortamında SHP'nin solundan, gerçek sola doğru kopmalar çok olasıdır.

ANAP ve DYP de, SHP'ye oranla daha az olmakla birlikte, kendi geçmişlerine oranla bir üst düzeyde bunalımlar yaşıyorlar. SHP'nin daha bunalımlı olması onun çelişik işlevinden geliyor.

DYP'nin özellikle parlamento gurubu toplantıları sürekli parti içi dalaşmayla geçiyor. 31 Mayıs'taki TBMM Genel Kurulu'nda DYP Siirt milletvekili Zeki Çeliker ve Manisa milletvekili Ümit Canuyar kavga ettiler. Kavgayı önlemeye çalışan DYP'li Mustafa Çorapçıoğlu'nun pantolonu söküldü.

ANAP'ta şimdilik partililerin birbiriyle hırlaşmaları, birbirlerini faşistlikle suçlama vb. düzeyde giden bunalım, asıl kongre sonrasında patlayacak gibi görünüyor. Burjuva basında kongreden sonra bakanlıklarda ve parti yönetiminde değişikliklerin gündeme gelmesi söylentisi var. ANAP'taki bunalım asıl o zaman yükselecek.

ANAP gemisi şimdilik yavaştan batıyor. Batan gemiden kaçan da olur, kaçarken birbirinin sağına soluna basma, ezme, ezilme de olur. Bugünkü siyasal ortamda ANAP bunlardan kaçınamayacaktır. Keçeciler kendi durumlarını "bugün seçim yapılsa pek istemediğimiz gibi sonuçlanabilir" diye dile getirdi.

Fırtına öncesi sessizlikten fırtına öncesi uğultuya

Gazetemizin geçen sayısında, başhaberi "görünüşteki bu durgunluk, fırtına öncesinin sessizliğinden başka birşey değildir, fırtına geliyor" diye bitirmiştik. Artık fırtına öncesi sessizlik bozulmaya başladı. Şimdi fırtınanın uğultuları gelmeye başladı.

Petrol işçileri, belediye işçileri, şişe ve cam işçileri, işi yavaşlatma, fazla mesaiye kalmama, topluca viziteye çıkma, sakal bırakma vb. eylemlerle direnişteler. Direnişteki işyeri ve işçi sayısı da giderek yükseliyor. İzmir'de pazarcılar haftada birgün pazar kurulmasına karşı protesto başlattı. Belediye zabıtasıyla ve polisle çatıştı.

İşçi, emekçi kadınların sokağa çıkıp eylem yapmaları ise fırtınanın en açık işaretlerindendir. İstanbul, Ümraniye'de gecekondulardan sokağa çıkan kadınlar susuzluk sorununun çözümü için iki kez yol kestiler. Bir seferinde resim çekmeye çalışan bir *Günaydın* gazetesi muhabirini polis sandıkları için tartakladılar.

Cezaevlerindeki eylemler ise artık burjuvaziyi yıldırmaya başladı. Tutuklu ve hükümlüler her eylemleriyle bazı haklarını alıyorlar.

Kürt halkının savaşımı karşısında Olağanüstü Hal Bölge Valisi Kozakçıoğlu, pişmanlığa davet bildirileri yayınlıyor. Davetiyesi rağbet görmediği için devrimcilerin bunu duymadığını sanıyor ve duyurmak için yeni yöntemler arıyor. Ayrıca Kozakçıoğlu'nun, gazetelerde, "köy koruculuğu, asgari ücretle çalışılan işçilikten daha iyidir" diyen ve artık köy korucularının rahatça avlanan bir hedef olmaktan çıktığını belirten bir açıklaması yayınlandı. Anlaşılan burjuvazi köy korucusu bulmakta güçlük çekiyor. Sömürgeci burjuvazinin emekçiyi emekçiye kırdırma oyunları iflas ediyor.

Bir yanda, ekonomik bunalımı derinleşen, bu bunalım üzerinde siyasal bunalımı yükselen, giderek yönetemez duruma düşen burjuvazi, öte yanda eylemleri yeniden yükselmeye başlayan işçi sınıfı. Bunlar devrimci durumun gelmekte olduğunu müjdeliyor. Haydi hazırlıkları hızlandıralım.

Nezihe Dalyan

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Düzenin iğrençliğini gördükçe içimiz ateş gibi yanıyor

Merhaba yoldaşlar,
Düzenin çapraşıklığını ve iğrençliğini gördükçe içimiz çelik bir disiplinle ateş gibi yanıyor.

İktidarsızlık burjuvaziyi birbirine düşürüyor. 1 Haziran'da MHP'lilerin birbirine girmesi ve sonuç 4 ölü. Özal ve onun güdümlü hükümetine, onun yandaşlarınca vurulan bir darbe diyebiliriz.

Partimle paylaşacağım o kadar çok şey var ki, gelecek yoldaşı özlemle bekliyorum, sabırsızlanıyorum. Her gün yazabildiğimce yazmak geliyor içimden. Sanırım bu, partinin temel ilkelerini benimsememdendir.

Geçenlerde bir işçi arkadaşla evde sohbet ediyorduk. Aldım gazeteyi elime, başladım parti programını okumaya. Arkadaşa okudukça usundaki soruları sormaya başladı. Resmilerle ayrışmamızın sebebini sordu. Ben de oportünist bir yapı içinde düzenle uzlaştıklarını dilim döndüğünce anlatmaya çalıştım. Başlarda savunur görünürken, sonradan, bunun bir uzlaşma olduğunu kabullendi.

Görüşmelerimiz sürüyor. Arkadaş notlar alarak işyerindeki işçi arkadaşlara da bilinç vermek için çalışmaya girişti.

Petrol-İş, örnek bazı girişimlerde bulunuyor. Son olarak Ankara Şubesi, işçi çocuklarına hiçbir karşılık beklemeksizin ders vermeye başladı, Ankara Şubesi'nin bu örnek tavrını, özellikle şube başkanını kutlamak gerek. Amaç ders vermekten öte, işçilere sınıf çelişkisini benimsetebilmektir.

Mektubumda güncel yaşamımdan kesitler sunmaya çalıştım.

"Yaşasın TKP'miz" belgisini alanlarda haykıracağımız günlerin yakın olduğu inancı ile merhaba yoldaşlar!

Y.Emre, Ankara

İşçi kadını yalnız 8 Mart'ta değil her eylemde kutlarız

Değerli yoldaşlar,
Biz *Lokomotif* olarak, bu yazımızın konusunu, son dönemlerde, Türkiye'de yapılan işçi eylemlerinde, ön saflarda haykıran işçi ve emekçi kadınlarımıza ayırıyoruz.

Türkiye'de işçi emekçi kadınlarımız, önceki yıllara nazaran çok daha militandır. Son dönemlerde yapılan işçi eylemlerinde kadınlarımızın, en ön saflarda gösterdikleri kararlılık burjuvazinin yüreğine korku salmaktadır. Eylemlerde kadınlarımız, burjuvazinin polisini ve jandarmasını dinlemiyor, onlara karşı koyuyor, onlara rağmen eylemlerini gerçekleştiriyorlar. Bu da gösteriyor ki, Türkiye'de yapılacak devrimde kadınlarımızın büyük payı olacaktır.

İşçi emekçi kadının yeri yalnızca evi değil, sokakta, fabrikada, grevde, her türlü eylemde, onun yeri sınıf kardeşlerinin yanında, omuz omuza dövüş ve mücadele alanlarıdır.

Kadınlarımızı yalnız 8 Mart'larda değil, her yerde ve her türlü eylemde kutlarız.

Asırlardan beri burjuvazi, ezilen kadını işçi sınıfının yolundan ayrı tutmaya çalıştı, çalışıyor da. Artık yetti diyoruz. Burjuvaziye bu fırsatı vermeyeceğiz. Kadının kurtuluşu komünizmdedir. Ama bunun da zeminini şimdiden hazırlamamız gerekiyor.

Lokomotif, Paris

Mektup

Değerli yoldaşlar,
Bizler üniversite öğrencisiyiz. Partiyle tanışmamız 2 ay önce bir yoldaş aracılığıyla oldu. Bu süreç içinde bir grup oluşturduk. Ve kendi aramızda okuma, tartışma kümeleri kurduk. Gazete dağıtımı, keseneklerin toplanması ve çevremizle sıkı bir diyalog kurma aşamasındayız. Şimdilik sayımız 8, ancak inanıyoruz ki bir başka yazımızda 108 olduğumuzu bildireceğiz. Çünkü, kendilerine güvenip konuştuğumuz arkadaşlar, büyük coşku ve moralle sarılıyorlar. Onlar da bizim gibi sağlam bir teoriyi, güçlü bir silahı arıyorlar.

Şu da bir gerçek ki, yoldaşlar, yeterince çaba sarfettiğimiz söylenemez. Bunda küçük burjuva alışkanlıklarımızın yanısıra, çevremizin de küçük burjuva kökenli oluşu etkili olmakta. Bu insanlar, ki en devrimcileri bile (hepsi değil tabi) işin felsefesini yapan, devrimci pratikten uzak, sağlam bir teoriden yoksun, oportünizm hastalığına yatkın kişiler. Biz de böyle olduğumuzun farkına, ancak partiyle tanıştıktan sonra varabildik ve gerçekleri daha iyi kavradık.

Şuna kesin inanıyoruz ki özlediğimiz dünyayı ancak ve ancak komünistler kurabilir. İşçiler, emekçiler kurabilir.

Selam güneşe uzanan ellere!
Selam TKP'mize!

Deniz İnanç, Salih Güvenir

Nasıl ve hangi dille eğitim yapalım?

Bir kitapta Aziz Nesin, "komünist partisine üye olmayan hiç kimse komünist olamaz" tanımını yapmıştı. Aziz Nesin'in tanımına göre ben de komünist değilim. Ama komünist olmamam, bana TKP tarafından gönderilen yayınları okuduktan sonra güvendiğim arkadaşlara vermeme engel olmuyor.

Son olarak gönderdiğiniz *Eğitim El Kitabı* elime geçti ve gerçekten çok sevindim. Bu kitabı da özümleyip notlar tutarak yine arkadaşlarımla paylaşmayı düşünüyorum.

Yolladığınız iki kitaptan en çok ilgimi çeken ve düşünmeme yol açan *Eğitim El Kitabı* oldu. Ancak, yayın organımızın ve partimizin, ayrıca partimiz TKP'nin izlediği yolu benimseyip ona sempati duyan her yoldaşın eleştiriye açık olduğunu düşünerek bir eleştiri getirmek istiyorum.

Eleştirimi kısaca anlatmaya çalışayım:

Bence *Eğitim El Kitabı* tamamıyla belli bir bilgi birikimi olan yoldaşlara hitap ediyor. İncelediğim kadarıyla kitapta hiç üzerinde durulmamış noktalardan biri, hiçbir şeyden haberi olmayan insanları nasıl ve hangi dille eğitmeye çalışacağımızdır. Ayrıca ezildiğinin, sömürüldüğünün farkına varmış ve bir şeyler yapmak isteyen, ama okuma alışkanlığı olmayan insanlara hangi kitapları vererek, Marks, Engels, Lenin gibi liderlerin yazdıklarını kavrayabilecekleri seviyeye eriştirebileceğimizdir. Bunlar gördüğüm kadarıyla açıklanmamış.

Bizler bu konuda şöyle birşey yapıyoruz: Okuması olup da okumayı gaye edinmemiş arkadaşlara, değişik ülkelerdeki devrim hareketlerinin deneylerini, toplumsal yaşayışı, vb. içeren romanları vererek, kültürel bakışlarını genişletmeye ve mücadeleci tavırlarını ilerletmeye çalışıyoruz.

Yılmaz Genç, İstanbul

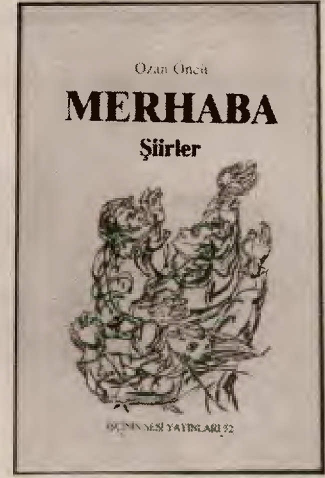
İşçinin Sesi'nin notu:

Değerli yoldaş,
Roman okutarak çok iyi yapıyorsunuz. Bu bir yoldur. Ama herkesin kitaptan öğrenmesi diye bir zorunluluk yoktur.

Eğitim El Kitabı, komünist kadroların ve kadro olmaya aday sempatizanların derinlemesine eğitimine yöneliktir. Bunun yanı sıra, asıl olarak gazete temelinde eğitim gereklidir.

Bu yollardan yetişen yoldaşlar, okuma alışkanlığı olmayanlara, bazı bilgileri duru bir biçimde sözlü akatararak, siyasal pratikten çıkan dersleri doğru kavratarak, eylem içinde gerçekleri aydınlatarak yardımcı olabilirler.

Kavgaya bir *Merhaba* daha!

İşçi sınıfı dalga dalga grev boylarına, miting ve yürüyüşlere çıkar da durur mu? Yiğit kavgaya çıkar da, sel olup bendini aşar da, acısını öfke hıncını bilinç yapar da, bunu duyurmadan olur mu?

İşçi en büyük olur da, siyaset meydanına eli nasırlı yumruğunu vurur da, sanatta kendini göstermez olur mu? Olmaz!

Şiirde de kuşaktan işçiler, ileri işçiler, komünist işçiler kendilerine yer açıyor. İşte Ozan Öncü! Onun şu dizeleri, "gelecek onun için savaşanlarındır" anlayışının, sınıfın yarına umutla, hırsla baktığının anlatımıdır:

Şahan atıma bineyim
Hey anam hey
Ovalara süreyim
Hey anam hey
Uslu gönül gazaba gelmiş
Hey anam hey
Ben bu sevinci neyleyim.

Ozan Öncü, bu coşkuyla haykıran sesiyle size *Merhaba* diyor.

M.K.

Okurlarımıza duyuru

Değerli *İşçinin Sesi* okurları,
Gazetemizin, 15 sterlin olan Türkiye dışı abone bedelini, 353. sayımızdan itibaren, yeni bir sınıflandırma yaparak değiştirdik.

Son yıllarda, abone sayısında olduğu kadar, uluslararası posta taşıma ve baskı masraflarında da artışlar oldu. Öyle ki, örneğin Avustralya için yaptığımız posta masrafı, abone bedelini aşar duruma geldi. Bunun önüne geçmek için abone koşullarını yeniden düzenledik.

Yeni düzenlemeye göre yıllık ve altı aylık abone bedelleri şöyledir:

BÖLGE	YILLIK	6 AYLIK
İngiltere	20 Sterlin	10 Sterlin
Avrupa	22 Sterlin	11 Sterlin
Ortadoğu	40 Sterlin	20 Sterlin
K. Amerika	40 Sterlin	20 Sterlin
Avustralya	48 Sterlin	24 Sterlin

Yeni abone koşulları 353. sayımızdan itibaren geçerli olacak, eski abonelerimiz, abonelikleri bitene kadar yeni düzenlemeden etkilenmeyecekler.

Sınıfa, sempatizana, kendine güven!

BU DA YETMEZ!

Yoldaşlar, 11. Özveri Taarruzu hedefimiz Türkiye'de dağıtımı 5 000'e çıkarmak, yeni fabrikalarda, işyerlerinde, işçi semtlerinde sesimizi yükseltmekti.

Bugün, hedefimize ulaştık. *İşçinin Sesi*'nin, Türkiye'de dağıtımı 5 000'i aştı. Önemli sayıda fabrika ve işyerinde *İşçinin Sesi,* makine sesinden önce yükseliyor. Bu, birçok legal yayının dağıtımını geçen bir sayıdır.

Ama bu da yetmez, yoldaşlar! Türkiye'nin küçük küçük patlamalara dönüşen ortamında, gazetemiz her fabrikaya, her işyerine, işçi semtine tomar tomar girmelidir. Dağıtımı daha da yükseltmek görevimizdir.

Okuyucu yoldaş,
Sen bunun gerçekleştirilmesinde en önemli halkalardansın. *İşçinin Sesi*'ni okuduktan sonra atma, bir kenarda tutma. Bir başkasına ver. Bir sendikaya, derneğe ya da yararlı olacağını düşündüğün bir adrese ulaştır, postala. Dağıtımı artırmak için bizimle ilişkiye geç.

İşçinin Sesi'nin en geniş biçimde dağıtılması, daha çok sayıda işçi yatağından illegal ve özgür partimizin sesinin yükselmesinin sağlanması senin de görevindir.

Haydi, *İşçinin Sesi*'yle fabrikalara, işyerlerine!

İşçinin Sesi çalışanları

15-16 Haziran ayaklanmasından 18 yıl sonra yalın gerçek yine karşımızda:

HAK ALMANIN YOLU YENİ 15-16 HAZİRANLARDAN GEÇİYOR

Geçtiğimiz mayıs ayı sonunda da, ülkemizde sendikal yasa değişiklikleri yaşandı. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün genel kurulunda hükümetin durumunu kurtarmak için yapılan makyaj niteliğindeki değişiklikler işçilere hiçbir şey getirmedi, tersine petrol işkolunda yeni kısıtlamaları da beraberinde getirdi. İşçilere verdik dedikleri "grev mahallinde kalabalık oluşturmak, dört grev gözcüsü" gibi haklar(!) işçilerin zaten fiilen çoktan kullandığı haklardı. Görülüyor ki yeni haklar ancak yeni 15-16 Haziranlarla alınır.

Kemal Yıldıran, İstanbul

15-16 Haziran ayaklanmasının bu yıl 18. yıldönümünü kutluyoruz. 1970 yılının sıcak haziran ayında yaşanan ayaklanma yine bir sendikalar yasası değişikliği nedeniyle meydana gelmişti. Henüz üç yaşını doldurmuş olan DİSK'i fiilen kapatmak anlamına gelen yasa değişikliği, iktidardaki Adalet Partisi tarafından parlamentoya getirilmişti.

Tasarı kabul ediliyor

8 Haziran 1970 günü mecliste görüşülerek kabul edilen 274-275 sayılı yasalarda değişiklik öngören tasarıya göre, işkolunda çalışan işçilerin üçte birini örgütleyemeyen sendikacılar, toplu iş sözleşmesi yapma hakkını kaybediyordu. O tarihte DİSK'te bu koşula uyabilen bir tek Lastik-İş sendikası vardı. Yani DİSK fiilen tasfiye ediliyordu.

Yasa tasarısının mecliste kabul edildiği 8 Haziran 1970 günü AP'nin çalışma bakanı Seyfi Öztürk kürsüden şöyle diyordu:

"Güçlü sendikacılığı ön planda tutuyoruz. Türkiye'de bine yakın sendika var. Sendika enflasyonuna son vermek gerekir. Ölçüsüz hareketler hukuk sınırları içine sokulmalıdır. Kontrol ve denetim getirilmelidir." *(Cumhuriyet, 8 Haziran 1970)*

Meclisteki muhalefet partileri de farklı görüşte değillerdi. Güven Partisi sözcüsü Vefa Tanır şöyle konuştu:

"Marksçı-Leninci kuruluşlar, bu tasarıya karşı çıkacaklardır. Onların karşı çıkması bile bu tasarının ne kadar isabetli olduğunun delilidir." *(Cumhuriyet,* 8 Haziran 1970)

Adalet Partisi sözcüsü Hasan Türkay ise şöyle dedi:

"Türkiye'de işgal ve tahrikleri benimseyen kuruluşlar vardır. Bunlar ideolojik amaçlarını gerçekleştirmeye çalışıyorlar." *(Cumhuriyet,* 8 Haziran 1970)

O yıllarda "ortanın solunda" olan CHP'li milletvekilleri tasarının lehinde konuştular. O gün mecliste tasarıya karşı çıkan tek konuşmayı Türkiye İşçi Partisi milletvekili olan, Lastik-İş genel başkanı Rıza Kuas yaptı. (Kuas aynı zamanda DİSK'in kurucusu ve yürütme kurulu üyesiydi.)

Milliyet gazetesi başyazarı Abdi İpekçi 14 Haziran 1970 tarihli başyazısında, yasa değişikliğinin birçok olumlu yönü olduğunu belirtmekteydi. Üçte birlik barajın ise, DİSK aleyhine bir eşitsizlik yarattığını vurgulayarak, DİSK'e hızlı biçimde üye artışı sağlamayı önermekteydi.

DİSK'in önemli çalışmaları

Tasarı yasalaştığında en büyük zararı görecek olan DİSK, çalışmalarına bir ay önceden başlamıştı. Yöneticiler tasarının meclisten geçmesi halinde girişimlerde bulunmak üzere bir "uyarı heyeti" kurmuşlardı. Kemal Türkler'in başkanlığında, Rıza Kuas, Kemal Nebioğlu, Kemal Sülker, Celal Beyaz ve Ehliman Tuncer'den oluşan bu heyet Ankara'da cumhurbaşkanı, başbakan, anamuhalefet partisi genel sekreteri, Milli Güvenlik Kurulu genel sekreteri ve Milli Birlik Gurubu'nu ziyaret ederek görüşmelerde bulunacaklardı.

Tasarıyı protesto etmek için yapılacak eylemleri planlamak üzere de bir "eylem komitesi" kurulmuştu. Bu komite şu sendikacılardan oluşuyordu: Kemal Nebioğlu, Hilmi Güner, Salih Çetin, Celal Beyaz, Avni Erakalın, Mustafa Baştan, Şinasi Kaya.

3-5 Haziran 1970 tarihleri arasında toplanan DİSK Yönetim Kurulu'nda, 274-275 sayılı yasalarda yapılması düşünülen değişikliklere karşı çıkma kararı alınıyordu. Bu yasa değişikliklerinin, devrimci sendikacıların çalışmalarına olanak tanımayacağı vurgulanarak, anayasal hakların savunulması kararlaştırılıyordu.

DİSK'in uyarı heyeti Ankara'ya 10 Haziran'da gitti. Başbakan Süleyman Demirel DİSK yöneticileriyle görüşmeyi kabul etmedi. CHP genel sekreteri Bülent Ecevit, o sıralarda çalkantılı günler geçiren partisinin kongresine hazırlanıyor olduğundan, "yeterince zaman ayıramadığı" DİSK yöneticilerine yine de destek sözü verdi.

Ankara'daki temaslarından hiçbir olumlu sonuç alamayan DİSK yöneticileri, Merter'deki Lastik-İş binasında işyeri temsilcileriyle taban toplantılarına başlıyorlardı.

Ayaklanma başlıyor

DİSK 17 Haziran Çarşamba günü miting kararı almıştı. Ancak 15 Haziran Pazartesi günü, sabah fabrikalarına giden işçiler, işbaşı yapmadılar. Anadolu yakasında Otosan, Arçelik, Singer, Devlet Malzeme Ofisi, EAS, Aksan gibi daha birçok fabrikanın işçileri Ankara asfaltı üzerinde yürüyüş yaptılar. Yeni tasarıyı protesto eden sloganlar attılar. (Yasa değişikliği meclisten geçmişti ama henüz yasalaşmamıştı. Çünkü o yıllarda çift meclis sistemi vardı. Meclisten geçen tasarı senatoda da onaylanırsa yasa haline geliyordu.)

İlk gün işçi eylemleri olaysız geçti. Burjuvazi henüz ne yapacağını bilemiyordu. İşçilerin bu biçimde çıkışı şaşkınlık yaratmıştı.

16 Haziran günü ise işçilerin İstanbul sokaklarında yürüyüşleri, polisi önlerine katarak kovalamaları dillere destan oldu. Militan eylemin doruklarında önemli örnekler verildi, birçok yol gösterici yanı sonraki yıllara dersler çıkartılarak aktarıldı.

16 Haziran'da işçiler yine bir önceki gün gibi fabrikaların bahçe ve avlularında toplanarak işbaşı yapmadılar. 15 Haziran'a kıyasla daha örgütlü yürüyüşler başladı. İşçiler, ellerinde, ne için yürüdüklerini belirten pankartlarla yürüyorlardı. Demirel iktidarına karşı dövizler ve pankartlar taşıyorlardı. Ellerinde Türk bayrakları olduğunu da ekleyelim.

İlk çatışma

İşçi yürüyüş kollarıyla polisler arasında ilk çatışma Levent'te Tekfen ampul fabrikası önünde oldu. İstinye'den gelen Kavel işçileri Ayazağa'da Oto Sanayi işçileriyle birleşmişlerdi. Birlikte Zincirlikuyu yönüne doğru yürümeye başlamışlardı. Levent'te, Gültepe yöresinin işçileriyle kolu daha da genişletmişlerdi. En önde kadın işçiler yürüyorlardı. Tekfen fabrikası önünde toplum polisi barikat kurmuştu. Arkalarında ikinci bir barikat da inzibatlar kurmuştu.

İstanbul Emniyet müdür muavini Kenan Koç, işçilere "dağılın" uyarısı yaptı. İşçiler dağılmayıp barikatı yarmaya yöneldiler. Toplum polisi coplamaya kadın işçilerden başladı. Erkek işçiler buna taş, sopa ve demir çubuklarla karşılık verdiler. İşçiler polisleri önlerine katarak kovalamaya başladılar. Polisler yoldan geçen araçları durdurarak kendilerini bunlara zor attılar.

Anadolu yakasında ise Otosan işçileri Ankara yolu girişinde toplum polisiyle karşı karşıya geldiler. Burada işçi polis çatışması başlamadan önce, iki tuğgeneral, Mehmet Harput ve Vahit Üner işçilerden dağılmalarını istediler. Ancak işçiler yürüyüşlerine devam edince, polisle çatışma başladı. Polisler üzerlerine yürüyen işçilerden kaçmak için arabalarına koşturdular.

Bu sırada Emniyet müdür muavini Nihat Kaner askerlere doğru koşarak "polisleri öldürecekler, kurtarın" diye yardım istedi. Askerlerin iki tarafın arasına girmesiyle polisler kurtarıldı. İşçiler de Üsküdar yönüne doğru yürümeye devam ettiler. Üsküdar iskelesine kadar "işçiyiz, güçlüyüz", "çoban sülü istifa" diye bağırdılar. Üsküdar'da vapur seferleri iptal edilmişti.

Asıl büyük çatışma

İşçiler önce Kuzguncuk yönüne doğru yürüyüp Tekel depolarında çalışan işçileri de yanlarına aldılar. Sonra bir haber geldi: Arçelik işçileri Gebze yönünden İstanbul'a geliyorlardı. İşçiler bunun üzerine tekrar geri dönerek, Ankara asfaltı girişinde Arçelik işçilerini beklemeye başladılar.

Saat 13 sıralarında, ellerinde Türk bayrakları ve Otosan flamaları taşıyan binlerce işçi Kadıköy meydanına doğru gelmeye başladı. Askeri birlikler Kadıköy çarşısına barikat kurmuşlardı. İşçiler askeri barikata rağmen yürüyüşlerine devam etmek istediler. Askerler havaya ateş açtılar. İşçiler gerilemek zorunda kaldılar.

Ayrı bir koldan, Kuşdili'den Altıyol'a gelmekte olan işçiler, Kuşdili'nde bir polis aracını tahrip ettiler. Polisler bir işçiyi gözaltına

(Devamı 4. sayfada)

15-16 Haziran, Türkiye işçi sınıfının tarihine altın harflerle yazılmış iki gündür

Daha nice ayaklanmalara!

Yıl 1970, 15-16 Haziran. İstanbul'da işçiler ayaklandı. Türkiye işçi sınıfının burjuvazinin ordusuyla, polisiyle göğüs göğüse çatıştığı ilk büyük ayaklanma.

Türkiye işçi sınıfı, 1960'ların başlarında, göreceli olarak daha küçük eylemlerle burjuvaziye karşı gücünü sınıyordu. 1968'de ise devrimci durum oluştu ve mücadele hızla yükselmeye başladı. 15-16 Haziran 1970'de 100 000'i aşkın işçi, sendikal yasalardaki değişikliklerle kazanılmış olan haklarının gaspedilmesini protesto etmek için ayaklandı.

"İşçi ordu elele" belgisiyle yola çıkan işçiler, eylemin içinde kısa sürede bu belginin yanlışlığını anladılar. Burjuvazinin ordusu, polisi, tanklarıyla, süngüleriyle işçilerin üzerine saldırdı. Bunu gören işçiler burjuvazinin ordusuna, tanklarına, süngülerine taş ve sopalarla karşılık verdiler. Burjuvazinin ordusunu, polisini geri püskürttüler. Burjuvazinin

Hak almanın yolu 15-16 Haziranlardan geçiyor.

yüreğine korku saldılar.

"Zengin Mutfağı" filminde çok güzel yansıtıldığı gibi, burjuvalar köşe bucak kaçtılar. Sonra da faşist itleri beslemeye başladılar. Türkiye işçi sınıfının bu şanlı ayaklanması, ciltler dolusu kitabın öğretemediğini öğretti. Büyük bir deneyim kazandırdı.

1971, 12 Mart'ında ordu yönetime el koydu. İşçilerin, devrimcilerin mücadelesini engellemeyi denediler, ama bu boşuna çaba çok sürmedi.

İşçi sınıfı grevlerde, fabrika işgallerinde, barikat savaşlarında, 1 Mayıs'larda burjuvaziye karşı dev gücünü gösterdi. Kızıl bayraklarla alanları doldurdu. Tüm emekçiler onun yanına doluştu. Oportünizmin boğucu etkisi olmasaydı, ülke devrime doğru gidiyordu. Devrimci durum oportünizmin etkisini de kırarak ilerliyordu.

Gittikçe yükselen devrimci durumu bastırmak, işçi sınıfının sesini kesmek gelen 12 Eylül faşizmi dayatıldı. Karanlık yıllar yaşandı ama faşizm de fazla sürmedi.

Türkiye işçi sınıfı bugün, yine şanlı bir mücadele veriyor. 1970'li yılların deneyimleriyle dolu olan İşçi sınıfımız, daha nice 15-16 Haziran'lar yaratmaya, bu kez zafere ulaşmaya hazırlanıyor.

Hüsam Kuzgun

(Baştarafı 3. sayfada)
almak istemişler, işçiler de arkadaşlarını polisin elinden zorla almışlardı.

Saat 17'de tekrar büyük bir gurup oluşturan işçiler, Kadıköy iskelesine geldiler. Burada askeri birlikler yine barikat kurmuştu. Bir general jipin üstüne çıkarak işçilere konuşma yaptı. İşçiler generali dinlerken polisler bir işçiyi sürükleyerek Kadıköy Kaymakamlığına götürdüler. Bunun üzerine işçiler kaymakamlığa giderek arkadaşlarını çıkartmak istediler. Bu sırada kaymakamlıkta yangın çıktı. Polisler ateş etmeye başladılar. İşçiler araçları kendilerine siper ederek karşı koymaya çalıştılar. Büyük bir arbede çıktı. Polis kurşunlarıyla üç işçi yaşamını kaybetti: Mehmet Gıdak, Yaşar Yıldırım, Mustafa Baylan...

Herkes yasaya karşı kesildi

Ankara'da o gün iki kez toplanan Bakanlar Kurulu, saat 19'daki toplantısından sonra İstanbul ve İzmit'te bir ay süreyle sıkıyönetim ilan etti. DİSK yöneticileriyle birlikte binlerce militan işçi gözaltına alındı. Gece sokağa çıkma yasağı kondu. O gece İstanbul'un işçi semtlerinde "işçi avı" başladı. Ama öte yandan, herkes yasaya karşı çıkmaya da başladı.

İşçilerin eyleminden sonra burjuvazide "sağduyu" sahibi sesler yasa değişikliğinin tekrar gözden geçirilmesini istediler. 22 Haziran'da CHP meclis gurubu yasanın yeniden incelenmesini istedi.

27 Haziran'da ise Türkiye İşveren Sendikaları Başkanı Halil Kaya "işverenlerin yeni sendikalar yasa tasarısına karşı olduğunu" açıklıyordu. *(Milliyet*, 28 Haziran 1970)

15-16 Haziran ayaklanması işçi sınıfımızın tarihinde önemli bir dönemeç noktası oldu. İşçilere, kendi haklarına militanca sahip çıktığında çok şey kazanacaklarını, karşılığında kaybedecek hiçbir şeyleri olmadığını gösterdi. Bu eylemle, işçi sınıfının bilinci muazzam ilerledi. "İşçi ordu elele" sloganıyla başlayan eylemin sonunda, işçiyle ordunun değil elele, gırtlak gırtlağa olduğu kafalara yazıldı. Sonraki yıllarda eylemlerde Türk bayraklarının yerini kızıl bayraklar aldı. Ankara'ya gidip diplomatik görüşmeler yapmanın boşluğu anlaşıldı.

Haydi yeni 15-16 Haziranlara

Geçtiğimiz mayıs ayı sonunda da, ülkemizde sendikal yasa değişiklikleri yaşandı. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün genel kurulunda hükümetin durumunu kurtarmak için yapılan makyaj niteliğindeki değişiklikler işçilere hiçbir şey getirmedi, tersine petrol işkolunda yeni kısıtlamaları da beraberinde getirdi. İşçilere verdik dedikleri "grev mahallinde kalabalık oluşturmak, dört grev gözcüsü" gibi haklar(!) işçilerin zaten fiilen çoktan kullandığı haklardı.

Hak almanın yolu, Ankara'da diplomatik kulislerden değil, fabrikalardan, eylem alanlarından geçiyor. Yeni haklar, yeni 15-16 Haziranlarla alınır. 15-16 Haziran'dan 18 yıl sonra hak almanın yolu yine 15-16 Haziranlardan geçiyor. Haydi yeni ve daha bilinçli 15-16 Haziranlara!

Artık sorun ne yüzde 58, ne yüzde 158 sorunudur

Yıkalım bu köhne düzeni!

İşçilerin, bağıtlanan ya da bağıtlanacak toplu sözleşmelere yönelik endişelerinin, bu konuda hoşnutsuzluklarının çözümü, toplu sözleşme düzeninin sınırlarını çoktan aşıp geçiyor. Bu düzeni yerle bir etmeden rahat nefes alınamayacağı inancı her geçen gün güçleniyor.

Elif Toprak

Burjuvazinin kriz yılı 1988'in ortasındayız. Durum nedir?

Burjuva baylar, çözüm bulamadıkları bunalımlarının sıkıntısıyla bunaldıkça bunalıyorlar. Ekonomik-demokratik haklarını kopartmak için bastırdıkça bastıran işçi sınıfının kabusuyla, karamsarlıktan yakayı kurtaramıyorlar. Üstüste binen geçim zorluklarıyla öfkesi keskinleşen işçilerin, emekçilerin sabrının taşabileceğini düşündükçe, "Allah korusun!" diyerek kendilerini teselliye çalışıyorlar.

İşçi sınıfımız ise, gün geçtikçe küçülen lokmasını, tüm ezilenler için ardı arkası kesilmeyen dertleri, eziyetleri gözden geçirdiğinde, "bu düzenden umut yok" diyerek sesini yükseltiyor. Giderek daha da güçlenen kavgasının, alanlara taşırdığı dev gücünün, yoksul halk yığınlarının büyüyen desteğinin verdiği güvenle geleceğe yürüyor.

Türkiye, derinleşen, keskinleşen çelişkiler diyarıdır. Ücretle geçinenlerin milli gelirden aldıkları pay, 1977'de %36,8 iken 1980'de %26,6, 1986'da %17,7, 1987'de %15,5 ve 1988 tahminlerine göre ise %14 olarak geriye doğru sayıyor. Kâr, faiz ve rant geliri elde ederek gününü gün eden azınlığın, yani burjuvaların payı ise aynı yıllar itibarıyle %34, %42,8, %64,2, %65'in üzerine, %70'in üzerine doğru tırmanışa geçiyor.

Paranın padişahlığı, ezilen, sömürülen, gün geçtikçe durumu kötüleşen, açlıkla boğuşan yığınların, sömürüsüz bir düzene olan özlemini büyütüyor. Ücretli kölelik zincirlerinden başka kaybedecek şeyleri olmayan işçiler, ezilen milyonlar, genciyle, yaşlısıyla, kadını erkeğiyle bu düzenden umudu kestikçe, daha iyi bir geleceği kazanmak uğruna ölümün göze alınabileceği günlere doğru ilerliyorlar. İşçi mitinglerinde, sendika toplantılarında öğrenci gençliğin eylemlerinde ve 1 Mayıs'larda kulaklarımızda yankılanan "ölmek var dönmek yok" sesleri bunun habercisidir.

Ölmek var dönmek yok

Türk-İş, eylem programının içinde yer alan İstanbul mitinginin hazırlıkları için, 7 Mayıs'da Kartal'da ve 8 Mayıs'da Bahçelievler'de Genel Temsilciler Meclisi'ni topladı. İşyeri temsilcilerinin yaptıkları konuşmalar ve toplantılar boyunca aynı coşku ile salonu çınlatan sloganlar, işçi sınıfımızın Türk-İş eylem programını yaşama geçirmeye kararlı olduğunu yansıttı. İşyeri temsilcileri, yüzbinlerce Türk-İş üyesi işçinin mücadele azmini, eylem istemini, duygularını dile getirmiş oldular.

"İşçiler elele, genel greve", "yaşasın 1 Mayıs", "en büyük işçi sınıfı başka büyük yok" sloganlarının yanı sıra yükselen bir slogan, işçi sınıfımızın nasıl kıran kırana bir kavgaya hazırlanmakta olduğunu gösteriyordu: "Ölmek var dönmek yok!"

Bu sese kulak verelim. İşyeri temsilcilerinin dile getirdiği onca sorunun arasından sıyrılarak öne çıkan bu kısacık söz, bizi Kartal ve Bahçelievler toplantılarının asıl dikkat edilmesi gereken yönüne doğru çekiyor:

İşçi sınıfımızın 12 Eylül faşist diktatörlüğü döneminden bu yana uğradığı kayıplar o denli büyük, çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için gereken düzeyle, bugün içinde bulunduğu durum arasındaki uçurum o denli derindir ki, toplu sözleşmelere yönelik yüzde hesapları, çalışma yasalarındaki şu ya da bu değişiklik, bu yaraya melhem olamaz. İşçiler işte bunu bilince çıkartıyorlar. Neyi kazanmak istedikleri ve nasıl kazanacaklarını "ölmek var dönmek yok" diye ortaya koyuyorlar.

Yaklaşık 700 bin işçinin toplu sözleşmesinin bağıtlanacağı 1988 yılında, sınıfın ekonomik savaşımı siyasal nitelik alma yolunda hızla ilerlemektedir. Burjuvazinin yasal toplu sözleşme düzeni, burjuva düzenin nefessizliğini, tek başına ekonomik savaşımın işçi sınıfına hiçbir kalıcı kazanım sağlayamayacağını sergileyerek aşınmaktadır.

İşçi sendikalarının, toplu sözleşme görüşmelerinin başlangıcında işverenlere verdikleri teklifler, o an için iyi gibi görünse bile, görüşmeler uzadıkça anlamını yitirmekte, teklif miktarlarının yükseltilmesini zorunlu kılmaktadır. İşçi sınıfımız, sömürüsüz bir geleceği kazanmanın yanı sıra, bugünkü sınır tanımaz sömürü koşullarına karşı varlığını koruyabilmek için bile "ölümüne" bir kavgayı göze almak zorunda olduğunu, böyle bir ülkede yaşadığını görmektedir.

Burjuvazinin toplu sözleşme düzeni çıkmazda

12 Eylül faşist diktatörlüğü sayesinde burjuvazinin işçi sınıfına karşı elde ettiği avantajlı konum, daha şimdiden "mazi" oldu. 1982 Anayasası ve çalışma yasalarındaki gerici önlemlerle, işçi sınıfının savaşımını daracık bir yasal çerçeveye sıkıştırma hevesi burjuvazinin kursağında kaldı.

Burjuvazi "ufak" bir hesap hatası yaptı. Yasal çerçeveyi ne denli dar tutarsa, işçi sınıfının ekonomik-demokratik savaşımını da o ölçüde gerilerde zaptedebileceğini sandı. Aldandı. "Yasal çerçeveyi biraz daha geniş tutmaya kalktığımda başıma ne işler gelir" hesabıyla tüm tahammülsüzlüğünü ortaya koyarken, bu kez kendisi açısından daha da tehlikeli bir durum yarattı. Şimdi, yasal çerçeveymiş, yasa dışıymış ayrımına bakamayacak derecede öfkeli, karnı aç milyonlarla yüz yüzedir.

Burjuvazi bu koşullar altında, daha ötesi bir yana, 1988-1989 yılını nasıl atlatacağını, işçilerin bastıran grev, direniş, toplu eylem dalgasından nasıl korunacağını kara kara düşünüyor.

Burjuvazinin bir kesimi, ortamı biraz da olsa yumuşatabilmek için işçilere bazı tavizler vermenin, hiç değilse verecekmiş gözükmenin daha hayırlı bir iş olacağını düşünmektedir. O nedenle de, bazı burjuvalar sanırsınız gönüllerini işçilere kaptırdılar. İşçi ücretlerinin düşüklüğüne vahlanıp durmaya başladılar.

Örneğin, Dünya Bankası, ücret gelirlerindeki aşınmanın "sosyal sorunlara yol açmasından" endişe duyduğunu Türkiye hükümetine bildiriyor. "Türk ekonomisi ücretlilerin gelirlerinin artırılmasını kaldırır", diyor. Bu konunun araştırılması için Türkiye'ye bir heyet göndermek istediklerini söylüyor. Türkiye'deki bazı sanayi odalarının yetkilileri de ücretlerin düşüklüğünden, "sosyal dengelerin altüst oluşundan" yakınıyorlar. OECD, Türkiye ekonomisinin durumundan endişeli olduğunu belirtiyor ve "kemerleri yeniden sıkmaya kalkmayın" diye öğüt veriyor.

Burjuvazinin diğer bir kesimi ise, gerçek yüzünü, işçilere domuzuna sınıf düşmanlığını, bitmez tükenmez kâr hırsını çıplak biçimde ortaya koyuyor. MESS, "işçi ücretleri erimedi" diye buyurdu. Özal, "MESS başkanı" sıfatına halel getirmemek için bu yoldan yürümeye çaba sarfediyor. Dünya Bankası yetkililerinin, işçi ücretlerini düşürmek söz konusu olduğunda düğün dernekle karşıladığı tekliflerini "ücret artırımı" söz konusu olduğunda anında geri çeviriyor. Evren'e sunulan ekonomik brifinglerin, zirvelerin ardından, "kemer sıkma önlemlerinin sürdürülmesinin kararlaştırıldığını" açıklıyor. Bunun altında Türkiye burjuvazisinin dış pazarlarda rekabet gücü kazanabilmesi için eldeki "düşük ücret" kozunu kimselere "harcattırmama" niyeti yatmaktadır.

Ama burjuvalar ne derlerse desinler, ne yaparlarsa yapsınlar, derinleşen kriz koşullarında, pek çok sorunda olduğu gibi toplu sözleşmeler konusunda da çaresiz, çözümsüz kıvranmaktadırlar.

Tükürdüklerini yaladılar

Kamu İşveren Sendikaları, 1988 yılının başlarında, kamu kesimindeki işçilerin sözleşmeleriyle ilgili olarak, "%45'den bir kuruş fazla olmaz" diye yırtınıyorlardı. Sonra ne oldu? Daha toplu sözleşme görüşmeleri başlamadı ama, hükümet ve işveren sendikaları tükürdüklerini yalamaya başladılar. Görüşme anı geldiğinde, işçilerin çok daha yüksek tekliflerle karşılarına dikileceklerini anlayınca, zevahiri kurtarma çabasıyla ilk "ilke kararları"ndan tavizler vermeye mecbur kaldılar. O tavizler de bir işe yaramadı.

Kamu İşveren Sendikaları yetkililerinin, "İmren hanım"ın, hükümetin Türk-İş yönetimiyle düzenlediği zirvelerin, buralarda alınan kararların kaderi, buza yazılan yazıya benzedi. Hükümetin bütün bu çabaları sonucunda, kamu kesimindeki işçilerin 1988 yılı toplu sözleşme zammının "%58" olarak belirlendiği açıklandı. İşçiler, "biz böylesine bir düzeyi tanımıyoruz"

Sorun artık ne %58 ne %158 sorunu değil, toplu hesaplaşmadır.

15-16 Haziran'ın yıldönümüne rastgelen şu günlerde, emekçi halk, savaşımı militanlaştırıp yığınsallaştıran işçi sınıfının ardından sokaklara döküldü, burjuvazinin askerine, polisine meydan okuyor. "Karakolluk günler" gündemdedir.

diyerek, burjuvazinin bu yeni "ilke" kararını daha anında deldikleri gibi, kendi sendika yöneticilerinin yanlışlarını da açıkça eleştirdiler. Bunun üzerine Şevket Yılmaz, bunun bir alt sınır olduğunu, sendikaların bunu istedikleri gibi yukarıya çekebileceklerini açıkladı.

Bazı sendikacıların da belirttiği gibi, işçiler bu açlık koşullarında, toplu sözleşme zamlarının en azından %100'ün üzerinde olmasını istiyorlar. Bunun altındaki bir orana daha anında isyan ediyorlar. Yerden göğe haklılar!...

İşçinin satın alma gücü 1976 yılından bu yana %60 oranında gerilemiştir, yani gerçek ücretinin yarısından fazlası uçup gitmiştir. Bunu bir yana bırakalım. Yeni toplu sözleşme düzenine geçildiği 1984 yılından bu yana geçmiş toplu sözleşmelerinden enflasyon nedeniyle en azından %70 oranında alacaklıdır. Daha şimdiden %75'lerde seyreden 1988 yılı enflasyon oranı %100'ü aşacaktır. Salt bunların toplamı %170 eder.

Bugün en kaba bir hesapla, ortalama ücreti 120 bin lira kabul etsek, olması gereken asgari ücrete 400 bin liraya varmak için %233 oranında zam talebinde bulunmak gerekli. Üstelik bunlar, işçinin burjuvaziden fazladan isteyeceği oranlar da değil. Yalnızca kendisine karşılığı ödenmeyen işgücü değerinden doğan muazzam alacaklarının ufak bir kısmı... Ama Türkiye'deki burjuva düzenin, işçileri "yumuşatacak" bazı ek kaynaklar yaratması ne kelime, daha çalıştırdığı işçinin ücretini doğru dürüst ödemeye tahammülü yok.

Toplu sözleşme düzeni çıkmazda "karakolluk günler" gündemdedir

Burjuvazinin toplu sözleşme düzeni çıkmazdadır. Türkiye işçi sınıfının savaşımı, salt ekonomik istemler çerçevesinde bile, militan toplu savaşımları, kıran kırana bir kapışmayı, burjuva gazetelerinin deyimiyle de "karakolluk günler"i gündeme getirmiştir. İşçiler en ilerisinden en geri kesimlerine dek, patlamaya hazır bir barut fıçısı gibidirler. Asgari istemlerinin gerisinde kalan hiçbir sözleşmeye imzayı basmak istemiyorlar. Bu istemleri uğrunda çetin grevleri, yasadışı direnişleri, işten atılmayı, genel grevleri vb. göze almaya hazırdırlar.

Burjuvazi işçilerin bu kararlılığı karşısında, istemeye istemeye de olsa, toplu sözleşmelerde bazı tavizler vermeye mahkumdur. Nitekim, finans kapitalistlerin, kesenin ağzını açma konusunda en "Kayserili"si, en "cimri"si olan Sabancı, LASSA sözleşmesini, mevcutlara göre oldukça ileri düzeyde (% 140 düzeyinde) bağıtlamak zorunda kalmıştır.

Sabancı'nın kendi çıkarları açısından yürüttüğü hesap kitap ne olursa olsun, bu sonuç Laspetkim-İş üyesi işçilerin kararlı, militan savaşımlarının getirdiği bir kazanımdır. Bu kazanım, işçi sınıfının sendikal birliğini güçlendirme hedefi açısından şöyle bir önem taşıyor:

Laspetkim-İş üyesi işçilerin militanlığı, küçük bir çerçeve içinde hapsolacağına, koca bir sendikal örgütün, Türk-İş'in içine yansımalıdır. Bugün, bağımsız sendikaların çatısı altında, ileri düzeyde sözleşmeler için savaşan militan işçiler eğer Türk-İş içinde olmuş olsalardı, toplu sözleşme bekleyen yüzbinlerce Türk-İş üyesinin kazanımlarını da ileriye götürmekte, çok daha kolay ve çok daha doğrudan bir rol oynamış olacaklardı.

Bu gerçekleşmediği sürece, ileri kazanımlar bile, sınıfın hiç de işine gelmeyen ve sendikal birliğini zedeleyici bir biçimde sendikal rekabetin körüklenmesinde kullanılabiliyor.

İşçiler örgütlerine sahip çıkıp ilerletmeye kararlılar

İşçilerin bağıtlanan toplu sözleşmelerden hoşnutsuzluğu, sendika yönetimlerine uyarıları neyin göstergesidir?

Bugün bir toplu sözleşme ne denli ileri düzeyde bağlanırsa bağlansın, eğer ki sendikal demokrasi tam işletilmemiş, tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesine uyulmamışsa, işçileri yine de tatmin edemiyor. İşçiler, işyerlerinde toplu sözleşme komitelerinin kurulmasını, sözleşme taslaklarının örgütlü biçimde tartışılmasını istiyorlar.

Türk-İş'in Kartal ve Bahçeli temsilciler toplantılarında, işyeri temsilcileri toplu sözleşmeler konusundaki sorunları da gündeme getirdiler. Türk-İş yönetiminin kamu sözleşmeleriyle ilgili olarak basına yansıyan açıklamalarını açıkça ve oldukça sert biçimde eleştirdiler. Uzlaşmacı eğilimi kınayıp, "uzlaşmaya hayır" diye haykırdılar. Ancak işçiler bu eleştirilerinde, kimi küçük burjuva çevrelerin yaptıkları gibi sorumsuzca bir tutum du takınmıyorlar. Onlar, Türk-İş'deki sendikal birliklerinin yakıcı öneminin bilincindeler.

Eleştirilerinin asıl önemli yönü, güçlü bir sendikal birliğin ancak gerçek bir sendikal demokrasiyle yaşama geçirileceği bilincini yansıtmasıdır. İşte böyle bir anlayış içinde Türk-İş'in yüzbinlerce işçinin gücünden örülü bir işçi örgütü olduğu, bizzat kendi güçleri demek olduğu gerçeğinden en ufak bir taviz vermemeye kararlılar. Kartal toplantısında bir işçi temsilcisi, işçilerin bu duygularını şöyle dile getiriyordu:

> "Bugünkü tepkilerimiz haklıdır. Çünkü, Türk-İş yönetiminin, hükümetle diyalog toplantısını basına, bizim haklarımızı uzlaşmacı bir anlayışla yansıtmasından kaynaklandı.
>
> "Yoksa bizim Türk-İş'e, Türkiye işçi sınıfına güvenimiz tamdır. Biz Türk-İş'i sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri doğrultusunda uzlaşmasız bir anlayışla sürdürmek istiyoruz... Biz Türk-İş'de birlikten yanayız. Tabanın söz ve karar sahibi olması zorunludur."

İşçiler böyle bir kararlılık içinde, Türk-İş'de sendikal demokrasiyi yaşama geçirmek üzere kolları sıvadılar. Türk-İş yönetimi ileri adım attığında sonuna dek destekleyerek, gerilediğinde ise acımasızca eleştirip yine ileri adım atmaya mecbur kılarak yürüyorlar. Türk-İş'i sınıf sendikacılığı temeline oturtmaya, tepeden tırnağa buna uygun bir nitelik kazandırmaya kararlılar.

Sorun artık toplu hesaplaşmadır

İşçilerin, bağıtlanan ya da bağıtlanacak olan toplu sözleşmelere yönelik endişelerine, bu konuda duydukları hoşnutsuzluğa gelince. Bunun gerçek nedeni, toplu sözleşme düzeninin sınırlarını aşıp gidiyor. Sorun ne %58, ne de %158 sorunudur. İşçi sınıfımız, en iyi bir toplu sözleşmenin bile yine de derdine deva olamayacağını görüyor.

İşçi sınıfının, Türkiye gibi bir ülkede, şöyle rahat bir nefes alabilmenin ancak bu burjuva düzeni yerle bir edip, kendi düzenini kurmakla mümkün olabileceğine inancı artıyor. Bu doğrultuda bir savaşım yürütme, buna uygun bir örgütlenme yaratma, bu sorunlara kafa yorma istemi giderek yaygınlaşıyor. Bu durum ise kuşkusuz, işçi sınıfının sendikal savaşımının, sendikacıların değil, politik savaşımının, komünistlerin sorunudur.

Bütün bunlar, işçi sınıfının henüz ancak ileri kesimi tarafından kavranıyor olsa bile, unutmamak gerekir ki Türkiye işçi sınıfı yola yeni çıkmıyor. O nice farklı dönemleri yaşayarak, proletaryanın uluslararası düzeydeki engin deneyiminden yararlanarak olgunlaşan bir sınıftır. Faşizm ve gericilik dönemi boyunca bastırılan duyguların yeniden su yüzüne çıkması, baskı altında içerde biriken enerjinin şimdi bir yolunu bulup fışkırmaya başlaması gerçeğini yaşıyoruz. Geçtiğimiz yıllar boyunca yay gerildi, gerildi, şimdi ok daha önceki dönemlerde görülmemiş ölçüde ileriye fırlayacak.

Bugün burjuvaziden koparabileceği en büyük parçayı koparmak için militan bir sendikal savaşıma çıkan yüzbinlerce işçi arasında, bu ücretli kölelik düzeninden toptan kurtulma istemi çığ gibi büyüyecektir. Bunun içindir ki burjuvazide korku dağları sardı. Bunun içindir ki, Türkiye'nin hain ve hain olduğu ölçüde de korkak burjuvazisi, Türk-İş'in İstanbul mitingine izin verememiştir. Ama korkunun ecele faydası yok. Türkiye işçi sınıfı yola kararlı çıktı. O gür sesiyle haykırıyor:

Yıkalım bu köhne düzeni
Biz başka alem isteriz.
Bizi hiçe sayanlar bilsin
Bundan sonra herşey biziz...

Burjuvazi, yeni çalışma yasalarıyla yeni grev yasakları getirdi ama:

Yeni grev yasakları d ğar doğmaz d lindi

Petrol işçileri, işkollarında getirilen grev yasağını, yığınsal militan eylemlerle anında aştılar. Türk-İş'in bütün sendikaları, bağımsız sendikalar kendi işkollarında koyacakları eylemlerle, petrol işçileriyle ve Petrol-İş sendikasıyla dayanışmayı yükseltmelidir.

Sendikalar ve toplu sözleşme-grev-lokavt yasalarında yapılan değişiklikler haziran ayı başında yürürlüğe girdi.

İktidar, bu değişikliklerle, bir yandan, şu günlerde toplantıları süren Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) bir "ilerleme" olduğu izlenimini vermeyi, bir yandan da işçide birikmiş öfkenin bir kısmını olsun yumuşatmayı umuyordu. Gelişmeler, ikisinde de başarılı olamadığını gösteriyor.

ILO genel kurulu, üye hükümetlerin Türkiye burjuvazisine gösterdiği bütün "iyi niyet" ve desteğe rağmen, uluslararası işçi örgütlerinin baskısıyla, Türkiye'yi görüşmelerin gündemine aldı. Türkiye'de işçiler, burjuvazinin "işçiler yararına değişiklikler yapıldığı" biçimindeki propagandasını yutmadıklarını, haftalardır süren Petrol-İş eylemleriyle tüm topluma gösteriyorlar.

Çalışma bakanı yalan duvarını aştı

Burjuvazi, işçi hareketinin yükselmesini ve düzene karşı toplumsal öfkenin yaygınlaşmasını dikkate alarak, yeni yasayla, bazı ufak tefek değişiklikler yapmak durumunda kaldı. Ama yeni yasa, çalışma yaşamında "önemli ve olumlu" sayılabilecek değişiklikler getirmiyor. Tersine, yer yer, koşulları daha da ağırlaştırıyor.

Örneğin yeni yasayla, tüm sendikalar, üyelikleri yeniden noterde onaylatmak, bunun masraflarını da kendi kasalarından ödemek zorunda bırakılıyor. Bu, işçi sınıfının kollektif kasasından milyarlarca liranın burjuvazinin cebine akmasını getiriyor, sendikaları mali yönden zayıflatma amacını taşıyor.

Yeni yasa, yüzbinlerce işçinin grev yasaklarına karşı duyduğu tepki ve Türk-İş'in yoğun baskısı karşısında, belediye temizlik hizmetleri ile madencilik işkolunda grev yasağını kaldırıyor. Ama, bu kez de, stratejik sektörlerde, örneğin termik santrallara yönelik linyit üretimi alanında ve ham petrolün damıtım sürecine ilişkin rafinerilerde *yeni* grev yasakları getiriyor. Kısacası, yeni yasa, işçi sınıfının öfkesini daha da kamçılayıcı etki yapacaktır.

Burjuvazi, bu durumun çok iyi farkındadır. Bu nedenle, yeni yasanın işçiler yararına olduğu yönünde propagandaya hız verdi. Çalışma bakanı İmren Aykut, bu görevi yerine getirebilmek için, birbiri ardısıra kuyruklu yalanlar savurmadan edemiyor. Aykut, çalışma yasalarını meclisten geçirebilmek için akla karayı seçtiğini(!), kendisini engellemek isteyenlerin, "başbakanın kararlı tutumu sayesinde(!) başarılı olamadıklarını(!)" vb. söylüyor. Kırk yıllık "işçi dostu" havalarda şöyle konuşuyor:

"Tabii işverenler memnun olmamakta haklı. Çünkü değişikliklerin tümü işçilerden yana..." (*Milliyet*, 1 Haziran 1988)

Burjuvazinin yalan söylediği malumumuzdu ama, bu kadarına pes doğrusu. Düşünün bir: Yeni yasa, işçi yanlısı(!) Aykut'la Özal'ın kararlı(!) tutumu sayesinde geçen, "tümü işçilerden yana" olan bir yasaymış. Buna işçi sınıfı olsa olsa güler.

Ama nasıl burjuvazi yalan duvarını aştıysa, işçiler de gülme duvarını aştılar. Gülmüyorlar. Ne menem bir sınıf olduğunu, yaşamdan edindikleri deneyimle her geçen gün daha çok öğrendikleri burjuvaziye karşı, dişlerini eskisinden daha şiddetle gıcırdatıyorlar. İşçilerin öfkesi, düzen karşıtı sloganlar, giderek artan bir hızla sokakları dolduruyor. Bu gelişmeler, bütün umudunu "reform"lara bağlamış olan liberallerin sinsi işçi düşmanlığını bir kez daha sergiliyor.

Sosyal demokrasi de korku duvarını aştı

Yeni yasanın görüşülme süreci, sosyal demokrasinin gerçek yüzünü tekrar tekrar sergileyen bir platform oldu.

Hükümetin yasalarda değişiklik yapacağı haberleri basında çıktığı zaman, sosyal demokratlar mangalda kül bırakmıyorlar ve işçilere "ellerinden gelen tüm desteği" vereceklerini vb. söylüyorlardı. En önemli yasa maddeleri görüşülür ve SHP sözcüsü konuşurken, meclis salonunda 10-15 SHP milletvekilinin bulunması, sosyal demokrasinin elinden gelenin ne olduğunu gösterdi.

Ayrıca, meclis kürsüsünde söyledikleri de, sosyal demokratların kendi meymenetsizliklerini, işçi sınıfından ve devrimden duydukları korkuyu gösterdi. SHP'nin "işçi"(!) milletvekillerinden Cevdet Selvi'nin konu görüşülürken söyledikleri ibret vericidir. Selvi şunları söyledi:

"İşçileri böylesine sıkıştırırsanız, onları sokaklardan alıkoyamazsınız. İşçiler, böylesine hak arama yolları kapanırsa, daha fazla aç çalışmayacaklardır. İşçiler direniş yapmaya zorlanıyor..."

Bu, tam burjuvazinin, devleti kollayan sadık bir temsilcisinin ağzıdır. Devrimci kabarış tehlikesine karşı iktidarı uyarıyor. Bu tutum, "sol"cu(!) Selvi'ye yakışıyor.

SHP'nin bir diğer "sol"cusu(!), DİSK'in son genel sekreteri Fehmi Işıklar'ın, yasa kesinleştikten sonra yaptığı konuşma da aynı yönde oldu. Işıklar, Türkiye işçi sınıfını bu yasalar içinde tutmanın(!) zor olacağını belirtti ve şöyle konuştu:

"Batı'daki işçilerin elde ettikleri haklara Türkiye'deki işçiler layık görülmemiştir. Bu değişikliklerle Türkiye'de sendikacılar, Batılı sendikacılardan geri kabul edilmiş, Türkiye'deki sendikacılar yurtsever olarak kabul edilmemiştir. Bu değişikliklerle Türkiye'deki işçilere halen iyi gözle bakılmadığı anlaşılmaktadır." (*Cumhuriyet*, 28 mayıs 1988)

Bu konuşma sosyal demokraside eksik olmayan türden bir onursuzluk örneğidir.

Işıklar, işçileri burjuva legalitesinin çerçevesi içinde zaptedebilmek için, onlara bazı hakları "layık görelim"(!), onları milliyetçi, yurtsever görüşlerle zehirleyelim, onlara "iyi gözle bakıyoruz" izlenimini verelim, yoksa halimiz dumandır; demeye getiriyor.

Bu sözler de, DİSK'in başına genel sekreter olmuş ama, kafasının içi hiçbir zaman işçi olmamış Işıklar'a yakışıyor. Böylece, Baştürk'lü, Işıklar'lı bir DİSK'in kurulmasını burjuvazi neden kışkırtıyor, daha iyi anlaşılıyor.

Sosyal demokrasinin korkusu o kadar derin ki, yeni yasa çıkınca en çok onun morali çok bozuldu. Liberal burjuva *Cumhuriyet*, " iş barışı" açısından kaygı duymak gerçekçi bir bakış açısını "vurgular" diye ağlaştı. SHP'li Hikmet Çetin, yasa değişiklikleri yapıldıktan sonra yaptığı açıklamada, "yoksul işçinin parlamentodan umutlu olduğunu ama hayal kırıklığına uğradığını" söyledi. Bilim(!) adamları da onun yardımına koşarak, yasakların "sosyal çalkantılara yol açacak boyutta olmaması" temennisinde bulundular.

İşçilerin yığınsal, militan eylemleri, burjuvazinin grev yasağını daha doğar doğmaz kadük etti.

Grev yasağı, doğar doğmaz "fiilen" öldü!

Sosyal demokrasi, zahireyi kurtarmak için yeni yasayı hemen "protesto" etti ama, bunu bir sokak protestosuyla yapsa işçilerin eylemi hemen militan bir protestoya dönüştüreceğinin farkında olduğu için, sorunu Anayasa Mahkemesi'ne başvurarak "halletme" yolunu seçti. Zahmet etmesinler, hemen söyleyelim, bu yasa 1982 Anayasası'nın özüne ve sözüne aykırı *değildir.*

Ayrıca, sosyal demokrasi boşuna çırpınmasın. İşçiler zaten onların yolundan gitmiyorlar. Onlar parlamentodan umutlu değillerdi, yasa çıkınca hayal kırıklığına da uğramadılar. İşçiler, yasanın anayasaya, bu devletin ruhuna aykırı olmadığını görüyorlar ve tepkilerini de burjuva legalitesine yönelttiler. Alenen, yasadışı, yasaları çiğneyip geçen, daha dün yürürlüğe giren grev yasağını bugünden *fiilen işlemez hale getiren* eylemler koydular.

Onbinlerce petrol işçisinin *kararlı*, cesur çıkışı, işverenleri de epeyi ürküttü. Çalışma yasalarında sertlik yanlısı olan TİSK'in genelbaşkanvekili Refik Baydur bile "işçi dostu"(!) gibi konuşuyor. Baydur, işçi sınıfının acı gücünü şu sözleriyle yansıtıyor:

"Türkiye'de uygulandığı şekliyle, grev yasağının, devlete de işverene de işçiye de hayrı yok. Yasağın olduğu sektörlerde, meydana gelen direniş ve işi yavaşlatmaların maliyeti, grevden daha fazla... Yasal sınırlar koyarak bir yere varamayız. Bu sınırları ne kadar daraltırsanız, huzursuzluğu da o kadar körüklersiniz. Çalışanlara karşı daha adil olunmalı. Aksi takdirde, iş hayatındaki sıkıntılar daha da artar." (*Hürriyet*, 3 Haziran 1988)

İşçi hareketi, daha işin başında, çeşitli örgütsel yetersizlikler içindeyken bile burjuvaziyi bu denli korkutuyor. Oysa yapılanlar henüz *yeterli değildir.* İşçilere yeni grev yasakları getiren bir yasayı, yalnızca onbinlerce petrol işçisinin sokağa dökülerek, eylemlerle protesto etmesi yetmez. Maden işçilerinin sendikal örgütünü, Türk-İş'i, Türk-İş'in öteki sendikalarını, lafa geldi mi mangalda kül bırakmayan bağımsız sendika yöneticilerini önemli görevler bekliyor.

Haydi, yiğit petrol işçileriyle maden işçileriyle dayanışmayı bütün işkollarında yükseltelim. Ve yığınsal, militan, kararlı ve cesur eylemimizle gösterelim ki, "işçi sınıfı,.. Türkiye'de kapitalist kârları korumaya hatta artırmaya, kemer sıkma politikalarını sürdürmeye, üretim araçlarının özel mülkiyetine saygıya dayalı burjuva demokrasisine, işsizliğe, cahilliğe, çalışarak aç kalmaya, emperyalizme bağımlılığa, lokavta, talana, vurguna, hırsızlığa sınıf çıkarı olarak *razı değildir.*" (R. Yürükoğlu, *İşçinin Sesi*, Sayı: 323, 25 Şubat 1987)

Haydi, dayanışmaya! Haydi göreve!

Koray Dilaver

Fabrikalardan makine sesinden
önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl:14, Sayı:356, 22 Haziran 1988

İŞÇİNİN SESİ
ÇEK-AL

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

1979 yılında partimizde büyük bir kavga patlak vermiş ve bununla birlikte derin bir ayrışma gerçekleşmişti

TKP'DE KAVGANIN TARİHÇESİ V

Aramıza yeni katılan ve parti içi kavgayı yaşamamış olan yoldaşlarımız, bizden, kavganın tarihçesine ilişkin seçme bilgilerin yeniden yayınlanmasını istemişlerdi. Bu isteği yerine getirmek üzere yayınlamaya başladığımız derleme dizisinin, bu sayımızda, beşinci bölümünü yayınlıyoruz.

Menşevik yönetim, ideolojik savaşım diye bir kavram taşımıyordu. Partimizin tarihinde, merkeze karşı farklı bir görüş çıktığında, hep karalama yöntemi uygulanmıştı. Farklı görüş taşıyanlara, başta ajan, polis olmak üzere, çeşitli sıfatlar sıralanmıştı. Ve bu yöntemle büyük ölçüde "başarı" da sağlanmıştı. Şu anlamda bir başarı:

İşçi sınıfının gelişmesi, doğru görüşlere güçlü bir taban oluşturabilecek düzeyde değilken partide çıkan farklı görüşler, başlangıç noktaları ne kadar doğru olursa olsun, toplumsal dayanıksızlığın zaaflarını içlerinde taşımışlar. Bu nedenle, bu görüşleri savunanlar, kendilerine karşı sıralanan sıfatları duyunca, rotadan çıkmış, kendileri de yanlışa savrulmuşlar. Bir kez yanlışa savrulduktan sonra, karşı taraf için gerisi kolay. Artık koz olarak kullanılıp, "sergilenecek" yanlışlar gerçekten de vardır.

Arada ne kadar kopukluk olursa olsun, böyle bir tarihsel geçmişin mirasçısı olan menşevik yönetim, bize karşı da aynı yöntemi uyguluyordu. Ancak. Türkiye değişmişti, işçi sınıfı gelişmişti ve bunlarla bağlı olarak, bizim hareketimiz de, bir dizi karalama, bir dizi dedikoduyla rotadan çıkıp savrulacak düzeyin çoktan ötesine geçmişti. Bu durum, menşevik yönetime, ideolojik savaşım gerekliliğini dayatmaya başladı:

"...Parti içinde hızlı bir tasfiye kampanyası başlatıldı. Nedense bir süre sonra, sorunun bir ideolojik yönü de olması gerektiği hatırlanıp (!), o dönem Politbüro üyesi olanlar kitaba karşı yazılı eleştirilerini hazırladılarsa da, ortaya bir ürün çıkamadı. Yazılan şeyler yazanları bile tatmin etmedi. Bu kez başka yoldaşlara görev verildi. Yoldaşlarımızın görev ve ilişkilerinden yararlanarak, dışarıdan yardım istedik. Kitaba karşı bir broşür yayınlayacağımızı tüm parti örgütüne ilan ettik. Ama bu broşürü ortaya çıkartamadık. Bu arada örgütsel tasfiyeler tabii sürdü." (H.Erdal, *TKP'mizi Yükseltelim,* s.25-26)

İşte bu süreç içinde, *İşçinin Sesi*'nin 6 Aralık 1979 tarihli 113-114. sayısında, "tarihsiz ve talihsiz MK bildirisi" başlığıyla yayınladığımız bildiri elden ele dolaşmaya başladı. Bu bildiriyi, bu sayfalarımızda da bastık.

Bu bildirinin kendi başlığı, "sol oportünist, fraksiyoncu akımla ideolojik-politik savaşın *ilk* çerçevesi"dir, ama bundan sonra başka bir çerçevesi de olmadı. Bu bildiride iki noktaya dikkat çekeceğiz:

Biri, son maddesindeki, "sosyalist ülkelerin barış içinde yanyana yaşama politikasıyla Türkiye'deki sınıf savaşımının diyalektik birliğini atlama" suçlamasıdır. Bunun Türkçesi şudur ki, Sovyetler, Türkiye'de devrimin, kendi barış siyasetine ters kaçtığını düşünürse, devrimci durumun varlığını yadsımak gerekir. İşte devrimci durum, tam da bu nedenle birden yadsınmaya başlamıştır.

İkincisi de, 8. maddedeki, fraksiyonculuk suçlamasıdır. Yalnızca fraksiyonculuk yapmıyormuşuz, hem de komünist partisinde kanatların olabileceğini yayıyormuşuz!

Bu sayfalarımızda, Yürükoğlu yoldaşımızın yeniden bastığımız yazıları, bu açıdan durumu çok güzel yansıtıyor. Yoldaşımız hem menşeviklerin kendi fraksiyonculuklarını sergilemiş, hem de, bize, neden önceden gizlice örgütlenmeden çıkış yaptınız diye "eleştiri" yöneltenleri yanıtlarken, bizim tutumumuzu net bir biçimde açıklamıştır.

Yürükoğlu yoldaşımızın bu sayımızda seçtiğimiz yazılarında, ayrıca, vurgulamak istediğimiz birkaç önemli nokta var:

Biri, Türkiye'de kadroların deşifre olmuşluğuyla, kadrolar arasında oportünizmin güçlenmesinin birbiriyle ne denli bağlı oluşudur. "Geleceği TKP'miz kursun" yazısında bu fikir işlenmiş.

İkincisi, "geleceği TKP'miz kursun" ve "ideolojik savaşımı geliştirmeliyiz" başlıklı yazılarda, partide oportünizmin iç dengesine ve likidatörlüğe ilişkin olarak söylenenler-dir.

Partimizin tarihinde ilk kez, kişiliklerle uğraşmayan, karalamalara karalamalarla yanıt vermeyen, doğru fikirleri savunan ve de savrulmayan bir muhalefetin çıkması, yine partimizin tarihinde ilk kez, muhalefetin değil yönetimin savrulmasını, oportünizmin dengesinin bozulmasını getirmiştir.

Yoldaşımızın dediği gibi, ideolojik savaşıma likidasyonla yanıt veren oportünizmin iç dengesi, bir daha düzelmemecesine bozulmuştur. Yıllar sonra bunun doğruluğunu bugün ne kadar iyi görebiliyoruz. Bir noktada duramadılar, yuvarlandılar ve açıktan likidasyona başvurdular.

Üçüncüsü de, "toplumsal gelişmeler ve savaşımımızın anlamı" başlıklı yazıda, savaşımımızın anlamını ve hareketimizin o günkü durumunu koyuştur.

(Sürecek)

İşçinin Sesi'*nin 6 Aralık 1979 tarihli 113-114. sayısından:*

Geleceği TKP'miz kursun

R. Yürükoğlu

Yoldaşlar, bu yazıda iki konu üstünde duracağız. Birincisi, TKP'nin garip "gizliliği" sonucunda kaçınılmaz olarak ortaya çıkan burjuvaziyle uzlaşma olgusu. İkincisi, TKP'deki hizipler ve açık savaşın zorunluluğu. Bu iki konu, kendi içlerinde belirli bir bağımsızlık taşısa da, yine birbirleriyle çok yakından bağlıdırlar.

TKP'nin garip "gizliliği". Biliyoruz ki, gizlilik kafayı kuma gömme , yığınlardan gizlenme değildir. Gizli çalışan parti, polise karşı gizlidir, halka karşı eylemiyle ortadadır. Ama gizli partinin, yönetim kadroları polise karşı gerçekten gizlidir. Ya bizde öyle midir?

Bırakın TKP'nin üyelerini (onlar gerçekten daha gizlidir!), Türkiye'deki *yönetim* kadrosu gizli değil *deşifredir.* Uzun yıllardır böyledir. Herkes, yalnız TKP'liler değil, tüm öteki siyasal

hareketler, TKP'nin Türkiye'deki yöneticilerini ad ad sayıyor. Bu durumda bu yoldaşları burjuvazinin ve polisin bilmediğini düşünmek safdillik olur. Bu söylediklerimiz kimsenin yadsıyamayacağı bir gerçektir.

Burjuvazi, polis, 1973'ten bu yana Türkiye'deki TKP'ye, özellikle onun yönetim kadrosuna karşı kapsamlı bir ezme hareketine girişmediyse bunun çeşitli ülke içi (siyasal güçler dengesi, ortamın olgunlaşmasını bekleme vb.), uluslararası ve ancak gizli servislerin bilebileceği "polisiye" nedenleri vardır. Bu da kimsenin yadsıyamayacağı bir gerçektir.

Öte yandan, kadrolarımız da deşifre olduklarını *biliyorlar*, ya da daha az pişmişlerse en azından *hissediyorlar*. İşte konunun bizi ilgilendiren yanı asıl buradan sonra başlıyor. Gizlilik bir komünist partisi için neden gereklidir? Neden burjuva toplumunda bir komünist partisi *her zaman*, en özgür koşullarda bile, *temel* olarak gizlidir, ya da gizli olmalıdır? Çünkü burjuvaziyi yıkmak isteyen hiçbir hareket, onun demokrasisine güvenemez. Çünkü, açık çalışma, devrimin kargaşa dönemi dışında, *her zaman* burjuvaziyle *uyuşma*, uzlaşma anlamına gelir. En "özgür", en demokratik ülkelerde bile komünist partilerinin açık çalışma yoluyla yapamayacakları işler vardır. Örneğin, ordu içinde örgütlenmek hiçbir ülkede açık çalışma ortamında yer almayan bir özgürlüktür. Bu nedenle açık çalışan pek çok Avrupa komünist partisi, ordu içinde örgütlenmeyi bir yana bırakmış ve bu konuyu da burjuvaziye verdiği öteki ödünlerin yanına eklemiştir. Pek çok gerçek komünist partisi ise ordu içinde örgütlenmeyi yine *gizli* olarak yürütmektedir.

Açık çalışan bir parti, "yasalar"ın dışına çıkmadığı sürece kara saldırıya karşı gizli çalışan bir partiden bir ölçüde daha fazla güvenliklidir. Oysa en kötü durum, hem gizli olup, hem deşifre olmuş partiler için söz konusudur. Böyle durumda top çok daha ağırlıklı biçimde öteki takımdadır. Topa vurmak, vuracağı anı ve yeri seçmekte öteki takım daha geniş söz sahibidir.

İşte böyle durumlarda — Leninizmi ödünsüz uygulamak, deşifre olduğunu *bilen* ya da en azından *hisseden* yönetim kadroları için gerçekten zordur. Bu iş, hele torbasında 3-5 yıllık, onun da çoğu legal örgütlerde edinilmiş birikimi taşıyan bir yönetim kadrosu için çok çok daha zordur. Bunları söylerken kimseyi küçümsemiyoruz, buna hakkımız yok. Toplumsal bir gerçeği soğukkanlı değerlendirmeye çalışıyoruz.

Gizli bir partinin deşifre yönetim kadrosunun, ülkede devrimci durum vardır; ona göre örgütlenelim; can güvenliği komiteleri kuralım; halkımız faşist katillere karşı silahlanmalıdır; ülkenin içine girdiği açmaz ya kara şiddetle, ya devrimci şiddetle çözülecektir; devrim kaçınılmaz olarak iç savaş içinden yürüyecektir yollu ülkemizin bugününü belirleyen Leninci gerçekleri *propaganda etmesi* (ayaklanmaya başlama çağrısı yapmakla suçlamasınlar diye altını çizdik!) çok zordur. Gizli bir partinin deşifre yönetim kadrosunun, tüm bunların tersini söylemesi, tekel-dışı dışı burjuvaziyi yağlaması, devrim hedefini geri çekmesi, açıkçası burjuvaziyle uyuşması çok daha kolaydır ve deşifreliğin sürekli olarak ittiği bir yoldur. Birinci yol sapına dek Bolşevikler ister. İkinci yol her az gelişmiş kadronun kaçınılmaz olarak savrulacağı yoldur. TKP'nin yönetim kadrosu, bu ikinci çeşitten olduğunu kanıtlamıştır.

Dolayısıyla bugün Türkiye'de TKP'nin yönetim kadrosuyla burjuvazi arasında bir uyuşma, bir *uzlaşma* (burjuvazi açısından ne denli güvenilmez ve geçici olursa olsun) ortaya çıkmıştır. Bu kimsenin yadsıyamayacağı bir gerçektir.

Bizim oportünistlerimiz o denli insanlık onurundan yoksun davranıyorlar ki burada bir noktayı *özellikle* vurgulamamız gerekiyor. Sözünü ettiğimiz uzlaşma, oportünist hareketin geneli açısından nesnel, toplumsal bir gelişmedir. Uzlaştılar derken, gittiler burjuvaziyle, servisleriyle görüştüler, uzlaştılar demek istemiyoruz. Hiç kimseyi öznel olarak burjuvaziye bağlanmakla suçlamıyoruz. Nesnel, toplumsal bir olgudan, siyasal konumlarından söz ediyoruz.

Sözünü etiğimiz uzlaşma, oportünist hareketin geneli açısından *nesnel* bir gelişmedir. Oysa burjuvazi ve onun iğrenç servisleri açısından durum biraz daha farklıdır. Örneğin, TKP içindeki kavganın açığa çıktığı 1979 yaz aylarında burjuvazi bu "bölünme"yi sevinçle karşıladı. TKP'nin "bölünme"si iyi idi. Sanırız bu nedenle, *İşçinin Sesi* postalarını, yoldaşlarımızın yurttaki çalışmalarını engellemediler. Ama tozduman yatışmaya başladığında farkettiler ki Leninciler TKP'yi bölen, sonra da sönüp gidecek bir kalabalık değildir. Burjuvaziye kan kusturacak, işçi ve komünist hareketin birliğini sağlayacak asıl "tehlike"dir. O zaman tutum değiştirdiler. Pek çok kentte kapı kapı dolaşıp adres saptaması yapıyorlar. Pek çok kentte Bolşeviklere karşı "faili meçhul" kanlı saldırılar peşpeşi ardına akmaya başladı. Posta çok büyük oranda engelleniyor. Saldırının ana yönü Lenincilere dönüyor. Ama kısa zamanda Lenincilerin bu kara saldırıya karşı tebdirler alabilecek güçte olduğu görülecektir.

Burjuvazinin öznel siyaset değişikliğinin en son ve en acı örneği Talip Öztürk Yoldaşın öldürülmesidir. Talip Öztürk Yoldaş, kısa ve anlaşılır bir tereddütten sonra saflarda yerini alan bir Leninciydi. Gerçek bir halk kahramanıydı. Leninci hareket Talip Yoldaşın ölüsünü yerde bırakırsa namussuzdur!

Bu yazıda üstünde duracağımız ikinci konu, TKP'de hizipler ve açık savaşım zorunluluğudur. Oportünistler, parti disiplinini bozmadan açık ideolojik savaşım verdiği için *İşçinin Sesi* hareketini bölücülükle, fraksiyonculukla suçluyorlar. Sonra da, isteyen istediği fikri savunmakta özgürdür ama parti de uyuşmadığı görüşleri savunanları atmakta özgürdür diyorlar.

Biz fraksiyoncu, bölücü değiliz. Partinin uyuşmadığı görüşleri atma özgürlüğü vardır. Bunu da yadsımıyoruz. Bizim dediğimiz, parti, tüm örgütlerinde özgür biçimde farklı görüşleri tartışıp değerlendirmelidir. Tüm parti örgütleri Lenincilerin ne dediğini *önce* hiçbir kısıtlamaya, yasağa uğramadan öğrenmeli, sonra tartışıp karara varmalıdır. *Sonra*, yerel örgütlerin *seçeceği delegelerle* (Politik Büronun çağıracağı adlarla değil) düzmece değil gerçek bir KONGRE TOPLANMALIDIR! Bu kongrede Lenincilerin görüşlerini açıklamaları için eşit şans tanınmalıdır. Kongre onların arkasından konuşup "lanetleyen" bir hain oyunu olmamalıdır. Tüzüğe uyulacaksa, ve de Lenincileri silme ya da büyük ağırlıkla destekleyen çok örgüt olduğuna göre, Lenincilerin katılmayacağı, özgür bir tartışmanın yürümeyeceği bir kongre TOPLANAMAZ! Tüzüğü en burjuvaca çiğneyerek Politik Büro kararıyla(!) Merkez Komiteden çıkarılan Merkez Komitesi üyelerinin (bir Merkez Komite üyesini ancak Merkez Komitesi Plenumu MK üyeliğinden çıkarabilir, o durumda da o MK üyesinin çıkarılışının kongreye sunulması gereği ve onun da kendini kongrede savunması hakkı vardır) (bunlar yapılmadan Politik Büro kararıyla "çıkarılan" üye MK üyesidir, öyle görev görmektedir) katılmayacağı bir kongre TOPLANAMAZ!

İşte bizim konumumuz böyledir. Buna karşılık, bir yoldaşımızın yazdığı gibi, devrimci durum değil, devrim anı değil, devrim süreci değil, telaş durumu — telaş anı da değil, *telaş süreci* yaşayan oportünistler ne yapıyor? Yukarıda söylediklerimizin hiçbirini yapmadan, "anahtarı bendedir", "dağdan gelen bağdakini kovamaz" diyerek Lenincileri tasfiye ediyor. Yığın örgütlerinde, seçimle işbaşına gelmiş yönetim kurullarına işten el çektiriyor. Ne hakla? Yoldaşlarımızı, *İşçinin Sesi'ni savunuyor diye örgütlerden atarak polise ihbar* ediyor, servislerin eline atıyor.

Bunun adı demokratik merkeziyetçilik, parti disiplini değil "LİKİ-

İşçinin Sesi'*nin 6 Aralık 1979 tarihli 113-114. sayısında sergilenen:*

Tarihsiz ve talihsiz MK bildirisi

"Sol oportünist Fraksiyoncu Akımla İdeolojik-Politik Savaşın İlk Çerçevesi:

Söz konusu akım, küçük burjuva, "sol" oportünist, serüvenci, milliyetçi bir akımdır. Bu akımın yandaşları parti düşmanı bir fraksiyon oluşturmuş ve şimdiden egemen güçlerin aracı durumuna gelmişlerdir.

Bu akım, objektif gerçekleri, subjektivist bir yaklaşımla çarpıtıyor. Bu yaklaşım, pratik tutumda voluntarizme, politikada serüvenciliğe gidiyor. Dogmatik ve eklektik bir yöntem kullanıyor. Marksizm-Leninizmin tek tezlerini tarihsel olmayan bir anlayışla alıp kullanıyor. Çarpıtıyor. Sonuçta sözde devrimci, özünde "sol" sekter, anti-Leninci konumlara dönüyor. Başka "sol" akımlarla (Maoculuk, anarşizm, Troçkizm gibi) bazı ortak özellikler gösteriyor.

1. Devrimci durum saptaması yanlıştır. Devrimci durumun özelliklerinin diyalektik bütünlüğü gözardı ediliyor. Devrimci durumun ana göstergesi olan yığın eylemliliğinin yerine faşist, terörist saldırıları geçiriyor. Devrimci durum analizinde dış politik etkenleri hesaba katmıyor. Devrimci duruma yol açabilecek bugünkü ortamı devrimci durumun yerine koyuyor. Bu ortamın görevlerini, devrimci durumun görevleriyle karıştırıyor.

Devrimci durumun ortaya çıkmasında, subjektif faktörün belirleyici değil ama, önemli bir faktör olduğu gözardı edilmemelidir. Öte yandan "sol" oportünist, fraksiyoncu akımın yaptığı gibi, subjektif faktör, yalnız partiye indirgenmemelidir.

2. Faşizm tehlikesini çözümlemesi yanlıştır. Türkiye gibi emperyalizme bağımlı ülkelerde faşizmin kaynağı yalnız iç etkenler değil, özellikle emperyalizmdedir. Faşizm tehlikesinin her zaman devrimci durumun bir parçası olduğu görüşü yanlıştır. Sonra, Türkiye'de kapitalizmin gelişme düzeyi abartılıyor. Devlet tekel kapitalizminin sistem olarak egemen olduğu varsayımı öne sürülüyor.

3. Yapısal ikilem olarak ileri sürülen "ya faşizm ya devrim" sloganı yanlıştır. Faşizmin geriletilmesi, demokratik özgürlüklerin korunması ve geriletilmesi gözardı ediliyor.

4. Bu küçük burjuva akım, işçi sınıfına, halkımıza güvenmiyor. Öğrenci gençlik, aydın kesimi temel güç görüyor.

5. TKP ile TİP ve TSİP arasındaki eylem birliğinin zorunluluğunu yadsıyor. İdeolojik savaş maskesi altında eylem birliği politikasına saldırıyor. "Sol" sekter bir tutum alıyor.

6. Sınıfsal bağlaşıklığı politik güçler arasındaki eylem ve cephe birliğinin karşısına koyuyor. İkincisini tümden yadsıyor. Orta katmanlarla, ulusal, tekelci olmayan burjuvazi ile eylem ve cephe birliği olasılığını görmüyor. Böylelikle bağlaşıklık, cephe sorununu daraltıyor, ya da atlıyor.

7. Öncüyü, yığınlardan kopuk savaşa sürmek görüşünü savunuyor. Can güvenliği komitelerini çarpıtıyor, serüvenciliğe yol açıyor. Provokasyonlara ortam hazırlıyor.

Fraksiyoncu akımın çıkışı, zor bir dönemde partiye yönelen hıyanet saldırısıdır. Eleştiri özgürlüğü adı altında parti birliğine saldırıyor. İdeolojik birlikle örgütsel birliğin ayrılmazlığını yadsıyor. Komünist partisinde kanatların olabileceği görüşünü yayıyor. Parti disiplini konusunda Lenin'in belli koşullarda ileri sürdüğü görüşleri somut koşullardan soyutluyor, parti disiplinine karşı kullanıyor.

9. Sosyalist ülkelerin barış içinde yanyana yaşama politikasıyla Türkiye'deki sınıf savaşının diyalektik birliğini atlıyor. Sözde proletarya enternasyonalizmine bağlı görünüp, üstü örtülü biçimde SBKP'ye saldırıyor. Dünya komünist hareketinin Marksizm-Leninizmi geliştirici kollektif katkılarını yadsıyor. Lenin'i günümüz dünya komünist hareketinin ortak strateji ve taktiklerinin karşısına çıkarıyor. Komünist hareketin geçmişinde ileri sürülen ve yanlışlığı ortaya konan görüşleri savunuyor. Sovyetler Birliği'nin öncü rolünün değişebileceğini, devrimci merkezin kayması formülü ile vurgulayarak öne sürüyor.

Uluslararası komünist hareketin sorunlarına ayrılıkları derinleştirici, birliğe hizmet etmeyen bir yanaşımla eğiliyor. Bu tutumla, Avrupa komünizmi gibi revizyonist eğilimlerle ilkesel ideolojik savaşı da zorlaştırıyor. Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının devrimci potansiyelini küçümsüyor.

DATÖRLÜK"tür. Onların da konumu böyledir.

Onlar, geniş bir cephe halinde gerçek fraksiyonculardır. Onlar, partinin çıkarını değil, kişisel hırslarını başa almış gerçek bölücülerdir.

Onların ne denli burjuva siyasetinin etkisi altında olduklarının, ne denli fraksiyoncu ve bölücü olduklarının bir başka kanıtı da onların *kendi içlerindeki* ilişkilerdir. Leninciler kişilerle uğraşmadan açık bir ideolojik savaşım yürütüyorlar. Buna fraksiyonculuk diyen oportünist-ortacı yelpazesi ne yapıyor? Kendi içinde, bin çeşit Bizans oyunuyla, *entrizmle*, el altından fraksiyonlar örgütleyip, fraksiyon savaşı yürütüyor.

Örnek mi? Verelim. Oportünist-ortacı yelpazesi ana olarak oportünist ve ortacı olmak üzere ikiye ayrılıyor ama bu çok genel bir ayrımdır. Anlayış kolaylığı için. Yoksa hem bu iki ana kolun birbirine karşı konumu çok görecelidir (bakıyorsunuz oportünist dediğimiz kesim bir gün bayağı devrimci kesiliyor, demagojik militan oluyor, ortacı dediğimiz kesim bir gün en aşırı oportünist görüşü savunuyor), hem de bu iki ana kol *çeşitli* fraksiyonlara bölüktür. Bu "cephe"-de demagojik militanlığın , deniz anası kıvraklığının baş temsilcilerinden *partizan fraksiyonu* vardır. Bu cephede H. Erdal'ın başını çektiği ve hızla eriyen bir başka *ortacı fraksiyon* vardır. Bu cephede *GSB fraksiyonu* vardır. Bu cephede oportünizmin en köklü temsilcisi Ahmet Saydan fraksiyonu vardır. Bu cephede, sola en yakın, dolayısıyla militanların kafasını karıştırma yönünden en tehlikeli ama en zayıf olan *"eski İngiltere ekibi" fraksiyonu* vardır. (Sola en yakın olmaları da İTİB eğitimlerinde bazı şeyleri anlayabilmelerinden geliyor herhalde!).

Şimdi soralım, *İşçinin Sesi* hareketinin pırıl pırıl, namuslu, açık ideolojik savaşımı mı fraksiyonculuk, bölücülüktür? Yoksa bu "illegal" fraksiyonların, teorik görüşlerini, aralarındaki farklılıkları açıkça ortaya koymadan el altından yürüttükleri çekişme mi fraksiyonculuk, bölücülüktür? Evet, onların yaptığı fraksiyonculuk, bölücülük; likidatörlüktür.

Bu fraksiyonlar partimize kapıkulluğu, hile, yalan getiriyorlar. Bu fraksiyonlar PARTİMİZİ ÇÜRÜTÜYORLAR.

Yoldaşlar, bunlara bugüne dek oportünist, kuyrukçu, pasifist, menşevik v.b. dedik. Doğru ama yetersiz. Bundan sonra bu yelpazeye "likidatörler" diyeceğiz. Partimizdeki ayrım likidatör-komünist ayrımıdır.

Gördüğünüz gibi, yazımızda değindiğimiz iki oluşum birbirini tamamlayan, birbirini destekleyen, biri ötekine değişen, biri birinin yerine geçen *aynı olgunun* iki yönüdür. Gizli TKP'nin deşifre yönetime sahipliği sonucunda ortaya çıkan burjuvaziyle uyuşma olgusuyla, çeşitli "illegal" fraksiyonlar eliyle partimizi çürütmeleri tek bir oluşumdur.

Komünistler, Leninciler, devrimi gerçekten isteyen yiğitler! Durmayın! Partimizi burjuvazinin eklentisi yapacak bu tehlikeye karşı elele, gönül gönüle çarpışalım! Kavgada yanındakine güven duygusu, yoldaşlık duyguları, yüce komünizmin gelenekleri yine canlansın! GELECEĞİ TKP'-MİZ KURSUN!

İşçinin Sesi'*nin 2 Ocak 1980 tarihli 117-118, sayısından:*

İd olojik savaşımı g liştirmeliyiz

R. Yürükoğlu

Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin 2. Kongresinde yaptığı bir konuşmada Plehanof, Lenin'i desteklerken şöyle diyor: "Bana İncil'i verin ve bırakın oradan bir cümle alayım, size göstereceğim ki bunu yazan asılmalıdır." Tam da bizim oportünistlerimiz için söylenmiş. Yapabildikleri budur, yapabilecekleri de bu olacaktır.

Radyo bağırıyor. "Yürükoğlu, anti-TKP olduğunu ilan etti"! Nerede, nasıl? Bir okuyucumuz, biz oportünizme karşı olduğumuz için anti-TKP'yiz, TKP'ye değil, oportünizme karşıyız demiş. Biz de bunu her görüşe yer verdiğimizi açıkça belirttiğimiz mektuplar köşesinde basmışız.

Zaradof'un görüşlerini çarpıtmışız! Neden? Zaradof'un devrimci durumun göstergesi olarak değerlendirdiği toplumsal anarşiyi sokaktaki teröre eşitlemişiz! *(Savaş Yolu)*

Türkiye Kürdistanı iç sömürgedir diyerek, Türkiye proletaryasının ayrı partilerde örgütlenmesini öneriyormuşuz!

Görüldüğü gibi oportünistlere karşı "ideolojik savaşım" vermek pek kolay değil. Bir oportünist kuyuya taş atmış, bin Lenini zor çıkarmış işi. Ama sürdüreceğiz. Tüm kalpazanlıklarına usanmadan yanıt vereceğiz. Hiç sanılmasın ki bu kısır bir çekişmedir. Hayır, kesinlikle değil. Bugün Türkiye işçi ve devrim hareketinin önündeki *en büyük* engel TKP'nin bu oportünist, likidatör yelpazesidir.

Gerici bir iktidar başa gelmiş, tekelci burjuvazinin devrimci durumda niyetleneceği tek yola açılıyor. Çeşit çeşit gerici yasalarla devleti devrimci sınıflara karşı güçlendirmeye çabalıyor. Tam savaşım günü gelmiş, likidatörler Lenincileri "kalkan" olarak kullanıp, yığınların, militanların dikkatini *"iktidarsızlıklarından"* başka yana çekmeye çalışıyorlar. Bu gerici iktidara, azıtan faşist saldırıya karşı ne öneriyorlar? Ne yapacağız, ne yapıyoruz? Militanlara hangi *somut* hedefi gösteriyorlar?

Gösterdikleri somut hedef Lenincilerdir! "Ulusal burjuvazi"nin güvenilir bağlaşıkları için bu şaşırtıcı değildir. Ankara'da örgütlenen "tasfiye" ettikleri Lenincilerin sayısı 150'yi geçti. Bandırma'da örgütlerin kapısına kilit vurdular. İzmir'de açık ideolojik tartışma yerine saldırıyı yeğliyorlar.

Yoldaşlar, TKP içindeki oportünizmle *TKP içinde* hesaplaşma öyle görünüyor ki uzunca bir süreyi kapsayacaktır. Yurdun dört bir yanından gelen bilgiler, bu hesaplaşmanın giderek kızıştığını gösteriyor. Lenincilerin ilerlemesi, zıplamalar biçiminde, yani belirli bir bölgede büyük bir atılım, sonra yurt çapında kısa bir durulma ve kazanımları kalıcılaştırma, ardından bir başka bölgede yeni bir atılım biçiminde gelişiyor. Ankara, Gaziantep-Hatay, Balıkesir-Bandırma olaylarıyla noktalanan gelişim böyle oldu. Şimdi İzmir öne atıldı. Ege ayaklandı. Bunu hiç aralıksız İstanbul'un izleyeceğini söyleyebiliriz. Tüm göstergeler bu yöne işaret ediyor.

Ne var ki yetersizliklerimizi görmeliyiz. Bu sıçramalı ama giderek hızlanan gelişme, büyük ölçüde nesnel koşulların zorlamasıyla gerçekleşiyor. Bundan iki sonuç çıkıyor. Birincisi, Leninci dirilişi çok daha örgütlü, çok daha disiplinli bir düzeye çıkartma zorunluluğudur. İkincisi, tabanda yıllardır izlenen oportünist tutuma karşı büyük bir birikim vardır ve tepkisini nasıl yorumlayacağını bilemeyen militanları aydınlatma görevi, hâlâ günün ana görevidir. Genel TKP tabanında tartışma yeni başlıyor. Kararlı ve enerjik bir ideolojik savaşımla, şimdilik ne yapacağını bilemeyen, hatta oportünistlerin yanında saf tutmuş militanları devrime kazanacağız.

Kişilerle uğraşmayan bir ideolojik savaşım sonucunda yalnızca militan yoldaşlarımızı değil, çeşitli nedenlerle oportünizmin sözcüsü durumuna düşmüş kişileri bile kazanma olanağı vardır. Olur mu, olmaz mı , bu başka birşey. Biz, üstümüze düşeni yapmak zorundayız. Şunu iyi bilmek gerekir ki, bir komünist kolay yetişmiyor. Hatalarla, yanılgılarla, yenilgilerle, uzun yılların işidir bu.

1979 yılına dek TKP'de oportünizmin belirli bir iç dengesi vardı. Parti tarihinden bir iki görüntü ve bol edebiyatla, militanların az yetişkinliği üstünde oynanarak, belirli bir uyum sürdürülebiliyordu. Çeşitli ekonomik, toplumsal ve siyasal gelişmelerin olgunlaştırılmasıyla ve Lenincilerin zorlamasıyla, parti içi savaşım 1979 yılında açığa çıktı. Parti içi savaşımın yığınlara götürülmesiyle birlikte, *TKP'deki oportünizmin iç dengesi bir daha düzelmemek üzere bozuldu.* Benzetme yerindeyse TKP'de "oportünizmin genel bunalımı" başladı!

Bu olguyu gereğince değerlendirmemiz gerekir. Artık oportünizmin iç dengesi bozulmuştur. Ne yapsalar, ne yana dönseler, kendi bunalımlarını derinleştirmekten başka sonuç alamayacaklardır. Örnekleyelim.

Yıllardır örgütlerde Lenin okutmadılar. Leninciler bunu eleştirince büyük bir ikiyüzlülükle dönüp şimdi İGD'ye "Lenin okuyalım" diyorlar. Ne kadar güzel! İşaret olsa yol şaşmaz, bilgi olsa göz sapıtmaz demişler. Büyük bir iyiniyetle partilerini ve örgütlerini *İşçinin Sesi* denen "düşman"a karşı savunma psikolojisine girmiş militanlar önce Lenin'de işlerine gelmeyeni görmeme, işlerine gelen bir iki cümleyi kağıtlara yazma yoluna gideceklerdir. Ama iş burada kalmayacak. Partimizdeki bunalım herkesi, Marksçı-Leninci klasikleri okuyup öğrenmeye itiyor. Niyet etmiş bir komünist için çok kısa zamanda edinilebilecek bir birikimle Lenin'in genel teorisine, Marksizmin devrimci ruhuna ulaştıkça, "düşman"ın kim olduğu çok iyi ortaya çıkacaktır. Oportünizmin bunalımı derinleşecektir.

İkinci bir örnek verelim. Leninciler açık ideolojik savaşa başlayınca, oportünistler önce görmezden geldiler Sonra "yurt dışında(!) birkaç kişi" dediler. Sonra, "Ankara'da iki kişi", sonra "Ankara'da bir grup", sonra "Ankara'nın çoğunluğu ama yalnızca orada" dediler. Ardından öteki iller akmaya başlayınca anladılar ki *50 yıl sürdürdükleri* "ajan-polis" iğrençlikleriyle bu kez bir yere varamayacaklardır. Bu kez, çok utangaç biçimde de olsa ideolojik görünen yanıtlar başladı. Rahatsızlığı artırmaktan başka işe yaramayınca, Türkiye'deki bir oportünist yöneticinin deyimiyle "ofansif ideolojik savaş"a başlama kararı aldılar. (Burada bile kuyrukçuluklarını gizleyemiyorlar, 'ofansif(!) ideolojik savaş'. İdeolojik tartışma, hele hele savaş 'ofansif'den başka nasıl olabilir ki?)

Bu kararla birlikte, bildiğimiz müthiş bir ideolojik saldırı başladı. Saldırı ne söz, haçlı seferi. Hepimiz çok korktuk Tüm Leninciler fare deliklerine kaçtılar. İnanç dengeleri bozulmasın diye kulaklarını tıkadılar, gözlerini yumdular.

Ne yapacağız, ne edeceğiz derken bir de baktık *Partizan* kliğinin yöneticileri çıkan yazıları ve yazarları şiddetle eleştiriyorlar, H. Erdal'ı ad vererek eleştiriyorlar, onların güçlü olduğu İstanbul'da, Eskişehir'de ve bazı başka yerlerde açıktan disiplin ayaklar altına alınıyor(!) ve "İ. Bilen eleştirilmelidir" sözleri ortalıkta dolaşıyor.

O zaman anladık ki, oportünistlerin Lenincilerle ideolojik tartışmaya girişmeleri, onların bunalımını derinleştirecek ve onları sonunda çökertecek *ana halkadır.* Onlar bir oportünist yelpazeden bir adım öteye değillerdir. Çeşit çeşit küçük burjuva klik var. Tüm "cephe" adına çıkan ideolojik bir yazı, Lenincilerin ateşi altında, kendi farklılaşmalarını derinleştirmekten başka sonuç vermez.

Oportünizmin "yapay denge"si bir daha geri gelmemek üzere bozulmuştur. Yapılacak şey ideolojik savaşımı yükseltmek ve oportünistleri KONGRE toplamaya zorlamaktır.

Bazı yoldaşlar "biz kongre toplayalım" diyorlar. Bu görüş kesinlikle zararlıdır. Biz bölücü değiliz. Kongreye gideceğiz, orada hesaplaşacağız.

Kongreye çağırmazlarsa, düzmece bir kongre toplarlarsa vb. sorular (ki hepside büyük olasılık taşımaktadır) üstüne, yani ancak yaşayarak göreceğimiz gelişmeler üstüne bugünkü tutumumuz belirlenemez. Yapılacak şey, bugünün savaşım odakları çevresinde seferber olmak ve yarının getirebileceği olasılıklar için de önlemler almaktır.

Bugünün iki birbirinden ayrılmaz hedefi, oportünizmi militanlara ve yığınlara teşhir ve KONGRE'dir.

Bu iki hedef de ancak *örgütlü* bir savaşımla gerçekleştirilebilir. Bal bal demekle ağız tatlanmaz, savaşımı daha da hızlandıralım.

Doğru fikirler, kağıt üstünde çok birşey değildir. İşçi taburları, yığınlar benimsedi mi, önüne geçilmez nesnel bir güç olur.

İşçinin Sesi'*nin 6 Şubat tarihli 122. sayısından: (yer darlığı nedeniyle kısaltarak verebiliyoruz.)*

Toplumsal gelişm ler v savaşımımızın anlam

R. Yürükoğlu

Son günlerde iki soru, azımsanmayacak sayıda yoldaşımızın kafasını meşgul ediyor. Birinci soru: "Türkiye'de devrimci durum yükseliyor, yığınların hareketlenmesi artıyor. Biz ise işin başındayız. Devrimci durumun görevlerini yerine getirebilecek miyiz? Bunu yapabilme zamanımız var mı?" İkinci soru: "Herşeye rağmen kapitalizm hızla gelişiyor. Türkiye hızla emperyalistleşiyor. Bir-iki yıl içinde burjuvazi bunalımı tersinden çözebilir. Bu süre içinde devrimi yapabilecek miyiz?"

Birinci soru, büyük bir toplumsal patlama kaçınılmazdır diyor. İkinci soru, bir-iki yıl içinde böyle bir patlama olmazsa, burjuvazi sorunu çözebilir diyor, birinci sorunun bıraktığı yerden akıl yürütmeyi sürdürüyor. Ama ikisi de aynı soruda birleşiyor: Yapabilecek miyiz? Zamanımız var mı?

İşte bizim katılmadığımız nokta burasıdır. "Zamanımız var mı?" sorusu, bizim soracağımız soru olamaz. Toplumsal gelişmeyle, kendi örgütsel ve siyasal gelişmemizle sözleşme mi imzalayacağız? "Zamanımız yok" dersek ne yapacağız? Evimize mi gideceğiz? Oportünistlerle mi uzlaşacağız? Yoksa güçlü gözüken ama içi kof "solcu" guruplardan biri gibi mi olacağız? Görüldüğü gibi, bu sorunun pratik bir anlamı yoktur.

Komünist hareket yeterince güçlenmeden bir toplumsal patlama gelirse komünistlerin ne yapacağı açıktır. Bu patlama erkendir, yenilecek diyerek sıcak odalarına kapanmak oportünistlerin işidir. Erken de olsa, yenilecek de olsa komünistler, işçinin, emekçinin elini bırakmayacaktır. Bire dek siperde olacaktır.

Türkiye'nin emperyalistleşme sürecini de bugünün ileri-kapitalist ülkelerinin geçmişiyle karıştırmayalım. Onlar emperyalistleşme yoluyla iç savaşı, kapitalizmin yıkımını önlediler (daha doğrusu geciktirdiler) ama bu Türkiye için geçerli değildir. Dünya emperyalist sisteminin bugünkü gelişme aşamasında içinde bulunduğu kapitalist ilişkiler düzeyi açısından emperyalistleşmekte olan ülkeler sorunlarını bu yoldan çözemezler. Bu gerçeğe, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*'de değinmiştik.

Bugün emperyalistleşmekte olan ülkelerin (geçiş kuşağı ülkelerinin) başında şu ülkeler yer alıyor: Tayvan, Güney Kore, Hong Kong, İspanya, Singapur, Meksika, Brezilya, Portekiz, Yunanistan, Arjantin, Türkiye, Hindistan, Pakistan.

Bu ülkelerin emperyalist ülkelerle olan ilişkilerine bakınca neler görüyoruz? En başta görüyoruz ki, bazı endüstri dallarında ağırlık, öncülük giderek geçiş kuşağı ülkelerine geçiyor. Örneğin, tekstil, gemi yapımı ve çelik endüstrisi. Bu üç endüstri de Batı'nın tarihteki endüstrileşmesini sağlamış kilit endüstrilerdir. Şimdi, orta gelişmiş kapitalist ülkelerin endüstri devrimini sağlıyor. Ama bu gelişme, emperyalist ülkelerin rızası dışında olmuyor. Tersine ileri-kapitalist-emperyalist ülkeler son 10 yıldır bu dallardaki yatırımlarını kısıyorlar ve tüm ekonominin ağırlığını elektronik endüstrisine kaydırıyorlar. Batıdaki endüstri devrimi sırasında kapitalizmi sırtında taşıyan üç endüstri dalı tekstil, gemi yapımı ve çelik olabilir. Bugün kapitalizmi dünya ölçüsünde sırtında taşıyan elektronik endüstrisidir. Bugün göreceli olarak emek yoğun endüstriler geçiş kuşağına kayarken, teknoloji yoğun endüstriler sağlam biçimde emperyalist ülkelerin elindedir.

Bunun sonucunda geçiş kuşağı ülkelerinin emperyalizme bağımlılığı sürüyor. Dış ödemeler dengesi bu savı doğruluyor. Örneğin OECD ülkelerinin 9 geçiş kuşağı ülkesine yaptığı ihracattan elde ettiği net ticaret artığı 1970'de 9 milyar dolar iken, bu miktar 1978'de 15 milyar dolar olmuştur. Aynı ülkelerden yaptığı ithalat ise toplam ithalatın yüzde 5-10'unu aşmıyor.

Emperyalist ülkeler, geçiş kuşağına yaptığı ihracatla, onlardan yaptığı ithalatın neden olduğu işgücü kaybından daha fazla iş yaratıyorlar. Bu şekilde 1977 yılında Japonya 256 bin, İtalya 41 bin, Almanya 31 bin net işçi kullanımı fazlası kazanmıştır.

Türkiye işgal ettiği Kıbrıs'ın 1/3'ünü sömürgeleştiriyor. Bugün orada göstermelik bir hükümetin varlığına bakarak, "Türk kesimi"ne Türkiye'nin yarı sömürgesi diyebiliriz. Ama bu, büyük ölçüde uluslararası ortam nedeniyledir. Yoksa, işgal bölgesinin ekonomisi Türkiye'ye sıkıca bağlanmıştır.

Yine Türkiye son yıllarda hızla dışarıya, islam ülkelerine açılıyor. İştahlar kabarmıştır. *Financial Times*'ın 21 Ocak 1980 tarihli "Türkiye eki"nde Koç gurubunun verdiği ilan çok anlamlıdır. Koç'un ilanı şöyledir: "Son çeyrek yüzyılda Koç, gelişen bir ülkede endüstriyel sorunlarla başedebilme yolunda kendi tekniklerini geliştirmiştir. Aynı zamanda batı teknoloji ve know-how'ının katkısını da şükranla tanırız. Şimdi, bizim katkımızı yapmamızın zamanıdır. Kendi deneyimlerimize dayanarak, yeni gelişen ülkelerde ileri fakat uygun teknoloji uygulamanın özel sorunlarına sempati duyan bir anlayışla yanaşım sunuyoruz. Sorunlarınızı anlayan bir ortağa gereksiniminiz varsa konuşmaya hazırız."

Görüyor musunuz Koç ne denli açık konuşuyor?

Ne var ki, bu gelişmeler sorunları çözmekten çok uzaktır. 15 Ağustos 1979 tarihli *İşçinin Sesi*'nin 101. sayısında "enflasyon %70'in üstünde, işsizlik %20'nin üstünde. Endüstri yarım kapasiteyle çalışıyor. Siyasal cinayetlerin sayısı günde 3-5'e vardı." demiştik. Aradan 6 ay geçti. Bugün enflasyon %100, işsizlik %25, endüstri kapasitesi %45-50. Siyasal cinayetlerin sayısı günde 6-8 oldu.

1978'de Türkiye'nin ithalatı 2,17 milyar dolar oldu. Oysa ihracatı 1,19 milyar dolarda kaldı.

Derin bir enerji bunalımı vardır. ...

Endüstri yatırımları giderek düşmektedir. ...

Finans-kapitalin önemli bir kurtuluş kapısı olarak gördüğü vabancı sermaye de bir türlü gelmiyor. Örneğin 1975'te 154 milyon dolar olan yabancı sermaye yatırımları 1978'de 47 milyon dolara düştü. 1979'un ilk 7 ayında ise ancak 15,4 milyon dolar oldu. Şimdi, Demirel hükümeti dış borçları Türk lirasıyla ödemeyi, bu parayla da Türkiye şirketlerini satın almalarını ya da yatırım yapmalarını öneriyor. Bu yola gitsinler diye her kolaylığı sağlıyor. Ekonomik önlemler yanında, baskıcı, faşizan siyasi önlemler alıyor. Bir yanda ithalat vergisini %1'e düşürüp, her çeşit ithalatı serbest bırakırken, öte yanda devleti faşistleştiriyor, "disiplini" sağlamaya çalışıyor. Böylece finans-kapital ülkeyi soktuğu yıkımı, emperyalizme daha fazla bağlanarak çözmeyi amaçlıyor.

Emperyalist basın uzun bir süredir Türkiye için *kaçakçılığın yasallaştırılmasını* savunuyor. Emperyalist basının "paralel ekonomi" adını taktığı kaçaçılıktan Türkiye'ye yılda *en az* 4 milyar dolar giriyor. ...

Bu, yılda *en az* 4 milyar dolarlık kaçakçılık geliri, 1983 için öngörülen dış ödemeler dengesi açığını rahatça karşılıyor. Demirel'in son açıkladığı "önlemler", bu gerçekleri ve emperyalistlerin önerisini dikkate aldığını gösteriyor. İthalat vergisi %1! Özel işletmeler kendi petrollerini kendileri ithal edebilecekler! (Önceden de ithal ediyorlardı, tankerler Kumkapıya dayanıyordu ama kaçak olarak.)

Ne var ki, "paralel ekonomi"yi "resmi ekonomi"ye dönüştürme çabaları kendi açmazını içinde taşıyor. Ne denli elverişli koşullar tanınırsa tanınsın, kaçakçılığı her yasallaştırma girişimi bu işlemlerin daralmasını da birlikte getirir. En iyimser olasılıkla olacak olan kaçakçılığın daralması (yani üstüne hesap yapılan gelirin daralması) ya da daha derinlere gizlenmesidir. Ayrıca her iki piyasa birden, dolaşan döviz miktarı, yine de yetersizdir. Sonra, kaçakçılıkla giren madde, bir üst düzeyde kendi gereksinimini de beraberinde getiriyor.

Siyasal terör son 5 yılda sürekli ve hızla artan bir eğri çizmektedir. ... Bunun adı da "tırmanan iç savaş"tır.

Türkiye bugün işte böyle bir durumdadır. Yanlış teorileri asıl çökertecek güç yaşamın kendisidir. Ve yaşam tüm oportünist basitlikleri yerle bir ediyor. Türkiye'de devrimci durum vardır. Ağırlaşıyor. İşçi hareketi yeniden militanlaşıyor. Öğrenci hareketi yayılıyor, işçi hareketinin desteğine koşuyor. Oportünistler Kahramanmaraş kırımının yıldönümünde İzmir'de yaptıkları gibi olayları pencereden izliyorlar. Devrim hareketinin başında militan proleter sosyalizmi yürümediğinden çeşitli "sol" eğilimler savaşıma yeni katılanların çoğunluğunu topparlıyor. Bu "sol" eğilimler, özünde küçük burjuva devrimciliği olduğundan kadrolaşamıyor da. Yeni gelen kadar gideni oluyor. Türkiye devrimci güçleri büyük bir dağınıklık içindedir. Sınanmış, denenmiş, geniş çevreler üstünde saygınlığı olan bir kurmay kadrosu yoktur. Gericiliğin en büyük üstünlüğü buradadır.

Böyle bir ortamda Lenincilerin durumu nedir?

Bazı yoldaşlar, madem TKP'de durum böyleydi, Yürükoğlu kavgayı açığa çıkarmadan önce Türkiye'de gizliden örgütlenmeliydi diyorlar. Bu ilkesel, moral ve tarihsel açıdan doğru olmayan bir düşüncedir.

Bir kez, Lenninciler komplocu, entrist değildir. Parti içinde kavgayı açığa çıkarmadan örgütlenmek klikçi-Bizansçı oportünistlerin işidir. Yıllardır çeşitli klikler bunu yapıyor.

İkincisi böyle bir davranış, komünist morali çiğnemek olurdu. Böyle gebelikler taşıyan kadrolar uzun maratonu bitiremez.

Üçüncüsü, bu düşünce tarihsel gelişmeler açısından da yanlıştır. Her gelişmenin bir mantığı vardır. Sanki böyle Leninci kadrolar vardı da biz işe koşmadık. Bugün Leninci saflarda olan yığınla yoldaş 6 ay önce böyle düşünmüyordu. Onları Leninizmin bayrağı altında toplayan açık savaşım olmuştur.

Bugün çok çeşitli zorluklarımız vardır. Çok çeşitli de söz mü, *her* alanda zorluklarımız vardır. Nicelik olarak, parasal açıdan, örgütlenme ve siyasal taktikleri her yerde aynı uygulama açısından oportünistlerden daha gerideyiz. Bürokratik disipline başkaldırarak açık tartışma içinde birleşmiş komünistler olarak, doğaldır ki disiplin anlayışımız ve uygulayışımızda eksiklikler vardır. Oportünizme aşırı nefret ve oportünistlerin uygulamalarından tiksinme bazı yoldaşlarımızı bazı doğruları da elinin tersiyle itmeye götürüyor. Siyasal polise karşı savunma düzeyimiz düşüktür. Genel olarak TKP'de konspirasyon komik bir ilkel-artizanlık düzeyindedir, bunu herkes biliyor. Ama burjuvazinin 5. kolu oportünistler için durum farklı. Lenincilerin için farklıdır. Ne dediğimizi Ankara, İzmir, Hatay, Gaziantep, Manisa, Aydın'daki yoldaşlar iyi anlayacaktır.

Tüm bu eksiklikler karşısında üç temel artımız vardır. Türkiye'nin ekonomik-toplumsal ortamı bizden yanadır. Şablonculuktan uzak, Türkiye gerçeklerini çözümleyebilen tutarlı bir Leninci ideolojimiz vardır. Üstümüze düşen görevleri yapmaya niyetimiz ve cesaretimiz vardır.

Görüşlerimize katılsınlar, katılmasınlar, tüm devrimci hareketlerin bizi açık sözlü, sözünün eri güvenilir bir hareket olarak değerlendirmesinin nedeni bu özelliklerimizdir. Tüm güçlüklerin üstesinden geliriz, yeter ki dostta, düşmanda saygı uyandıran bir hareket olabilmemizi sağlayan bu özelliklerimizi gün güne daha da geliştirelim.

Komünistler, halkımıza sömürünün, kulluğun olmadığı bir dünyanın yolunu gösteriyorlar. Komünistler, Türkiye'de barışçıl yollardan bir devrimin olanağı olmadığını biliyorlar. Bugün dövüşmeyen, yarın da dövüşmeyecektir diyorlar. Komünistler vargüçleriyle işçi sınıfını iktidara hazırlıyorlar. Gelişmeler ne yöne olursa olsun bu çabalar boşa gitmeyecektir. İşçimizin, köylümüzün kurtuluşu bu çabalar üstünde yükseliyor.

Onun için yoldaşlar, sorumuz "zamanımız var mı?" değil, "belirli bir zamana daha, daha, daha fazla çalışmayı nasıl sığdırabiliriz"dir.

Tarih bizden yanadır.

Burjuva basın Nabi Yağcı'nın parti kod adını kullanmakta ısrar ediyor ama

Yağcı'lar tarihe yağcı olarak yazılacaklar

Neredeyse Haydar Kutlu diye nüfus kağıdı çıkaracaklar. Bir raslantı sonucu, Nabi Yağcı'nın, soyadının, yaptığı işle sağladığı uyumu gizleme çabasının bir ürünü olan bu taktik, Yağcı'ları yağcı olmaktan kurtaramayacaktır.

TBKP'nin geçtiğimiz yıl kasım ayında Türkiye'ye dönen liderleri Nabi Yağcı ve Nihat Sargın'ın duruşmaları 8 Haziran'da başladı.

Yağcı tarihe yağcı olarak geçecek

Duruşma öncesi gazeteler, günlerce, Yağcı ve Sargın'ın kaç yüz avukat tarafından savunulacağını değişik rakamlar vererek yazdılar.

Burjuva sağ basın olayı bir şov gibi değerlendirirken kendisi de bu şova katıldı. *Tercüman* bir yandan "sol şova hazırlanıyor", "TKP'den yargı şovu", "TKP şovuna tepki" gibi başlıklar atarak şov yaparken, öte yandan Yağcı'ları "kızıl komünist" gösterebilmek için elinden elinden geleni yaparak, kendisi de şova katıldı. Burjuva sol basın da elinden geleni esirgemedi.

Gerek duruşma öncesi, gerekse duruşma sonrası basın, Nihat Sargın'ın gerçek adını verirken, Nabi Yağcı'nın kod adını kullanmaya *ısrarla* devam etti. Arada Nabi Yağcı adını veren bazı gazeteler de, sanki kod adı Yağcı'ymış gibi, onu parantez içinde verme *titizliğini* göstermişler. Türkiye'ye dönüşlerini açıkladıklarından bu yana, burjuva sağ ve "sol" basının bu titizliği niye gösterdiğini açıklamıştık. Bir raslantı sonucu, Nabi Yağcı'nın, soyadının, yaptığı işle sağladığı uyumu gizleme çabasının bir ürünü olan bu taktik, Yağcı'ları yağcı olmaktan kurtaramayacaktır.

Yağcı mahkemeye getirildiğinde cezaevi arabasından inerken "yaşasın demokrasi" diye bağırmış. "Yaşasın burjuva demokrasisi" diye bağırsaydı daha anlamlı olurdu.

Yağcı ve Sargın'ın yanı sıra 19 kişinin de yargılandığı duruşmada, 237 sayfalık iddianamenin 99 sayfası okundu ve duruşma 17 Haziran'a ertelendi.

Suçlama değil iltifat

Savcı iddianamede Yağcı ve Sargın'ı şu iki nedenle suçluyormuş: Birincisi, "komünist inançlara sahip olmak"(s.14), ikincisi, "Kürt halkının demokratik hakkını savunmuş olmak"(s.118). İddianamede bu "suçlama"yı getirenler, Yağcı ve Sargın'a iltifat ediyorlar.

Bir kez Yağcı'lar komünist değildir. Gerek TBKP programı, gerekse Yağcı ve Sargın'ın demeçleri, kendilerinin komünistlikle uzaktan yakından ilişkileri olmadığını gösterdi. Programlarında, "kolay anlaşılmayacak, hatta günümüzde yanlış anlayışlara kapı açabilecek olması..." gibi "gerekçeler"le "proletarya diktatörlüğü"ne yer vermeyenler, devrimi rafa kaldırıp, evrimlerden, reformlardan sözedenler, olsa olsa sosyal demokrat olurlar. TBKP sosyal demokrat bir parti, Yağcı ve Sargın da birer sosyal demokrattır.

Öte yandan Yağcı'ların Kürt halkının demokratik hakkını savunduğu nerede görülmüştür. Kürt halkının demokratik hakkı, ayrılma hakkı, ayrı devlet kurma hakkıdır. Yağcı'lar bu hakkı ağızlarına bile almaya cesaret edememişlerdir.

Gerek burjuva basının, gerekse burjuva mahkemesinin yapmak istediği, komünist olmayanları komünist gösterme çabasıdır. Yapılmak istenen, yükselen devrimci mücadelede işçilerin, emekçilerin komünist partisine olan sempatilerini yanlış kanallara akıtmaktır. Ama bunu başaramayacaklardır.

SHP neden "ilgisiz"?

Duruşmayı izlemek için çok sayıda tanınmış kişi gelirken, yalnızca beş SHP milletvekili vardı. Bu milletvekillerinin de duruşmayı izlemeye kendi insiyatifleriyle geldikleri anlaşılıyordu. Ayrıca bunlar duruşmayla ilgili hiçbir yorumda bulunmadılar. Öte yandan duruşma öncesinde açlık grevine gittiği iddia edilen Yağcı ve Sargın konusunda, SHP Genel Başkanı Erdal İnönü'ye görüşü sorulduğunda, İnönü, isim belirtmeden genel sözler etti.

Bunlar bir şeyin göstergesidir. SHP "yeni" sosyal demokrat rakibini kendi eliyle beslemek istemiyor. SHP kargayı besleyip gözünü oydurmak istemiyor. SHP ile TBKP arasında rekabet var.

Yağcı'lar Türkiye'ye dönüşlerinin amacını "demokrasiye katkı" olarak açıklamışlardı. Oysa, söylediklerinin tam tersini gerçekleştirmek için döndüler. Gerçek demokrasi için savaşım veren yığınları pasifize edebilmek, legalite sınırları içinde boğabilmek amacıyla döndüler. Ama bunu başaramayacaklar. Çünkü Türkiye'de sınıf çelişkileri öylesine bariz, öylesine keskin ki Yağcı gibi yüzlercesinin pabucunu dama fırlatır.

Hüsam Kuzgun

Resmiler, yıllar içinde kendilerine komünistlikten öylesine uzakta bir taban edinmişler ki, artık o parti içinden çıkan muhalefetler de bir gariptir. "TKP demokratları" imzalı bir bildiri geldi. Bunu başlığıyla birlikte aynen yayınlıyoruz. İçinde yazılanlara ilişkin söylenebilecek çok şey var. Ama biz yalnızca şunu vurgulayalım: Komünist adı taşıyan bir partide, ayrılıklar demokratlarla demokrat olmayanlar arasında oluyorsa, o partinin ne ölçüde "komünist" olduğunu siz düşünün!

DEVRİMCİ, DEMOKRAT HALKIMIZA,

Günümüzde Türkiye Birleşik Komünist Partisi, Türkiye'nin ihtiyacı olan ve yenilenmeyi başarmış bir sol hareketi karşılayacak güç ve konumda bir parti kimliğini kazanacak görünümde değildir.

Bu koşullarda sol güçlerin dostluk, diyalog ve işbirliği TBKP içinde sağlanamaz ve Sol'un birlikteliği, güçlenmesi sorunu TBKP önderliğinde başarılamaz. Çünkü TBKP 12 Eylül rejiminin çizdiği platform içinde erimeyi peşinen onaylamış ve burjuvazi ile işbirliğine yönelerek devrimci hareketi legalist hayallere çekmiştir.

Bu durumda sol güçlerin politik ve toplumsal yaşamdaki etkinliğiyle, özlenen politik hamlenin TBKP'nin birbiriyle çelişen ve çekişen kadrosu ile nasıl karşılanacağı sorusu karşımıza çıkmaktadır.

Devrimci ve demokrat emekçiler,

Olağanüstü zor koşullarda verilmiş, özverili ve çetin mücadele tarihimizin lider çekişmeleriyle silinip yokolmasına göz yumacak mıyız?

Biliyoruz ki, devrimci mücadele geleneğimiz zorluklar içerisinde de olsak direnci, inancı ve her türlü saldırıya karşı savunmayı gerekli kılmaktadır. Bu nedenle ortak devrimci değerler ve devrimci ahlakın belirlediği sınırlar içinde yeni sentezlere ulaşmayı güç kılan, engelleyen bir tavır, yine devrimci ahlakın ölçütleriyle bağdaşamaz. Ve yine biliyoruz ki, sol güçlerin ve sol hareketin geleceği sorguda çözülen ve ifadeleriyle birbirini suçlamaya yönelenlerin saptamalarıyla sağlanamaz.

Yaklaşımımız, sol hareket içinde üstünlük ve tekelcilik temeline dayanmayıp, tam tersine geniş sol güçlerin ortak politik kültür bağlarını güçlendirme ve yeni platformda sorunlara sahip çıkmaya yöneliktir. Savımız, yanılmazlık değil, doğruları görebilmeyi başarmak derken, günümüzdeki çelişkilerle yanılgıları belirlemek durumunda olduğumuzu unutmamak gerektiği noktasında ısrar ediyoruz.

Devrimci tarihe birlikte sahip çıkmak ve bu tarihe ortak bir yorum getirmek açısından zorunlu gördüğümüz bu açıklamalar ışığında, yeni değerlendirmelere yönelmenin, yine sol güçler yönünden gerekliliğini bir kez daha vurgulamak geresinimini duyuyoruz.

Türkiye'de devrimci mücadelenin yükselişe doğru ivme kazandığı günümüzde, geçmişin devrimci değerlerini bu koşullarda yaşatmak ve devrimci sol güçleri işbirlikçi yaklaşımlarla yıpratanları açığa çıkarmak her devrimcinin görevi olmalıdır diyoruz.

Bu nedenle, 1982 Anayasası ve diğer anti-demokratik yasaların geçerliliğini koruduğu bir dönemde TBKP liderlerinin Türkiye'ye dönüş konusundaki ısrarlı tutumunu devrimci sol hareket açısından bağışlanmaz bir gaf olarak niteliyor ve her türlü nesnellikten uzak bu davranış ile *Kutlu ve Sargın'ı komünizm ve işçi sınıfı hareketine ihanetle suçluyoruz.*

TKP adını gerçek anlamda ve devrimci özünden saptırmaksızın yaşatacak olan partimiz, geçmişteki birikimlerinden ve SBKP'nin tarihsel deneylerinden hareketle devrimci mücadelesini sürdürecek ve TKP adına işbirlikçilerin sahiplenmesine izin vermeyecektir.

Türkiye devrimi gerçek TKP'lilerin önderliğinde yükselecek ve devrim döneklerinden hesap sormasını bilecektir.

Yaşasın devrimci direniş mücadelemiz!

Geçmişin devrimci değerlerini yarınlara taşımak için ileri!

Demokratik Türkiye, daha güçlü TKP!

TKP demokratları adına
İstanbul

Yağcılarla dayanışma için yapılan gecede ancak böyle slogan atılırdı:

"Birlik, yasallık, dayanışma"

Arkadaşın birine söz vermiştim. Akşam 5 civarında kalktım gittim çalıştığı dergiye. Bana demezler mi bugün "Özgürlük Demokrasi için Dayanışma" gecesi var. Tabii ki üzerimize borç bilip kalktık gittik.

Beşiktaş'ta "Tarihi Beşiktaş Çay Bahçesi" diye bir kapıdan içeri girdik. Meğer demokrasi için "şölen" burada veriliyormuş. Etrafta, ağaçların gövdelerine, masaların önlerine beyaz karton üzerine siyah kalemle "Tüm Politik Tutuklulara, Kutlu ve Sargın'a özgürlük için imza ver, mali dayanışmaya katıl!" yazılıydı.

Gözüme ilk çarpan, bu açık havada, herkesin yüzünü çevirip dikkatlice baktığı sahne oldu. Sahneye "Demokrasi için dayanışma" yazısını sinema perdesi gibi beyaz bir bezin üstüne yazmışlar. Sahnede üç çelenk vardı. Birisini TBKP yanlısı *Yarın* dergisi, ötekisini de "Amaç Yayıncılık" göndermiş.

Bir pazar günü Bayrampaşa'da yine böyle açık havada, bir mitinge katılmıştım. Miting herhalde "Tutuklularla Dayanışma" adı altında "TAYAD" tarafından düzenlenmişti. 3000 kişiyi aşkın bir kalabalıktık. Ve biz 3000 kişiyken, polis, öyle tahmin ediyorum ki 1500 kişiden fazlaydı.

Bu gecede de polis var mı yok mu diye göz atmak için dışarıya çıktım. Ne kadar var, ne kadar sinirliler, nasıl davranıyorlar gibi bir gözlem akıllıca bir davranış olur diye düşündüm.

Gelgelelim bizim TBKP'nin düzenlediği "Demokrasi için Dayanışma" gecesinde, dışarıda "bir ekip otosu ve gayet neşeli 5 adet polis" vardı. İçeride ise 3000 kişiden fazla insan vardı!

İçeri girdim ve bu sefer gördüğüm manzara gerçekten ilginçti.

Erkeklerde yaş ortalaması 25, kadınlarda ise yaş ortalaması 20 idi. Buna üzüldüm. Nedeni de şu: Oraya gelen genç insanlar, ciddi söylüyorum, her biri modaya uygun pantolon, hırka, ceket ve ayakkabı giyiyordu. Yani bunlar bana "modacı" sürüsü gibi geldi.

Sonra bir tane bile olsun emeğini satan adam gördüm dersem yalan olur. Yani işçi, köylü, amele vb. gibi.

Soruyorum sizlere, bu insanlarla nereye kadar gidersiniz? Herhalde TBKP'nin sosyal demokrat son durağına kadar!

Az ileride *Ya demokrasi, ya demagoji* ve B.Boran, Nabi Yağcı (Haydar Kutlu), N.Sargın'ın *Niye birleşiyoruz, ne istiyoruz, niye dönüyoruz?* adlı broşürlerini aldım. Aldıktan sonra yazık oldu emeğime dediysem de, bir yandan da eleştiriyi daha iyi yapabileceğimizi düşünerek, kendimi haklı buldum.

Açılışta konuşmacı İsmail İşınsoy "Kutlu (Yağcı) ve Sargın için 18 bin imza toplandı ve daha da toplanacak." dedi.

Önceden de açıkladığım gibi, "tüm politik tutuklulara, Kutlu ve Sargın'a" diye imza topluyorlardı. Öyleyse şimdi niye 18 bin imzayı Yağcı ve Sargın için topladıklarını söylüyorlar diye aklıma takıldı.

Ayrıca, işkenceye, zulme katlanmış bu insanlar, savaşarak, kanlarını dökerek, en sonuna kadar mücadele vererek tutuklanmışlardı. Onlar gibi Avrupa'dan turistik bir seyahate çıkar gibi teslim olmak için içeri girmemişlerdi. Yani ikisi aynı kefeye konamazdı.

Geceye katılanları, Kutlu (Yağcı) ve Sargın'a attıkları belgilerden dolayı kınadım. Oradakilerin bazıları, Kutlu ve Sargın'ın çıkması halinde içeride yatan onbinlerce tutuklunun da çıkacağını düşündükleri için oradaydılar ama bence aldanıyorlardı.

Sloganlarından birinde aynen şöyle deniyordu: "Birlik, yasallık, dayanışma". Pes doğrusu dedim.

Bir suç var ve görünürde iki taraf var, ya ben suçluyum ya da TBKP diye düşündüm. Sonra suçlunun TBKP olduğuna karar verdim.

Bu sayfadan tüm TKP'li yoldaşlara seslenmek istiyorum:

Bekleniyorsunuz Türkiye Komünist Partisi, evet, bekleniyorsunuz. Sizleri bekleyen modacılar değil, işçiler, köylüler ve devrimci öğrenciler. Bu yaşamdan bıkmış, ama bu yaşamı düzeltmek için elleriyle, tırnaklarıyla çalışan insanlardır.

Yaşasın TKP!

Çağatay Ozan

Metal işkolunda sendikal birlik, özellikle Otomobil-İş içinde yoğun tartışılmaktadır ve doğru görüş giderek ağır basmaktadır.

Türk-Metal ile birleşmeyi savunanlar yerden göğe kadar haklıdırlar

Tartışmada, Otomobil-İş'in Türk Metal'le birleşmesini savunanlar yerden göğe kadar haklıdırlar. Çünkü Türk Metal'in gerici yönetimiyle gerçek ve güçlü bir mücadele ancak o zaman gündeme gelecektir.

Cemile Çakmak

Metal işkolunda sendikal birlik, özellikle Otomobil-İş içinde yoğun tartışılmaktadır ve doğru görüş giderek ağır basmaktadır.

Geçenlerde İstanbul'da *Alınteri* dergisinin düzenlediği bir panelde, Otomobil-İş Mecidiyeköy şubesinden bir konuşmacı, Otomobil-İş'in Türk Metal'le birleşmesi gerektiğini dile getirdi. Öte yandan, geçen ay, *Emek Dünyası* adlı bir dergide, metal işkolunda sendikal birlik üzerine, biri ötekine cevap olan iki yazı yayınlandı.

Yazıların birini, Otomobil-İş Ümraniye şube sekreteri Gıyasettin Yıldız, bu yazıya cevap olanını ise, aynı sendikanın Topkapı şubesi eski sekreteri ve *Emek Dünyası* dergisinin kurucularından biri olan Servet Baykan yazmış. Yazıların her ikisini de bu sayfalarımızda aynen basıyoruz.

Yazılar okununca görüleceği gibi, Ümraniye şube sekreteri, çok doğru gerekçelerle ve net bir dille, Otomobil-İş'in Türk Metal'le birleşmesini savunuyor. Ona cevap yazan Topkapı şubesi eski sekreteri ise, birleşme görüşünü "sağ" bir görüş olarak niteliyor ve anlaşıldığı kadarıyla, sonunda, Otomobil-İş'i adam etmeyi öneriyor.

Demek ki Otomobil-İş'in de adam edilecek çok yanı var. O zaman soru şudur: Otomobil-İş'i mi, yoksa hep birlikte Türk Metal'e girip, onu mu adam etmek doğrudur? Bu soruyu, işçi sınıfının genel ve temel çıkarlarını, ilkeleri gözeterek cevaplayacaksak, verilecek doğru cevap Türk Metal'dir. Doğru cevap buysa, sol görüş de budur. Oysa, doğruyu savunan sağ olmakla suçlanıyor. Bunun kendisi başlıbaşına "sağ"lıktır.

Bunun yanısıra, Baykan'ın cevap yazısında, değinilmesi gereken başka bazı yanlar da var. Şimdi bunlara bakalım.

Hangisi kimin iradesi

Baykan'ın görüşüne göre, Türk Metal'deki işçiler, kendi iradeleri dışında çeşitli zorlama, baskı ya da dayatmalar sonucunda oraya gittiler ve orada duruyorlar. Bu olacak iş değildir ve aynı zamanda, işçi tabana büyük bir güvensizlik de içermektedir.

1980 öncesindeki devrimci sınıf mücadelesi içinde aktif yer almış işçilerden de Türk Metal'e giden çok vardır. Kaldı ki, 1980 öncesindeki sınıf mücadelesinden, o zaman onun içinde aktif yer almayanlar, ona seyirci kalanlar da çok şey öğrendiler. Türk Metal'e üyeliğin altında, bu öğrenilenlerin ışığında sınıfsal bir değerlendirme yatıyor: Sendikal birliğin canalıcı önemi.

Sınıf, böyle doğru bir değerlendirmeye yöneldiği halde, hem de ileri sayılacak bazı kesimlerde, "devrimci sendikacılık" adına, neden hâlâ sendikal birliğe karşı bir direnç var?

Yıldız'ın yazısında, bu soruya cevap oluşturan çok önemli bir noktaya değinilmiş. İşçilerin sendikal mücadelesi, "birçok öncü işçinin engellemesine rağmen" birliğe yöneldi deniyor. Gerçekten de, böyle bir durum vardır.

1980 öncesinde siyasal olarak aktif olan, ama bu arada yanlış bir siyasal hareketin peşinde, yanlış bir siyasal bilinç alan bazı öncü işçiler, aradan geçen süre içinde sınıfın yaygın olarak kaydettiği gelişmenin gerisinde kalmış, hatta gelişmeye yer yer engel olmuşlardır. Baykan'ın kendisi buna canlı bir örnek oluşturuyor.

Sermaye sınıfı işçileri Türk Metal'e üye ettiremeyeceğini nasıl anlamış? Mahkeme kararlarıyla! Sermaye sınıfının mahkemeleri, ne hikmetse, sermaye sınıfına karşı, bizden yana işliyormuş. Önyargıyla ve yanlış bir siyasal bilinçle bakıldığı zaman, gerçek, işte böyle çarpık görülüyor.

Baykan, Otomobil-İş'e karşı girişilmiş birçok baskı ve engelleme örneği sıralıyor. Bunları herkes biliyor. Önemli olan bunların anlamını doğru değerlendirmektir. Bunların ikili anlamı vardır.

Biri, burjuvazinin, Otomobil-İş örneğini kullanarak, geneliyle işçi sınıfının militan sendikal mücadele özlemine göz dağı vermeye çalışmasıdır. Zaten girişilecek olan tensikatlara, sendikalaşma gerekçesi yaratarak, militan işçilerin ayıklamasıdır.

İkincisi, bunu yaparken, burjuvazinin, aynı zamanda Otomobil-İş'i "devrimci kahraman" olarak gösterip, sendikal rekabeti körükleyip, militan sendikal birlik özleminin tek çatı altında yoğunlaşmasını engellemesidir. Bu yoldan, Otomobil-İş'ten bekledikleri militanlığı bulamayınca, işçilerin, devrimci sendikacılık konusunda hayal kırıklığına uğramaları da hesabediliyor.

Nitekim mahkeme ve bakanlık kararları da bu taktiğin birer parçasıdır. Kimisinde göz göre göre haksızlık yapılıp "devrimci kahraman" yaratılırken, kimisinde de, Otomobil-İş'in bazı üst yöneticilerinin kendi beklentilerine bile ters olarak, baraj aşılmıştır. Çoğu durumda, Otomobil-İş'in bazı üst yöneticileri, sendikanın barajı aşamayacağını düşündükleri halde, sendika, barajı kolayca aşmıştır.

Biz baraja kökünden karşıyız. Kararı burjuva yasaları, bakanlıkları, mahkemeleri vermemelidir. Ama ortada bir baraj sistemi var. Bunun hangi amaçlarla, nasıl kullanıldığını da, ileri sayılan işçiler doğru görebilmelidir. Yoksa bir yandan burjuvazinin taktik tuzaklarına düşülürken, öte yandan Türk Metal'le "mücadele" ederek "zafer" kazanıldığı düşünülür.

Bütün bunlardan sonra, Baykan'ın durup bir kere daha düşünmesi gerekir: Acaba metal işçilerinin Türk Metal'de örgütlenmesi mi, yoksa, militan bir kesim metal işçisinin Otomobil-İş'te kilitlenmesi mi, düşman sınıfın iradesini yansıtıyor?

Hangi ilkeler

Servet Baykan'ın yazısında, ilkesiz birliğin kötülüğünden, kayıtsız şartsız Türk Metal'e gitmenin dışında birlik kendiliğinden neden sağlandı? Kanımızca bu konu iyice irdelendiğinde, göreceğiz ki oportünizmin geçmişte etkin olduğu işkollarında bu ayrılık var. Ve oportünizme karşı mücadele edilmediği sürece, bu ayrılıklar olacaktır.

Evet, işte böylesi bir durumda sendikamız Otomobil-İş'in önünde tarihi bir görev durmaktadır. Ya işçi sınıfının (metal işkolunda) sendikal mücadelesini ileriye götürecek bir adım atarak sendikal birliği sağlamak, ya da bu birliğin sözde savunucusu olup pratikte bölücülük yapmaktır. Aynı zamanda, bölücülük yapması kendi sonunu hazırlaması ile eş anlamlıdır. Yoksa, 1979 yılında gurup sözleşmesine Türk Metal karşı çıkmamış, Otomobil-İş karşı çıkmış, bundan dolayı da Maden-İş'li işçiler akın akın Otomobil-İş'e gitmişler. Bu nasıl, akın akın gitmek! Metal işkolunun en büyük sendikası Türk Metal sendikasıdır. Yine geçmişte Maden-İş'in en güçlü olduğu fabrikalar bugün Türk Metal'de. İşte NASAŞ, UZEL, ARÇELİK, RENO ve diğerleri. Peki, bu fabrikalar neden gitti? Geçmişteki bir sürü deneyi hiç mi yaşamadılar?

İşçi sınıfının ekonomik ve demokratik haklarını daha ileri bir aşamaya getirmek istiyorsak, bu ancak ve ancak tüm işçi sınıfının ortak birliğiyle olacaktır. Aksi halde, yalnızca kendi duygularımızı tatmin ve subjektif niyetimizi ortaya koymaktan öteye gidemeyeceğiz.

İşte Otomobil-İş yöneticileri 10. Olağan Genel Kurul'da alınan

Emek Dünyası dergisinin Mayıs 1988 tarihli 5. sayısında yeralan iki yazıyı, derginin kendi orijinal başlıkları ve tanıtıcı notuyla birlikte aşağıda yayınlıyoruz:

Otomobil-İş Ümraniye Şube sekreteri Gıyasettin Yıldız'ın Türk-İş'te birlik üzerine gazetemize gönderdiği yazıyı ve Otomobil-İş Topkapı Şubesi eski sekreteri ve gazetemizin kurucularından Servet Baykan'ın cevabını yayınlıyoruz.

tom bil-İş Sendikas 'na bakış ve görevlerimiz

12 Eylül 1980 sonrasında sendikal faaliyetlerin askıya alınması ve DİSK'in kapatılması ile sendikasız kalan binlerce DİSK'li işçi, uzun bir bekleme dönemi geçirdi. Çünkü DİSK'in açılacağını umuyorlardı. Ama yeni sendikalar yasasının çıkartılması, DİSK'in açılmaması ve sendikal çalışmaların serbest bırakılmasından sonra, binlerce DİSK'li işçi bir arayış içine girdi.

Geçmişte 500 bine yakın üye sayısına sahip olan DİSK ve DİSK'in içinde en güçlü sendika olan Maden-İş'in üyelerinin büyük çoğunluğu şimdi nerede?

12 Eylül öncesi 25-30 bin üyesi olan Türk Metal Sendikası, bugün 120 binlere ulaştı. Ve yine 8 binlerde olan Otomobil-İş Sendikası da 30-40 binlere ulaştı. Yani bir ortalama yaparsak, Maden-İş'li işçilerin üçte ikisi Türk-Metal Sendikası'nda, üçte biri de Otomobil-İş Sendikası'nda. Türk-Metal Sendikası'na işçilerin böyle akmasının tek nedeni, sermayenin baskısı diyebilir miyiz? Yoksa onlar geçmişin mirasçıları değil miydiler? Bir de işin diğer yanı var. DİSK'in toplam üye sayısı yaklaşık 500 bin, Maden-İş'in üye sayısı da yaklaşık 80-100 bin civarındaydı. Ee geriye kalan DİSK'li işçiler nerede? DİSK eşittir Maden-İş mi? İşçi sınıfının sendikal birliği eşittir metal işkolundaki birlik mi?

Bugün istesek de, istemesek de işçilerin sendikal mücadelesi kendiliğinden SENDİKAL BİRLİĞİ sağladı. Hem de birçok öncü işçinin engellemesine rağmen.

Kısaca bu tabloyu aktardıktan sonra, işçi sınıfının sendikal mücadelesinin hatlarını çizmek zorunluluğu ortaya çıkıyor. Yani sendikal mücadelenin hedefi ne olmalı ve hangi yöntemleri hayata geçirmeli?

Ülkemizde kapitalizmin gelişmesine paralel olarak, işçi sınıfı da gelişti. İşçi sınıfının gelişmesiyle, sendikal örgütlenmesi de gelişti. Sınıfın içinde sendikal mücadeleyi yürütmek görevi de, öncü işçilere yüklendi. Ama doğru bir önderlikten yoksun olan öncü işçiler de, ne yapacaklarını bilmeden geçmiş deneyleriyle yetindiler.

Devrimci Sendikacılar; sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelerini tüm sendikalarda hayata geçirmek için (bu ilkeler yukarıdan aşağıya doğru değil, aşağıdan yukarıya doğru uygulandığı ve bunun için mücadele edildiği zaman yaşama olanağı bulur), işçiler arasındaki ücret farklılığını engellemeye çalışırlar. Ama bizde bir alışkanlık var, bizim dışımızda gelişen herşeye muhalefet olmak (daha doğrusu neden biz düşünemedik) ve karşı çıkmak. Olaylara objektif bakamamaktır.

Nedir sınıf ve kitle sendikacılık ilkeleri? Daha bu konuda kesin bir şey söylenmiyor. Söz ve karar sahibi, taban nasıl olacak? Önce bunların açılması ve anlaşılması gerekiyor.

Sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri:

1- Sendika yöneticilerinin, anında işçiler tarafından görevden alınabilmesi,

2- Sendikanın mali olarak işçiler tarafından denetlenmesi ve her üç ayda bir gelir ve giderlerle ilgili bilgilerin tabana iletilmesi,

3- Sendika içi demokrasinin eksiksiz olarak uygulanması,

a- Her türlü düşüncenin özgürce çalışma yapabilmesi,

b- Kararların aşağıdan yukarıya doğru alınması,

c- Kararların azınlığın çoğunluğa tabi ilkesine göre alınması,

d- Tasfiyeciliğin kaldırılması,

4- Uzman kadroların işçilerin onayıyla alınması ve uzmanların işçiler tarafından denetlenmesi,

5- Sendika yöneticilerinin ücretlerinin işkolu düzeyinde ortalama işçi ücretinden fazla olmaması.

İşte bize göre; bir sendikada, bu ilkelerin yaşama geçirilmesi görevi karşımızda duruyor. Ve bunu savunacağımız yer de TÜRK-İŞ'tir. İş kolumuzda ise TÜRK METAL'dir.

Bugün sendikal birliği tartışan kesim metal işkoludur. Çünkü diğer işkollarında birlik sağlanmıştır. Metal işkolunda ise birlik sağlanamadığından, daha doğrusu engellendiğinden tartışılıyor. Sanki işçi sınıfının sendikal birliği eşittir metal işkolundaki birlik! Hiç düşündünüz mü, birkaç işkolu

iltihak olduğundan, uğrunda mücadele edilen ilkelerden vazgeçilemeyeceğinden söz ediliyor.

Bu sözler, ne tür ilkelerin söz konusu olduğunu düşündürtüyor. Zira, bir kere, işçi sınıfı açısından en baş ilke sendikal birliktir. *Manifesto*'da Marks ve Engels, sendikanın asıl önemli yanını, işçi için üç-beş kuruş kazanmak olarak değil, işçinin birliğini sağlamak olarak koyarlar. Bu ilke çiğnenerek ilkesellik taslamak, işçi sınıf açısından olanaksızdır.

Nitekim, Türk Metal'e kayıtsız şartsız gitmek iltihaktır sözü de, işçi sınıfına değil, tam küçük dükkan sahibine yakışacak bir sözdür. Bir işçi örgütü ötekine katılırken, her işçi örgütü için geçerli olması gereken bir işleyişin dışında, ne gibi bir kayıt ve şart koşabilir? Bu işleyiş de, açık tartışma, eylemde çoğunluğun kararı doğrultusunda birliktir.

Plehanov, sendikalara siyasal farklılıklar sokmanın zararlı olduğunu söylediğinde, Lenin, emekle sermayenin ahengi konusunu, siyasal farklılık örneği olarak veriyor ve şöyle diyor:

> "Biz her zaman, böyle bir farklılığın (ya da hatta monarşist düşünceli işçilerle olan bir farklılığın), bir grevin birliğini bozmak vb. için gerekçe yapılmasına karşı olduğumuzu açıkladık, ama biz 'bu farklılığı', genellikle işçilerin saflarına ve özellikle de *tüm* işçi sendikalarına 'sokacağız'." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.13, s.465)

Lenin, çok önemli farklılıklar nedeniyle bile, işçilerin, değil sendikal birliğinin, tek bir grevinin bile bölünmesine karşıdır, ama bu farklılıkların açıkça tartışılmasından yanadır. Otomobil-İş'le Türk Metal arasındaki farklılıklar, Lenin'in verdiği örnekten de mi daha önemlidir?

Denebilir ki, Türk Metal'de ilerici görüşlere hayat hakkı tanınmaz. Ama Otomobil-İş'te de *bazı* ilerici görüşlere hayat hakkı tanınmak istenmiyor. Otomobil-İş'in tasfiyeciliğinden Baykan'ın kendisi de sözediyor. Demek ki Otomobil-İş'te de sendikal demokrasi ilkeleri için mücadele gerekiyor. O zaman, uğrunda mücadele edilen ilkelerden taviz vermek söz konusu değildir. Yapılması gereken aynı ilkeler uğruna aynı mücadeleyi Türk Metal'de vermektir.

Otomobil-İş Türk Metal'e iltihak etse ne olur? Bunu serinkanlılıkla düşünmek gereklidir.

Yıldız'ın yazısında belirtildiği gibi, eskiden DİSK'li olan işçilerin önemli bir bölümü Türk Metal'dedir. Eskiden DİSK'li olmayan işçiler de deneyimden ders çıkarmış, ilerlemişlerdir. Bunlar zaten Türk Metal'in gerici yönetimini sıkıştıran etkenlerdir. Bir de Otomobil-İş Türk Metal'e katılırsa, dengeler iyice değişecek, bambaşka bir Türk Metal belirecektir.

Bundan ne herhangi bir işçi kesimin, ne de bütünüyle sınıfın hiçbir zararı olmaz. Bir zarar varsa, o da bir daha seçilmeyeceği için üzülen, şu ya da bu sendikacının koltuğunadır. Eğer bir sendikacı, kendi koltuğunu sınıfın çıkarı önüne koyuyorsa, varsın seçilmesin. İlkeleri savunmaktan söz ederken, gerçekte koltukları savunur duruma düşmemeye dikkat etmek gerekir. Zira, en temel ilkeler çiğnenirken, ilkesellik adına, tam küçük dükkancı bir yaklaşım uygulanmış oluyor.

Sendika, içinde her türlü siyasal görüşten işçiyi barındıran bir örgütlenmedir. Bu anlayışa ters olarak, eğer Baykan, yönetimin siyasal görüşü nedeniyle Türk Metal'le birliğe ilkesizlik diyorsa, o zaman gerçek bir devrimci için, Otomobil-İş'te durmak da ilkesizliktir.

Otomobil-İş'in yönetimi, yeni sosyal demokratlarla, yani resmilerle, öteki eski sosyal demokratlardan oluşmaktadır. Baykan, bu yönetimin, işçilerin devrimci potansiyelini harekete geçiremediğini söylüyor. Bu çok hafif kalır. Aralarında bir-iki kişi hariç, yöneticilerin çoğu, işçilerin devrimci potansiyelini boğmak, frenlemek için uğraşmaktadırlar.

Böyle bir yönetim altında durmak ilkelilik de, Türk Metal'e gidip, gerici yönetime karşı kıyasıya mücadele edip, metal işkolunda militan sendikal birliği sağlamak ilkesizlik oluyor. Kuşkusuz, farklı ilkelerden söz ediyoruz.

Türk Metal yönetimiyle işbölümü değil mücadele gerek

Servet Baykan, yalnızca Metal işkolunda birleşmeye değil, geneliyle Türk-İş'te birliğe de karşıdır. Bu nedenle Otombil-İş tabanının konumunu, bunun için de 10.Genel Kurulu çarpık yansıtıyor.

Otomobil-İş'in Aralık 1986'da yapılan 10.Genel Kurulundan hemen önce, resmiler, düpedüz ihbarcılık yaparak, Türk-İş'te militan birliği savunan ve aynı zamanda aday da olacak bazı delegelerin, delegeliklerini iptal ettirdiler. Daha böyle çeşitli oyunlara başvurdular. Buna rağmen, genel kurulun en çok ilgi ve destek toplayan konuşması, Türk-İş'te militan sendikal birliğin, 35 saatlik iş haftasının ve net 200 bin liralık asgari ücretin gerekliliğini savunan konuşmaydı.

Bunca oyundan sonra böyle bir konuşmanın yine de yapılmış ve büyük destek bulmuş olması, resmileri çok korkuttu. Hem tabana hoş gözükebilmek, hem de bu konuşmadaki fikirleri daha yuvarlatabilmek için, hemen bir karar tasarısı yazdılar. Bu tasarı onaylandı ve karar oldu.

Kararın metni yuvarlanarak yazıldığı halde, sendikal birliğin Türk-İş'te sağlanması gerektiği yine de anlaşılıyor. Baykan'ın kendi aktardığı ve yorumladığı cümleden bile, Türk-İş'te birlik anlamı çıkıyor. Hem "Türk-İş yönetimini değiştirmek için yürütülen mücadele desteklenecek", hem de sendikal birlik Türk-İş'te sağlanacak anlamı çıkamayacak. O zaman neden Türk-İş yönetimiyle ilgilenilsin?

Kaldı ki, kararların anlamı, yalnızca cümlelerle değil, kararların alındığı toplantıların havasıyla da bağlıdır. Ve 10.Genel Kurulun havası, bu kararın özünü Türk-İş'te sendikal birlik olarak saptamıştır.

Nitekim, bundan yaklaşık 6 ay sonra, 27 Haziran 1987'de toplanan Temsilciler Kurulu, kararın bu özünü daha da açık etmiştir. Bu toplantının duyurusunda şöyle deniyor:

> "Bugün ulusal sendikal birliğin tek ve doğru hedefi olarak Türk-İş bulunuyor. Bunun dışındaki her türlü çözüm arayışı ise, zorlamadır, yapaydır ve gerçekçi değildir."

Çok açıktır ki, Otomobil-İş tabanı, Türk-İş'te sendikal birliği savunmaktadır.

Bununla bağlı olarak, Otomobil-İş yönetiminden yeni bir istek belirmeye başlamış ve bu, bazı görüşmelerde pazarlık konusu da yapılmıştır. Bu istek, aynı işkolunda ikinci sendika olarak Türk-İş'e girme isteğidir.

Türk-İş, kendi içinde, aynı işkolunda olup da birleşmeyen sendikaları birleştirmeye çalışırken ve doğrusu da tek işkolunda tek sendikayken, Otomobil-İş yönetimi Türk-İş'e tüzüğü değiştirmesini ve Otomobil-İş'i, aynı işkolunda ikinci sendika olarak almasını öneriyor. İlerici bir sendika, geri bir "kayıt ve şart" öne sürüyor. Doğaldır ki bu gerçekleşmedi.

Aynı sıralarda, sendika içinde yoğunlaşan çeşitli uygulamalar tepki toplamaya başladı. Eylemlerde pasif tutum, bazı şubelere düpedüz haksız davranışlar. sendikal birlik konusunda kaypaklık bunlardan bazılarıdır. Aralık 1987'deki Temsilciler Kurulu toplantısına, birçok şubeden temsilciler sert eleştirilerle geliyorlardı ki, sendikanın genel sekreterinin gözaltına alınması, merkezin, havayı yumuşatmasına yardımcı oldu.

Bu olaydan sonra da, Türk Metal'in gerici yönetimince ve başka burjuva çevrelerce bilerek körüklenen rekabet, can simidi işlevi görmeye başladı. Bir süredir Otomobil-İş'te, Baykan'ın yazısında da yansıyan, Türk Metal'le mücadele rüzgarları estiriliyor. Ve yine, Baykan'ın yazısında yansıdığı gibi, bu rüzgarlar, Türk-İş'te birlik fikrini geri kaydırma yönünde kullanılıyor.

Durumlar böyleyken, kalkıp ilkesellikten söz etmek, işçi sınıfının ilkelerini değil, küçük dükkanı yaşatmanın ilkelerini çağrıştırıyor.

Tartışmada, Otomobil-İş'in Türk Metal'le birleşmesini savunanlar yerden göğe kadar haklıdırlar. Çünkü Türk Metal'in gerici yönetimiyle gerçek ve güçlü bir mücadele ancak o zaman gündeme gelecektir.

"Türk-İş'te birlik" kararını hiç vakit kaybetmeden hayata geçirmelidir. Bu birlik, Türk-İş içinde bize de koltuk verilsin anlayışıyla değil, lafı hiç sağa ve sola çekmeden TÜRK METAL'le BİRLEŞMEKTİR. Bu birliğin sağlanması için olağanüstü genel kurul toplanmalıdır.

Neden Otomobil-İş, Türk Metal'le birleşmelidir? Türk Metal Sendikası, bugün metal işkolunun en büyük sendikasıdır. Sendikal mücadelede işçiler, bilinç düzeyleri bakımından üç ana gurupta toplanırlar:

a- İşçi sınıfının mücadelesini özümsemiş, bu uğurda her türlü fedakarlığı yapmaktan çekinmeyen ve en az olan İLERİ İŞÇİLER,

b- İleri işçilerin etkisinde kalan ve mücadeleye şu ya da bu düzeyde katılan ORTA BİLİNÇLİ İŞÇİLER,

c- Ve işçi sınıfı içinde çok büyük yer tutan GERİ İŞÇİLER.

Şimdi hedefimiz ne olmalı? Öncü işçiler, geri işçilerden ayrılmalı mı, yoksa onlarla bütünleşmeli mi? İşte, Otomobil-İş'li yöneticilerin ve işçilerin vermek zorunda oldukları karar. Ben OTOMOBİL-İŞ'in MUTLAKA TÜRK-METAL'le BİRLEŞMESİNDEN YANAYIM.

Bu görev yalnızca Otomobil-İş Sendikası'nın değildir. Bütün sendikaların ve bu sendikalarda çalışan ileri işçilerindir.

Haydi hep birlikte sendikal birlik için ve gerçek sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelerinin hayata geçmesi için görev başına.

GIYASETTİN YILDIZ

Sendikal birliğe bakış ve "sağ" yaklaşımlar

12 Eylül 1980 sonrası sendikal hak ve özgürlüklerin rafa kaldırılması, DİSK'e ve bağlı sendikaların kapatılması, Türk-İş ve diğer sendikaların işlevsiz hale getirilmesi, 24 Ocak 1980'de yürürlüğe konan "Ekonomik istikrar paketinin" uygulanabilmesini amaçlıyordu. 1970'li yıllarda başgösteren ekonomik bunalımdan çıkış yolu olarak görülen, dış kaynaklı ekonomik önlemlerin uygulanmasının normal koşullarda uygulanabilirliğini göremeyen sermaye, toplumsal muhalefetin susturulmasını amaçladı. Bunun için de özellikle, işçi sınıfının ekonomik demokratik örgütleri olan sendikaların susturulması ve dikensiz gül bahçeleri olması istendiğinden, DİSK ve bağlı sendikaları kapattı. Yetkilileri hakkında davalar açtı, temsilcilerini gözaltına aldı.

DİSK'le yeşeren sınıf ve kitle sendikacılığının boğularak, yerine devlet sendikacılığının oturtulmak istendiği, uzun zamandan beri bilinmekte idi. Bu düşünce ile hazırlanan yeni yasalar Türk-İş dışında bir seçenek bırakmıyordu, işçilere. Türk-İş yasal düzenlemelerle, adeta işçilere dayatıldı. Yeni sendika kurmak zorlaştırıldı, %10'luk baraj bağımsız olarak örgütlenmeyi zorlaştırırken yeni kurulacak sendikalar için de, en büyük engeldi. Böylesi bir ortamda işçilerin sendikalaşma sorunu yeniden gündeme geldi "Türk-İş'te birlik" "bağımsız sendikaların güçlendirilmesi" ve "yeni bir DİSK kurulması" çeşitli düzeylerde tartışılmaya başladı. Fakat o günün koşullarında, en geniş kesimi kapsayan demokratik kamuoyunda, konunun tartışılmaması ve devrimci güçlerin dağınıklığı değişik kararlar alınmasında etkili oldu. İşkolumuzda (Metal İşkolu) bütün telkinlere, yasal engellere ve sermayenin dayatmasına rağmen diğer işkollarına göre daha örgütlü davrandığımızdan olacak, tercihimiz Otomobil-İş'ten yana oldu. Bugün her ne kadar işçilerin ve işverenlerin çoğu Türk Metal Sendikası'nda ise de, bunun nedeni; anti demokratik yasalar, siyasi iktidarın ve sermayenin çok yönlü baskıları ve Türk-İş'in dayatmasıdır. Özellikle işkolumuzda, hiçbir işyerinin iradi olarak Türk Metal'de örgütlendiğini kimse söyleyemez!

Metal işkolunda çalışan işçiler; yasal zorlamalara, siyasi iktidarın Türk-İş dayatmasına ve işverenlerin baskılarına boyun eğmeden girişlikleri sendikal örgütlenme, bize göre başarılı olmuştur. 18'i MESS üyesi, toplam 50 işyerinde, 8 bin üyeye sahip Otomobil-İş Sendikası'nın; üye sayısı 50 binlerin üzerine çıkartılmış, işyeri sayısı 117'si MESS olmak üzere, 250 işyerine ulaşmıştır. Bu hızlı örgütlenme, sermaye çevrelerini ve siyasal iktidarı ürkütmüş olacak ki, ilk %10 tesbitinde baraja taktılar, Otomobil-İş Sendikası'nı. UZEL, ARÇELİK, MAN vb. işyerleri Türk Metal Sendikası ve işverenlerin yaygın-

İşçilerin sendikal birliği Türk-İş'te birliktir.

laştırdıkları sözleşme yapamayacak propagandalarının sonucu, Türk-Metal Sendikası'na "akmaya" başladı. Halbuki daha ilk mahkemede, barajın aşıldığı tesbit edildi.

Mahkeme kararının ardından, işçileri istedikleri sendikalara üye ettiremiyeceklerini anlayan sermaye sınıfı ve onun iktidarı açık bir saldırıya geçti. Gebze bölgesinde Otomobil-İş örgütlenmesi yapan bir grup NASAŞ'lı işçi işten atılmanın yanı sıra, sıkıyönetim kararı ile Gebze sınırları dışına çıkartıldı. Gebze'ye girişleri yasaklandı. İzmir'de, Adana'da ve Çerkezköy'de, sendikanın şube açması engellendi. Tabelası astırılmadı. Adana sıkıyönetim sınırları içine, Otomobil-İş gazetesi dahi sokulmadı!

Bugüne kadar 7000 dolayında işçi, sırf Otomobil-İş Sendikası'na üye olduklarından dolayı işten atıldı. Çerkezköy AEG'de 634 işçi işten atıldı, bu işçilerin şikayeti üzerine göstermelikte olsa bu baskıları yapanlar tutuklandı ve yargılandı. Trakya Döküm'de çalışan 260 işçinin hepsi işten atılarak, yasa dışı lokavt uygulandı. UZEL'de 150, Arçelik'te 400, NASAŞ'ta 250 işçi işten atıldı. NURSAN'da yaşanan son olaylar, baskıların ve saldırıların hangi boyutlara sıçradığını çok açık göstermektedir. NETAŞ'ta işçilerin uğradığı baskılar, saldırılar tüm kamuoyunca

(Devamı 14. sayfada)

(Baştarafı 13. sayfada)
bilinmektedir. Erdemir'de yaşanan olaylar ortada. Otomobil-İş'in çoğunlukta olduğunu tesbit eden mahkeme heyeti başkanı dahi, baskı altına alınıp, verdiği karardan ANAP milletvekilleri ve bakanlıkça döndürülmüştür.

"Baskılara teslim olalım" diyenler çıkabilir. Mevcut şartların dayatmasıyla oluşturulacak birlikteliklerin, adı "birlik" değildir. Bu ilkesizliktir. Hele hele, kayıtsız şartsız Türk Metal'e gitmenin adı iltihaktır. İşçi sınıfının birliği, iltihaklarla sağlanamaz. Uğrunda mücadele ettiğimiz ilkeler vardır. Biz bu ilkelerden, vazgeçemeyiz. Kaldı ki, sendikal birlik sadece işkolumuzda da tartışılmamaktadır. Bugün, Türk-İş bünyesinde de, aynı işkolunda birden fazla sendika vardır. Yine bilinmektedir ki, bugün siyasi iktidar Hak-İş'i alternatif konfederasyon konumuna getirmeye çalışmaktadır.

Ayrıca, Otomobil-İş sendikası 10'uncu Genel Kurulu'nda da "Türk-İş'e katılma" kararı alınmadı. Türk-İş'te birlik tezini savunan delegelerin görüşleri, Genel Kurulu oluşturan delegeler tarafından onay bulmadı. Genel Kurul kararlarında, konuya ilişkin tavır şu şekilde yer aldı: "Genel kurulumuz; demokrasinin, işçi hak ve özgürlüklerinin geriletilmesine göz yuman Türk-İş yönetiminin değiştirilmesi için, yürütülen mücadelenin desteklenmesini ve sendikal birliğin sağlanması için, her türlü çabayı göstermeyi karar altına alır." Buradan "Türk-İş'te birlik sağlanmalıdır" şeklinde bir anlam da çıkartılamaz.

Türk Metal'in bugün nicel olarak daha fazla olması konusunda, baskıların ardına sığınmakta olmaz tabii. Bizlerin hiç mi eksikliği yok? Elbette var. Bizce, en önemli eksiklik, birden bire büyüyen bir sendikanın kendini yenileyememesi, gelişen ve değişen şartlara kendini uyarlayamamasıdır. Baskılara, işten atılmalara karşı gerekli etkinliğin sağlanamaması ve en önemlisi çok kısa bir süre içinde iç hesaplaşmaya gidilmesidir. Bu önemli örgütlenmelerin olduğu sırada sendika yöneticileri koltuk kavgasına düştüler. Bu kavgadan kârlı çıkan, geçmişteki gurupçu tavırları ile tanınanların aynı tutumu ve sekterlikleri, iç örgütlenmede bazı zaafları beraberinde getirdi. Sosyalist güçlere ve sınıf-kitle sendikacılığını savunan sendikalarla oluşturulabilecek geniş eylem birliktelikleri olmasına rağmen; Otomobil-İş yöneticileri, kendi bünyelerindeki devrimci potansiyeli bile harekete geçiremediler. Hatta tasfiyelere yöneldiler, sendikal demokrasiyi zaafa uğrattılar.

Ama yine de, bütün bunların aşılmasının maddi zemini vardır. Otomobil-İş'te güçlü bir muhalefet potansiyeli de mevcuttur. Yapılacak iş, tüm muhalefet güçlerini asgari bir program etrafında toplamaktır. İşyeri bazında kalıcı örgütlenmelere gitmek, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığını, ilkelerini hayata geçirebilecek yapılanmalar oluşturmaktır. Yoksa hangi sendikada olursak olalım sonuçta yine hüsran bizleri bekler. Bugün olduğu gibi, bazı arkadaşların, "lanet olsun bu sendikada sendikal demokrasi işlemiyor" deyip başka arayışlar içine girmesi kaçınılmaz olur.

SERVET BAYKAN

DYF-İŞ'te sarı sendikacıların sahtekarlıklarına karşı mücadele ilerliyor. Yine sahtekarca düzenlenmiş bir genel kurul geliyor

DYF-İŞ't sarı sendikacılığ n cenazesi kalkacak mı?

İşverende ortak hareket edenin her zaman kazanacağı gibi bir kural yok. TCDD Ölüm Yardım Derneği'nin kongresindeki açıklık ve enerjiyi gösterebilirse, muhalefet, DYF-İŞ'te de sarı sendikacılığın cenazesini kaldırabilir.

Demiryolu İşçileri Federasyonu (DYF-İŞ) sendikasında sarı sendikacılık ve işveren birlikteliği yeni hamleler yapıyor.

Geçen yıl tam grev aşamasında, işverenle sürpriz bir anlaşma sağlayarak, işçilerin büyük tepkilerine neden olan genel merkez, sendika içinde bir takım operasyonları, işverenle birlikte sürdürmüştü. Toplu sözleşmenin imzalanma biçimine karşı çıkan ve alınan hakları yeterli görmeyen işçiler bazı şubelerin öncülüğünde yoğun bir protesto kampanyası başlatmışlardı. Sendika merkezine telgraflar, siyah çelenkler bırakılmış, genel merkez yöneticilerinin istifaları istenmişti. Genel merkezden sözleşmeye imza atmayan genel sekreter Muhittin Yılmaz, Haydarpaşa şubesi, Eskişehir şubesi, İstanbul şubesi, genel merkez yönetiminin boy hedefi haline gelmişlerdi. İstanbul şube başkanı Zafer Boyar "sözleşmeyi protesto ediyorum" diyerek sendikal mücadeleye veda etmişti. Eğer merkez kongresinde genel başkanlığa aday olsa kesin seçilme şansı bulunan Boyar'ın istifası işçiler arasında "kaçış" olarak nitelendirilmişti. Toplu sözleşmeden hemen sonra Eskişehir şubesi de istifa modasına uymuş, bir olağanüstü genel kurul yaşamıştı.

Muhalefet yapıyorum diye kendi elini ayağını doğrayan, sendika içi muhalefet, sonunda Haydarpaşa şubesini genel merkez karşısında tek kalan şube durumuna getirdi. Genel merkezin işverenle ortak operasyonları da buradan başladı. Genel merkez, şube yöneticilerini Sivas'a, Diyarbakır'a sürdürdü. İşyeri temsilcilerini işten çıkarttı. Sonra da şubeyi olağanüstü kongreye götürerek tam bir tasfiyeyi amaçladı. Ama işçiler, 30 Nisan günü yapılan olağanüstü kongreye sahip çıkarak, genel merkeze karşı bir başarı elde ettiler.

Genel merkezdeki Acıdereli ve ekibi, kendisi gibi, işverenle al takke ver külah olmayan genel sekreteri, bir tüzük değişikliğiyle ekarte etmeyi hesapladı. Tüzük değişikliği yaparak genel sekreterlik makamını kaldırmayı, bunun için de bir olağanüstü genel merkez kongresi düzenlemeyi kararlaştırdı. Ancak Türk-İş'in bu işe karşı çıkmasıyla genel sekreter operasyonu durduruldu.

Aynı ekip şimdi başka bir yol denemeye başladı. Genel merkezin dört yöneticisi, kendi aralarında, olağanüstü bir seçimli genel kurul yapmayı kararlaştırıyorlar. Bu kararlarını iki Ankara gazetesinde sessizce yayınlatıyorlar. Ardından genel sekreter Muhittin Yılmaz'ın telefonlarını kestirip, makam otomobilini alıyorlar.

DYF-İŞ'li muhalif işçiler, uzun araştırmalardan sonra, ilan verilen gazetelerden birinin *Ankara Ticaret Postası* olduğunu bulup genel kurullarının 25-26 Haziran tarihlerinde olacağını öğrenebiliyorlar.

Mayıs ayının ilk yarısında yapılan Adana şubesi olağanüstü kongresinde yaşananlar da sarı sendikacılığın işbirlikçi yüzünü iyice ortaya koydu. Merkezle tam bir "uyum" içinde olan şube yönetimine karşı işçiler muhalefet örgütlüyorlar. İmza toplayarak olağanüstü kongre istiyorlar. Kongreden bir hafta önce, muhalefetin başkan adayı olan işçi Çankırı'ya sürgün ediliyor. Muhalefet yeni bir başkan adayı çıkartmanın zorluğunu yaşarken, kongre gelip çatıyor. Ve genel merkez ekibi 6 oy ile kongreyi "kazanıyor".

Şimdi 25-26 Haziran'daki kongre için çalışmalar yapılıyor. Genel Sekreter artık başkan Mehmet Acıdereli'nin karşısına genel başkan adayı olarak çıkacağını açıkladı. Sonuç ne olur?

Şube yönetimlerinde genel merkez etkin. Yıllardır büyük çoğunluğun aynı merkezle ortak işlenmiş suçları var. Ancak delegelerde durum farklı. Onlar merkeze karşı hınçlılar. Bu delegeleri etkisiz bırakma görevi işverene bırakılmış. İşyerinde, atelyelerde açık açık genel merkezi eleştiren işçiler işveren tarafından sürgün listesine alınıyor. Eğer muhalefet bu baskı zincirini kırabilirse, yıllanmış sarı sendika ağalarını bu kongrede devirebilir.

İşverenle ortak hareket edenin her zaman kazanacağı gibi bir kural yok. Demiryolu işçileri bunu, 28 Mayıs'ta yaşadıkları bir dernek kongresinde gördüler. Demiryolu çalışanlarının bir yardımlaşma sandığı var. Adı: TCDD Ölüm Yardım Derneği. Bu derneğin kongresine bütün demiryolu çalışanları katılıyor. Yani işveren temsilcileri de derneğin üyesi. Sendikanın genel merkezi buraya bir aday çıkartıyor. Karşısında da genel sekreter Muhittin Yılmaz var. Muhalefet genel sekreteri destekliyor. İşveren temsilcileriyle genel merkez de diğer adayı. Sonuç: Muhittin Yılmaz dernek başkanı seçiliyor.

TCDD Ölüm Yardım Derneği'nin kongresindeki açıklık ve enerjiyi gösterebilirse, muhalefet, DYF-İŞ'te de sarı sendikacılığın cenazesini kaldırabilir.

Mekin Barutçu, İstanbul

Son yasa "değişikliklerini" işçi sınıfı reddediyor

İLO kabul etse kaç yazar

Burjuvazinin asıl sorunu yaptığı uyduruk yasal değişiklikleri İLO'ya değil, Türkiye işçi sınıfına kabul ettirememektir. Asıl kavga bu cephede patlak verecektir. Red eylemleri daha şimdiden başladı.

Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO)'nun Genel Kurulu başladı.

İLO üyesi olan Türkiye, şimdiye kadar eşine rastlanmadık bir biçimde bu genel kurula hazırlandı. Özal hükümeti Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasaları'nı İLO *standartlarına* uygun gösterebilmek için yasalarda bazı "değişiklikler" yaptı.

Türk-İş Yönetim Kurulu bu "değişiklikleri" şöyle niteledi:

"...Değişiklikler, 2821 ve 2822 sayılı yasalar üzerinde, konfederasyonumuzun sürekli ve ısrarlı olarak talep ettiği, Uluslararası Çalışma Örgütü sözleşme ve tavsiye kararlarına uyum sağlaması gereğini karşılamaktan uzaktır..."

Şevket Yılmaz, İLO genel kurulu toplantısına giderken yaptığı açıklamada "Türkiye'deki sıkıntımız neyse, İLO'daki tavrımız da o olacaktır, tüm sorunlar burada gündeme gelecektir..." dedi. Bunun ardından çalışma bakanı İmren Aykut, bir komutan edasıyla, "her telden çalınmasına müsade edeceğimi sanmıyorum" dedi ve vatan-millet-sakarya edebiyatı yaptı: "Orada işçi-işveren ve hükümetin ayrı ayrı hareket etmesi söz konusu değildir. Birlikte hareket edeceğiz, çünkü ülkemizin ve milletimizin her şeyden evvel çıkarları, saygınlığı ve haysiyeti söz konusudur." (*Cumhuriyet*, 1 Haziran 1988)

Türk-İş Yönetim Kurulu, Aykut'un sözlerini tepkiyle karşıladı ve yaptığı açıklamada, "kesimlerin delegelerini seçme hakkına sahip olmayan hükümetler, kesimlerin delegelerini ve görüşlerini de denetleme hakkına sahip değildir" dedi.

Böyle çeşitli açıklamalardan sonra, 6 Haziran'da yapılan Aplikasyon Komitesi işçi gurubu toplantısında, Türkiye'nin durumu gözden geçirildi. Burada konuşan Houhuys şöyle dedi:

"Geçen dönemlerde bizi yanılttılar. Yazılı cevap karşısında re'sen dikkate alınmamasını önerdim ve önemli bir hata olduğu ortaya çıktı. Yazılı açıklama yetersiz. Üstelik başka olaylar da Türkiye'nin durumunun görüşülmesi gerektiği yolundaki görüşümüzü destekliyor. Türkiye *liste*de yer almalı. Bu yönde hareket edeceğiz."

Türkiye, Sözleşme ve Tavsiyelerin Uygulanması Komitesi'nin "açıklanma istenmesi muhtemel" ülkeler listesinde yer aldı. Aykut bunu "üzüntü"yle karşılayarak, "Türkiye bu listeye işçi kesiminin çalışmaları sonucu girdi; bu çabalar olmasaydı, Türkiye bu yıl görüşülmeyecekti" dedi ve şunları ekledi:

"Meselenin Türkiye açısından bir önemi yoktur. Burası bir yargı mercii değildir. Burası ne mahkemedir ne cezaevidir, hiçbir şey yapamaz. Ancak sözleşmeye uyulması uyarısında bulunabilir."

Aykut'un daha önceki söylediklerinden yüzseksen derece geri dönmesi o kadar komik kaçtı ki, Ergun Göze bile, "olmadı pilav çevir lapaya" diye bakanla alay ediyor ve şöyle diyor:

"Şimdi Sayın Bakan açıklama yapıyor... 'sadece biz değil, İngiltere gibi ülkeler de gündemde var' diyerek teselli veriyor.., Daha da ileri gidiyor ve 'gündeme alınmamızın hiçbir ehemmiyeti yoktur' diyor... Peki öyleydi de daha önceleri niçin o kadar âlâ-yı vâlâ ile İLO'nun bizi gündeme almayacağını 'önemle, ehemmiyetle' ilan ediyordu?" (*Tercüman*, 11 Haziran 1988)

İLO macerasının sonu ne oldu, henüz o belli değil. Ama burjuvazinin asıl sorunu yaptığı uyduruk yasal değişiklikleri İLO'ya değil, Türkiye işçi sınıfına kabul ettirememektir. Asıl kavga bu cephede patlak verecektir. Red eylemleri daha şimdiden başladı.

Hüsam Kuzgun

1917'de devrimi gerçekleştiren, 1945'te faşizmin vahşet çarklarını yerle bir eden Sovyet işçi sınıfı, partisini ve ülkesini adam edecektir.

Sovyetler'de kavga hızla tırmanıyor

Parti içindeki savaşım o derece kızıştı ki, çeşitli yerlerde, partili, delege seçimlerinde usulsüzlük yapıldığı gerekçesiyle binlerce gösteriler yaptı. *Moscow News*, Gorbaçof'un *perestroyka*'sına en büyük tepkinin teknisyenlerden ve işçi sınıfından geldiğini yazıyor.

Sovyetler Birliği'nde ortam giderek gerginleşiyor. Parti konferansı için tüm ülkede yapılan delege seçimleri, parti içindeki büyük çekişmeyi ortaya koydu. Sovyet basınında yer alan haber ve yazılar, partide ve toplumun öteki kesimlerinde süregiden yoğun tartışmayı yansıtıyor.

Öte yandan, yönetimin liberal tutumunu fırsat bilen burjuva muhalefet, milliyetçi-şövenist akımlar, siyonistler ve anti-semitistler harekete geçtiler. Ülkede gösteri üstüne gösteri düzenleniyor. Burjuva akımlar, Sovyet toplumunun temel dokusunu paramparça etmeye yönelik propaganda ve istemlerle yığınları zehirlemeye çabalıyorlar.

Bu durum, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 28 Haziran'da başlayacak olan 19. Parti Konferansı'nın, parti ve Sovyet toplumu açısından önemli bir dönüm noktası olabileceğine işaret ediyor. Sovyet toplumu, kıran kırana açık bir hesaplaşmaya doğru hızla ilerliyor.

Konferans öncesinde saflar belirginleşiyor

19. Konferansa katılacak 5 bin dolayında delegenin seçimi geçtiğimiz haftalar içinde tamamlandı. Seçim sonuçları, Gorbaçof yönetiminin pek de umduğunu bulamadığını gösteriyor.

Örneğin Moskova toplantısı, *perestroyka* yanlılarının delege seçilmesi için özel çağrılar yapan Gorbaçof ve yandaşları için ağır bir yenilgi oldu. Moskova parti örgütünün üyeleri, toplantıya bizzat katılan Gorbaçof'un, "ağır top" olarak nitelenen adaylarını seçmedi. Hele, parti üyelerinin, Gorbaçof'un "ciddi, alçakgönüllü ve çok yetenekli" bir insan olduğu propagandasını yaptığı bir adayı, "partiye, partinin yönetici rolüne karşı konuştuğunu" belirterek seçmemesi, örgüt tabanının tutumunu göstermesi açısından ilginç oldu.

Moskova toplantısında aldığı yenilgi karşısında Gorbaçof, yandaşlarını, "paniğe kapılmamaya, titrememeye, sallanmamaya" çağırdı. Seçilemeyenleri başka örgütlerden aday göstermek zorunda kaldı. Eski Moskova örgüt sekreteri Yeltsin, Karelya'dan delege seçilebildi.

Parti içindeki savaşım o derece kızıştı ki, çeşitli yerlerde, binlerce partili, delege seçimlerinde usülsüzlük yapıldığı gerekçesiyle gösteriler yaptı. Parti merkez organı *Pravda*, hükümet organı *Izvestiya* ve *Sovyetskaya Rossiya* gibi gazeteler, Omsk, Sahalin, Yaroslavl'da yığınsal protesto gösterileri yapıldığını, göstericilerin, delege seçimlerinin parti tabanının haberi olmadan yapılmasını ve kötü yaşam koşullarını eleştirdiğini, imza topladığını vb. yazdı. Kimi yerlerde parti sekreterleri görevlerinden alındı.

Bu arada, parti yönetiminin konferansa sunacağı "tezler" Sovyet basınında yayınlandı.

Merkez Komitesi'nde görüşülerek bir süre önce karara bağlanan "tezler"de partinin işleyişine ve toplumdaki rolüne, alınması gereken önlemlere ilişkin çeşitli görüşler getiriliyor.

"Tezler", MK toplantısında varılan bir uzlaşma metnidir. Gorbaçof yönetiminin görüşleri ise "tezler"le sınırlı değil. Son zamanlarda alınan çeşitli kararlar ve başlatılacağı açıklanan çeşitli uygulamalar, bunu ortaya koyuyor.

İşçi sınıfından umduğu desteği bulamayan Gorbaçof, ülke içinde dindarların, burjuva ideolojisini, burjuva kurumlarını savunanların, ülke dışında ise uluslararası emperyalist güçlerin, emperyalist basının destek ve güvenini kazanmak için çabalıyor.

Bu amaçla, Mart 1985'den bu yana, 35 bina Rus Ortodoks kilisesine geri verildi. Moskova'da yeni bir katedralin de temeli atıldı. "Rusya'da Hıristiyanlığın 1000. yılı" adı altında dinsel kutlamalara izin verildi. Londra ziyaretinde Marks'ın mezarını ziyaret etmeye üşenen Raisa Gorbaçof, kilisenin genel konsey toplantısına katıldı. Toplantıya bir mesaj gönderen hükümet, dine inananların çıkarlarının korunacağı güvencesini verirken, dine ilişkin yeni bir yasanın hazırlandığı haberleri çıktı. Sovyet basını, "Hıristiyan değerlerin Sovyet toplumuna yararlı olabileceğine" ilişkin görüşler getirirken, devlet televizyonu, Hıristiyanların "yurtseverliğinden" dem vurmaya başladı.

Gorbaçof burjuva kurumlardan medet umuyor

Gorbaçof yönetimi, burjuva ideolojisinin etkisinde, burjuva kurumların beklentisi içinde olanları kazanmaya çalışıyor.

Moskova'da Uluslararası Barolar Birliği'nin toplantısında bir konuşma yapan yeni Sovyet Cumhuriyet Başsavcısı Suharev, devletin hukuksal yapısında büyük değişikliklere gidileceğinin, "emir ekonomisinin" "işletme ekonomisi"ne dönüştürüleceğinin, kapitalist mekanizmaların kaçınılmaz kıldığı bazı yasaların çıkarılacağının "müjdesini"(!) verdi.

Yüce Sovyet Sekretaryası'nda görev yapan Y. Korolyov, gelecek yıl seçim sisteminde kapsamlı değişikliklerin olacağını duyurdu. Sovyet seçim sistemindeki çeşitli bozukluklara değinen Korolyov, seçimlerde en az iki aday bulunacağını, otomatik aday göstermenin kalkacağını, Yüce Sovyete seçilenlerin görev süresinin 30 aydan 5 yıla çıkarılacağını, temsilcilerin olağan işlerinden belli durumlarda ayrılarak yeni görevlerine daha çok "zaman" ayırabileceklerini söyledi. Korolyov'un önerisi burjuva parlamentolarının bildiğimiz "profesyonel milletvekilliği"ne çok benziyor.

Öte yandan, Moskova parti örgütünün konferans delegesi olarak seçmeyi reddettiği, Gorbaçof'un konuşma metinlerini yazan Fyodor Burlatski de Korolyov'un önerisini tamamlayıcı görüşler getiriyor.

Burlatski, *Literaturnaya Gazeta*'ya yazdığı, "Sovyet parlamentarizmi" başlıklı yazıda, Yüce Sovyet'in İngiliz Parlamentosu'na benzer bir organ haline getirilmesini istiyor. Yüce Sovyet'e seçilenlerin sayısının 700-800'le kısıtlanmasını, temsilcilerin "profesyonel" yapılmasını öneriyor. Burlatski, ayrıca, liderlerin politbüro içinden değil de, doğrudan, genel seçimlerle seçilmesini, sonra da kendi "kabinesini" seçmesini istiyor. Bir tür başkanlık sistemi öneriyor. (*Literaturnaya Gazeta*, 15 Haziran 1988)

> *Moscow News*, Gorbaçof'un *perestroyka*'sına en büyük tepkinin teknisyenlerden ve işçi sınıfından geldiğini yazıyor. İşçi sınıfından umduğu desteği bulamayan Gorbaçof, ülke içinde dindarların, burjuva ideolojisini, burjuva kurumlarını savunanların, ülke dışında ise uluslararası emperyalist güçlerin, emperyalist basının destek ve güvenini kazanmak için çabalıyor.

Öneriler içinde, kendi başına belli olumlu özellikleri olanlar vardır. Ancak, bu öneriler, tek başına sunulmuyor. Partinin yönetici rolünü zayıflatan, devletle partiyi birbirinden ayırayım derken komünist partisinin gücünü azaltan, ekonominin sosyalist karakterini ortadan kaldıracak "reform" anlayışı, bunlara eşlik ediyor. Ve işçi sınıfı, çerçevenin dışında tutuluyor. Bir bütün olarak öneriler, sosyalist sistemin temelini sarsmaya yöneliyor.

Örneğin, 26 Mayıs tarihinde kabul edilen yeni kooperatifler yasasıyla, özel girişime 1920'lerden bu yana en büyük teşvik getiriliyor.

Öte yandan, *Pravda*, Sovyet ekonomisinde, tüketim endüstrisini merkezi plan dışına çıkarmak üzere hazırlıklar yapıldığını, ekonominin "planlı" ve "regüle" olarak iki parçaya ayrılacağını, kredi faizi, iflas hukuku, "rekabetçi ve kâra yönelik bankacılık" gibi uygulamaların getirileceğini haber veriyor. Gazetede, bu sistemde ücret farklılaşmasının ve müterakki vergi uygulamasının gerekli olduğuna da değiniliyor. *Sotsialisticheskaya Industriya* gazetesinin başmakalesinde ise, beş yıllık planların ülke ekonomisini durgunluğa sürüklediği, hiçbir planın hedefine ulaşmadığı, zaten beş yıllık plan fikrinin Stalin tarafından ortaya atıldığı, vb. öne sürülüyor.

"Yenilikler" bunlarla da sınırlı değildir.

Emperyalizmin desteğinde Lenin'e ve komünizme saldırı

Geçenlerde, okullarda zorunlu ders olarak öğretilen "SBKP Tarihi" dersinin yılsonu yazılı sınavlarının "kitapların yanlış, tahrif edilmiş bilgilerle dolu olduğu" gerekçesiyle iptal edilmesi iki şeyi gösterdi: *İşçinin Sesi*'nin yıllar boyu yaptığı eleştirilerin ne denli haklı olduğunu. Bir de, Gorbaçof yönetiminin şimdi Lenin'e de saldırı hazırlığı içinde olduğunu.

Bu saldırının somut bir işareti *Novi Mir*'de yayınlanan bir makalede, Lenin'in "askeri komünizm" ve tarımda örgütlenmeye ilişkin "acımasız" tutumunun Stalin'in daha sonraki "gaddarlıklarına" yolu açmış olabileceğinin yazılmasıyla geldi.

Kamenev, Zinovyev, Radek, Pyatakov, vb. gibi SBKP yöneticilerinin, mahkemelerde aklandığı sıralarda, Lenin'e böyle "eleştiri"lerin(!) yönelmesi anlamlıdır. Gorbaçof'lar, tarihi yeniden yazacağız derken, Lenin'den ve Leninizmden kurtulmanın derdindedirler. Onların yazacakları tarihte Marksizm-Leninizm olmayacaktır.

Yalnız, Gorbaçof yönetimi, bu girişiminde başarılı olabilmek için yardıma ihtiyaç duymaktadır. Bu yardımı, Saharof'tan, uluslararası emperyalist basından, burjuva milliyetçi akımlardan almaktadır.

Saharof, basın toplantısı yaparak, "Gorbaçof'un siyasal sorunlar içinde olduğunu, Doğu'dan ve Batı'dan destek ve güvene ihtiyaç duyduğunu" söylüyor. Emperyalist basın ise, Gorbaçof ve yandaşları için "Bolşevikler", "ilericiler", "radikaller" terimlerini, kullanarak uluslararası kamuoyunu şaşırtmak için elinden geleni yapıyor. Bu arada Deutsche Bank, *perestroyka*'ya yardımcı(!) olmak üzere, SSCB'ye 3 milyar DM dolayında kredi açan bir konsorsiyumun başına geçti.

Öte yandan, Sovyetler'de yıllar boyu görüşlerini yeşertme olanağı bulamamış, ancak yanlış uygulamalar nedeniyle güç biriktirmiş olan milliyetçi, şövenist burjuva akımlar, gösteri ve eylemlerle Gorbaçof'a yardımcı ve sosyalizme köstek olmaya hız verdiler.

Ermenistan'da, Azerbaycan'da, Nagorno-Karabağ'da, Litvanya ve Estonya'da, büyük gösteriler yapıldı.

SBKP MK'nın bundan bir süre önce meydana gelen olayları değerlendirmesinin, Ermenistan ve Azerbaycan parti sekreterlerini görevden alarak, Nagorno-Karabağ'ın statüsünün değişmeyeceğini bildirmesinin ardından yeni gösteriler patlak verdi.

Sovyet işçi sınıfı sosyalizmin likidasyonuna izin vermeyecek

Nagorno-Karabağ bölgesinde genel grev ilan edildi. "Azeri saldırısı"na karşı "can güvenliği" komiteleri kuruldu. Ermenistan'da yarım milyon gösterici, Nagorno-Karabağ'ın "Ermeniliğin kalbi" olduğunu belirterek gösteri yaptı. Ermenistan Sovyeti, *yeni KP sekreterinin önerisiyle*, Nagorno-Karabağ'ın Azerbaycan'dan alınıp kendilerine verilmesini öngören bir kararı *oybirliğiyle* kabul etti.

Bu kararın hemen ertesinde toplanan Azerbaycan Sovyeti ise Nagorno-Karabağ'ın kendi topraklarından ayrılmayacağına ilişkin bir karar aldı. Nagorno-Karabağ'da ilan edilen genel grev, haftalardır sürüyor. Ermenistan'da gösteriler sürüyor.

Bu ortamda, parti merkez organı *Pravda*, Ermeni milliyetçi gösterilerinin Sovyet tarihinin en uzun genel grevine büyüdüğünü belirterek şunları yazdı:

> "Parti liderliğinin durumun normalleştirilmesi yönündeki çağrılarına hiçbir yanıt gelmedi. Cumhuriyetteki parti örgütleri durumun kontrolünü bütünüyle ellerinden kaçırdılar." (*Pravda*,, 10 Haziran 1988)

Gorbaçof yönetimi, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ni böyle bir acz içine düşürmüşken, milliyetçiliğin kabarışı, yalnızca Ermeni ve Azeri cumhuriyetlerinde, özerk bölgelerinde olmuyor. Litvanya ve Estonya'da da durum ciddidir.

Litvanya'da göstericiler Sovyetler'den önceki bayrak ve marşlarla sokaklarda izinli yürüyüşler yaparken, Litvanya Yazarlar Birliği, Litvanya'nın Birleşmiş Milletler'e temsilci göndermesini, "ulusal askeri birimi"ni yaratmasını, Litvanyacanın resmi dil yapılmasını ve Rusça konuşan nüfusun bölgeye göçünü sınırlayacak "bir tür" Litvanya yurttaşlığı biçiminin yaratılmasını istedi.

Bu istemler Estonya'da resmen dile getirilen istemlerle uyuşuyor. Estonya hükümeti geçenlerde eski Estonya bayrağını "ulusun bayrağı" olarak kabul etti.

Durum ciddidir. Gorbaçof'un sosyalizmin likidasyonuna varacak öneri ve uygulamalarla gelmesine karşı, işçi sınıfının bir bölümü, yanlışlara tepkisini yanlış kanallara akıtırken, öyle görünüyor ki Sovyet işçisinin çoğunluğu bu gidişe dur demenin hazırlığı içindedir.

Moscow News, Gorbaçof'un *perestroyka*'sına en büyük tepkinin teknisyenlerden ve işçi sınıfından geldiğini yazıyor. *The Sunday Times* gazetesi konuyla ilgili haberinde, "eğer bir Moskova toplantısında Gorbaçof'un kendisi dikkate alınmıyorsa, aynı şey konferansta olamaz mı?" diye sorarken, parti tabanının Gorbaçof'a şiddetli tepki gösterebileceği olasılığı üstünde duruyor.

Gorbaçof'un, emperyalizmin korktuğu kadar vardır. 1917'de devrimi gerçekleştiren, 1945'te faşizmin vahşet çarklarını yerle bir eden Sovyet işçi sınıfı, konferansta ya da sonra, sosyalizmin tek ve gerçek sahibi olduğunu dünya aleme gösterecek, partisini ve ülkesini adam edecektir.

Haluk Moralı

Petrol ve belediye işçilerinin eylemleri bir kez daha gösterdi ki

Burjuvazinin yasakları yasaklanmalı

Petrol işçilerinin ve belediye işçilerinin, grev yasağına rağmen kararlılıkları, işçi sınıfının, birliğinden doğan gücünü bir kez daha kanıtlamaktadır.

Yeni yapılan yasa değişikliğiyle grev haklarının ellerinden alınmasına karşı, Petrol-İş'e üye 10 bin işçinin başlattığı eylemler sürüyor. Petrol işçileri bu eylemlerini hem yaygınlaştırdılar, hem de çeşitlendirdiler. 10 bin işçiyle girdikleri direniş, Türkiye çapında genişleyerek, bir ara petrol dağıtım işçilerini de içine aldı. 18 bin beşyüz işçi direnişe aktif katılmaya başladı. Topluca viziteye çıkmak, yalınayak topluca işyerine yürümek, grev yasağı içinde olan petrol işçilerinin işverene korkulu anlar yaşatan eylemlerinden ilk anda değinebileceklerimizdir.

Petrol işçilerinin "pasif" direnişi bile bir hafta içinde ülkeyi benzin sıkıntısı içine soktu. İzmit tesislerinde yüzlerce tankerlik benzin kuyrukları oluştu. Dolum tesislerinde 1 Haziran'da tam bir boykot yaşandı. Eskişehir, Zonguldak, Bursa, İzmit sakarya'da bazı benzin istasyonları pompalarını kapattı. İstanbul'da benzin sıkıntısı başladı. Anadolu'ya sevkiyat durdu. 1 Haziran 1988'de *Hürriyet* gazetesi "Benzin stokları su gibi eriyor" başlığı atarak işin ciddiyetini anlatmaya çalıştı.

İzmir'de 1500 Tüpraş işçisi yalınayak yürürken, Petkim'li işçiler iş tulumlarıyla yürüyerek 2821 ve 2822 sayılı sendikal yasaları ve toplu sözleşmede olup da işveren tarafından uygulanmayan skala ayarlamasını -iş değerlendirmesi- protesto ederken, polisler bu yürüyüşleri çevreden seyretmekle yetindiler. Mersin Ataş petrol rafinerisinde çalışan 234 işçi ise sakal boykotuna girdi. Batman'da 1000 işçi araçlara binmedi ve topluca viziteye çıkarak iş yavaşlattı.

5 Haziran'da Shell şirketi pasif direnişini sona erdirmek için Petrol-İş'le İstanbul'da yaptığı toplantıda sendikanın getirdiği önerileri geri çevirdi. Bunun üzerine Münir Ceylan masayı terketti. Haklarını alıncaya kadar direnişlerini sürdüreceklerini söyledi. Öte yandan, Petrol Ofisi genel müdürü Mehmet Gültekin'in sorunlara çözüm bulacağız garantisi vermesiyle Petrol Ofisi işçilerinin eylemleri durduruldu.

Sendikal yasaklar, Petrol-İş direnişleri ve İLO (Uluslurarası Çalışma Örgütü) toplantısı üst üste geldi. İLO toplantısına ilişkin olarak İmren Aykut, "her telden çalınmasına müsade edeceğimi sanmıyorum, işçi-işveren-hükümetin ayrı hareket etmesi söz konusu değildir." demişti. İmren Aykut'un bu sözlerinin hemen ardından, petrol işçileri, İLO Genel Kurulu'na yüzlerce protesto telgrafı gönderdiler, çalışma yasalarındaki son değişiklikleri protesto ettiler.

Petrol-İş Genel Başkanı Münir Ceylan, sendikanın tutumunu şöyle dile getiriyor: "Yasa, grevi yasaklıyor, ne yapalım anlayışı içinde olmayacağız". Bu, olanları da, olacakları da aydınlatıyor.

Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu'nda yapılan ve Resmi Gazete'nin 2 Haziran 1988 tarihli sayısında yayınlanarak yürürlüğe giren son değişiklik, belediye işçilerini de grev yasağı kapsamında tutmaktadır. Buna rağmen, işveren sendikasının %58'lik zam teklifi belediye işçilerini ayağa kaldırdı.

Dört büyük il (İstanbul, İzmir, Ankara, Adana) belediyesinde işçiler, toplu pazarlığın uzamasına ve işverenin önerisine karşı işleri yavaşlattılar. 50 bin belediye işçisi çeşitli protestolarla işvereni sıkıştırmaya başladılar.

Hepsi birden kartını basmak isteyen Ankara otobüs sürücüleri uzun kuyruklar oluşturdular. Sabah saat 6'da kalkması gereken otobüsler bu nedenle gecikmeli hareket etti.

İstanbul, Temizlik, Park ve Bahçeler, İtfaiye, Atölyeler ve Fen İşleri Müdürlüklerine bağlı işçiler "tatil hakkı" kullandılar. Kumkapı'daki Balık Hali'nin önünü alsfaltlamaya kimse gelmediği için 180 ton asfalt 2 saat kamyonlarda bekledikten sonra katılaşmasın diye belediye tarafından "özel yol yapımı"na gönderildi.

İstanbul'da yaklaşık 21 bin İstanbul belediye işçisi toplu sözleşmenin kilitlenmesini protesto etmek için, saat 8.00-10.00 arası işleri durdurarak 2 saat oturma eylemi yaptı.

Bugün 4 büyük ilde yürüyen direnişler, yarın tüm belediyelere sıçrayacak ve belediyeler işçi sınıfının keskin bir savaşım vereceği yerler olacaktır.

Petrol işçilerinin ve belediye işçilerinin, grev yasağına rağmen kararlılıkları, işçi sınıfının, birliğinden doğan gücünü bir kez daha kanıtlamaktadır.

Mehmet Erenler

Yol kesme eylemleri yine sıklaştı

Halk y l k siyor

İnsanlar ölümü göze alıyorlar. Hakları için gözlerini kırpmadan kendilerini ateşe atabiliyorlar. Devletin bakanlarına küfür ediyor, yuhalıyorlar. Polis sandıklarını dövüyorlar, devletin yerel otoritesine düpedüz başkaldırıyorlar.

İşçiler grevlerle, direnişlerle, protestolarla bu düzenin yakasına yapışmış, düzeni sarsarken, tüm emekçi katmanlardan da burjuvaziye karşı öfkeli sesler yükseliyor.

Gecekondu direnişleri, yol kapatma eylemleri gün geçtikçe artmaktadır. Ve bu eylemlerde kadınlar eylemin başında, kararlı, militan dövüş vermektedir.

Üsküdar Ihlamurkuyu'da 3 aydır suların akmamasını protesto eden yüzlerce kadın, çocuk Şile yolunu 8 saat boyunca işgal etti.

Birlik Mahallesi emekçileri önce muhtarlık önünde konuyu tartıştılar. Sonra Üsküdar'ı Şile'ye bağlayan Alemdağ cadesine çıkarak yolu kapattılar. Jandarma, eylemci kalabalığı ancak 7 saat sonra yolun kenarına çekebildi.

İSKİ Üsküdar bölge müdürünün olay yerine gelerek, "yarın sabah musluklarınızdan su akıtacağız" demesi üzerine kadınlar eylemlerini ertesi güne ertelediler. Ertesi gün suyun yine gelmemesi üzerine, bu kez daha büyük bir kalabalıkla, daha kararlı bir şekilde eyleme geçtiler. Çevreyi jandarmalar çevirdi. *Günaydın* muhabiri Göksel Türk'ün fotoğraf çekmek istemesi üzerine, eylemci kadınlar polis sandıkları muhabiri yakalayarak tartaklamaya başladılar. Üsküdar bölge jandarma komutanı, dövülen gazeteciyi havaya kurşun sıkarak güçlükle kurtarabildi.

Sarıyer-Keçiburnu'nda oturan yüzlerce kadın, yine bölgelerindeki susuzluk nedeniyle eylem yaptılar. Su bidonlarıyla boş kovalarla Sarıyer belediyesine kadar yürüyen kadınlar, "su istiyoruz" sloganları attılar. Polisin, eylemin yasal olmadığını söylemesi, eylemci kadınların protestosuna engel olamadı.

13 Haziran'da kadınlar ve çocukları, sabah saat 9'da E-5 karayolunun Silivri-İstanbul kesimini saatlerce işgal ettiler. Daha sonra trafik kazalarında ölen yakınlarının fotoğraflarını taşıyan kadınlar "ölmek değil, hak istiyoruz" pankartı ve kuru kafa resimleri taşıyarak yolu kapattılar.

Giderek büyüyen kalabalık, Tekirdağ-İstanbul yönünü de kesmek için korkulukların üzerinden atlayarak yola geçti. Kaza yapmamak için fren yapan bir kamyona arkadan gelen Bulgar TIR'ı çarptı. Arabalar birbirine girdi. Yol böylece tamamen kapanmış oldu.

İnsanlar ölümü göze alıyorlar. Hakları için gözlerini kırpmadan kendilerini ateşe atabiliyorlar. Devletin bakanlarına küfür ediyor, yuhalıyorlar. Polis sandıklarını dövüyorlar, devletin yerel otoritesine düpedüz başkaldırıyorlar. Şu çok açıktır ki, bu öfke kabında durmayacaktır.

Polise duyulan öfkenin aynısı askere de duyulmaktadır. Kürdistan'da asker çesedi toplayan burjuvazi, yarın İstanbul, Ankara gibi şehirlerde, askeri çevire çevire döven, işçileri, kadınları, öğrencileri görürse hiç şaşırmasın. Bu öfke bu halka, bakan da dövdürür, asker de. Eğer kaçmaya fırsat bulamaz da halkın eline düşerse, başbakan da bu sopadan payına düşeni alır.

Mehmet Erenler

SHP'de büyük haksızlıklar yaşanırken, parti genelinden ciddi tepki gelmiyor

Halka yapılan haksızlıklara nasıl karşı çıkacaklar?

SHP İstanbul kongresinin iptali ve buna rağmen SHP kurultayının ertelenmemesi, burjuva partilerin en solunun bile demokratlıktan ne kadar uzak olduğunu göstermiştir.

SHP'de büyük bir haksızlık yaşandı, yaşanıyor. Bu haksızlığa komünist olarak biz büyük tepki duyduk. Oysa haksızlığa uğrayanlar bile haksızlığa karşı tutum konusunda sınıfta kaldılar.

Bu haksızlığı yapanların toplumdaki haksızlıklara karşı olup olmadıkları zaten tartışılmaz. Sen kendin, örgütünde haksızlıkların en büyüğünü yapacaksın, sonra da toplumdaki haksızlıklara karşı olduğunu söyleyeceksin. Buna kargalar bile güler. Haksızlığa uğrayan taraftan gelen tepkiler ise asıl olarak haksızlık yapılmış olmasına değil oy ve koltuk hesaplarına dayanıyor. Bu yüzden de ilk tepkilerin ardından, sonuçta haksızlığı sineye çektiler.

Sosyal demokrat partinin ana işlevi, olabildiğince sol görünümle halktaki tepkileri dizginleyerek burjuva düzeni sosyal patlamalardan korumaktır. Yani bir eliyle işçi emekçi yığınları okşarken öteki eliyle ve tüm organlarıyla burjuva düzenin sürmesi için çalışır. Bu ikili işlev sosyal demokrat partide kanatların varlığının nesnel tabanını oluşturur. Bir burjuva partisi olmasına karşın oldukça sol konuşmak zorunda kalışının altında da aynı işlev yatar.

Bu durumun bir sonucu olarak SHP'nin tabanında işçiler emekçiler de vardır. Hele İstanbul gibi işçi yatağı bir bölgede SHP özellikle işçiye yaranmaya çalışmaktadır.

Bu yüzden SHP'nin İstanbul kongresinde herkes çok sol konuştu. Baykal konuşmasında eski

bir devrimci marşın sözlerini kullandı ve "gelin canlar bir olalım" diyerek konuşmasını bitirdi. İnönü ise daha serin kanlı davrandı ve ötekiler gibi kongre heyecanına kapılmadı, sosyal demokratlığın asıl benliğini korudu:

> "Nereden geldiğimiz bellidir. Ne yapmak istediğimiz bellidir. Onun için seçim zamanında söylenen bütün bu sloganlara ben gülüp geçiyorum, yanlış anlaşılmasın diye zaman zaman uyarılarda bulunuyorum."

SHP İstanbul örgütünde işçi tabanın etkisiyle sol kanat ağırlıktaydı. Bu yüzden Baykalcı aday bile ben sol kanattan adayım diyerek aday oldu. Kongre sonucunda sol kanadın adayı Ercan Karakaş 11 oy farkla seçimleri kazandı. Ancak Baykalcı kanattan 5 üyenin itirazı üzerine Beyoğlu 1.Asliye Ceza Mahkemesi İstanbul kongresini iptal etti. İtiraz ve iptal nedeni kongrede aday olan bazı üyelerin aynı zamanda tasnif kurulunda bulunmasıydı. Baykalcı gurubun gerçekte buna itiraz etmeye hakkı yoktu, çünkü kendi listelerinde de aynı şey vardı. Baykalcı listedeki bir aday aynı zamanda tasnif kurulunda yer almıştı. Kimbilir belki de bunu kazanması durumunda karşı tarafı oyuna getirebilmek için özel olarak yaptılar.

İstanbul kongresinin böyle haksız biçimde iptalinden sonra daha da büyük haksızlıklar oldu. SHP kongresinin İstanbul kongresinin yenilenmesinden sonraya ertelenmesi gerekirken İnönü'nün ağırlığıyla kongre ertelenmedi. Üstelik başsavcı bu gecikmeye göz yumulabileceğini de açık açık söylemişti. İnönü ertelenmeme gerekçesi olarak halkın daha fazla bekletilmemesi gerektiğini getirdi. Görüldüğü gibi bu son derece uyduruk bir gerekçeydi. Bu tutumuyla İnönü, hem anti-demokratikliğini, ayak oyunlarına, entrikalara açıklığını sergiledi, hem de Baykalcı kanatla ittifaka daha yakın olduğunu sergilemiş oldu.

Son olarak SHP'de İstanbul örgütünün eski delegelerle temsil edilmesine karar verildi.

Toplam delegelerin yüzde 10'u böylece daha kongre başlamadan bir kanat aleyhine saf dışı bırakılmış oldu.

Bu kadar büyük bir antidemokratikliğe karşı parti genelinden ciddi bir tepki gelmedi. Sol kanat partililer önce estiler, yağdılar, gürlediler, boykot dediler, açlık grevi dediler. Sonra oy hesapları yaptılar. İstanbul'un katılmamasına rağmen kongreyi alma umudumuz vardır, boykot etmeyelim dediler. En ilginci, her iki aşamada da, yaklaşımları haklılık-haksızlık açısından değil, oy hesabıylaydı. Sonunda haksızlığı sineye çektiler.

Zekiye Gülveren